

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXIV

Nr. 9

SEPTEMBRIE 1971

S U M A R

Mihai IANCULESCU : Participăm cu dăruire și pasiune la realizarea programului de educare comunistă a poporului	513	omenirii. Bibliografie selectivă din proza revoluționară a popoarelor	551
Ștefania PASCU : Pentru propășirea satului socialist	514	Consfătuirea republicană pe teme bibliografice. Constanța—Eforie Sud, 17—18 iunie 1971	553
Paul JOIȚA : Rolul și sarcinile activității de informare în promovarea progresului tehnic în industria construcțiilor de mașini	517	Cronică	555
Vasile TĂRABOI : Principiile proiectării sistemelor naționale de informare documentară, tehnică și economică (III)	519	Istoria cărții și a bibliotecilor	
Ioana TĂUTU : Colecțiile bibliotecilor publice — instrumente ale educației comuniste. Completarea colecțiilor în patru biblioteci comunale	526	Lizica TIMBUS : O bibliotecă cu vechi tradiții în slujba educării tineretului. Biblioteca Liceului „Ioan Slavici” din Arad la aniversarea a 100 de ani de existență	557
Ion FAUR : Lectura publică în satul Cristur-Deva	538	Ex libris	
V. Șt. MĂRIU : Sectorul de studii și documentare al Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Scurt bilanț înainte de-a doua Conferințe naționale a mișcării pionierești	545	Dionisie GABOR : Marginalia la al XIII-lea Congres internațional de ex libris	560
Victoria CURCĂNEANU : Stabilirea vedetelor de nume de autori-persoane fizice (IV)	547	★	
George SEBASTIAN : Rațiunea, onoarea și conștiința		De peste hotare	562
		Nicolae RAUȘ : Contemporanul. 90 de ani de la apariție	563
		Lucrări de specialitate	565
		Fișier	567
		Calendar (octombrie, noiembrie, decembrie 1971)	569
		Consultații	
		Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor copii (IV)	573

Participăm cu dăruire și pasiune la realizarea programului de educare comunistă a poporului

Mihai IANCULESCU

director
Biblioteca municipală din
Timișoara

Munca depusă pînă acum de colecți-
vul Bibliotecii municipale din Timișoara
ca și măsurile ce trebuie luate pentru
îmbunătățirea activității tuturor servici-
ilor au fost analizate cu mult simț critic
și autocritic de către biroul organizației
de bază P.C.R., al organizației U.T.C., com-
itetul sindical și conducerea instituției
noastre.

Analiza critică, făcută în lumina ex-
punerilor prezentate de secretarul gene-
ral al partidului, tovarășul Nicolae
Ceaușescu, Comitetului Executiv al C.C.
al P.C.R. și la constătuirea de lucru a
activului de partid din domeniul ideo-
logiei și al activității politice și cultural-
educative, ne-a relevat că, pe lîngă o
seamă de realizări, în activitatea noastră
mai stăruie unele lipsuri destul de se-
rioase. Avînd în vedere locul pe care
biblioteca, ca instituție, și cartea, ca mij-
loc de propagandă, îl ocupă în ansam-
blul muncii cultural-educative ne-am propo-
s o seamă de măsuri menite să îmbu-
nătățească substanțial activitatea noastră.

Vizînd în primul rînd baza activității
bibliotecii, completarea și organizarea co-
lecțiilor și a cataloagelor, vom acorda o
atenție specială achiziționării documen-
telor de partid și de stat, lucrărilor care
vizează nemijlocit educarea marxist-le-
ninistă a oamenilor muncii, lucrărilor
prevăzute în bibliografia învățămîntului
de partid și U.T.C., a celor cuprinse în
programa de studiu în școli și facultăți.
Ne propunem să efectuăm o analiză mi-
nuțioasă a golerilor existente în seriile
de opere, opere alese și opere complete

ale clasicii marxism-leninismului, pen-
tru completarea urgentă cu volumele ca-
re lipsesc. O atenție specială o vom a-
corda perfecționării structurii cataloage-
lor uzuale în sensul evidențierii tema-
tice, prin sistemul divizionarelor de gru-
pe și subgrupe, a documentelor de partid
și de stat, a cuvîntărilor conducătorilor
de partid și de stat, a lucrărilor care
privesc educația politică, patriotică și
cetățenească, a celor care cultivă dra-
goste de muncă și a altor lucrări de
acest gen. Va fi mărit numărul fișierelor
tematice cu caracter educativ.

În ceea ce privește activitatea biblio-
grafică, vom pune un accent deosebit pe
realizarea unor bibliografii de recoman-
dare pe teme actuale, ținînd seama de
cerințele reale de informare.

Pe primul loc se vor situa bibliogra-
fiile pe teme de educație politică, pa-
triotică, cele în sprijinul învățămîntu-
lui de partid. Serviciul nostru bibliogra-
fic va veni, de asemenea, în ajutorul ce-
lor care urmează cursurile universității
populare prin întocmirea de bibliografii
de recomandare. În vederea îmbunătăți-
rii muncii bibliografice, am prevăzut pen-
tru luna octombrie o analiză a acestui
sector de activitate, într-o ședință lăr-
gită a consiliului bibliotecii, prilej cu
care va fi prezentat și planul lucrărilor
bibliografice pentru perioada 1972—1975.
Se preconizează consultarea unor specia-
liști din afara bibliotecii și a unor be-
neficiari ai bibliografiilor astfel ca pla-
nul să corespundă cerințelor reale ale
celor care le vor folosi

O dată cu lărgirea accesului liber la raft, o atenție specială se va acorda evidențierii publicațiilor cu conținut politico-ideologic, patriotic.

În scopul activizării propagandei cărții se vor introduce în viitor forme ca „Tri-buna cărții social-politice”, „De vorbă cu eroii cărților” (în care eroul central este constructorul societății socialiste), iar întâlnirile cu scriitorii, cu reprezentanții unor edituri vor spori ca număr, având drept scop propagarea lucrărilor cu un înalt mesaj etic.

O atenție specială se va acorda propagandei cărților cu conținut educativ apărute în limbile naționalităților conlocuitoare, colaborându-se cu consiliile județene ale oamenilor muncii de naționalitate germană, maghiară, sîrbă.

O măsură importantă, menită să contribuie la îmbunătățirea conținutului propagandei cărții, este aceea privind organizarea pe lângă bibliotecă a unor largi active de colaboratori obștești, de diverse profesii, animați de dorința de a contribui la educarea maselor prin mijlocirea cărții.

Acestea sînt cîteva din măsurile pe care le-am supus dezbaterii colectivului nostru — comuniști, uteciști, sindicaliști — și care au fost aprobate cu căldură în unanimitate.

PENTRU PROPĂȘIREA SATULUI SOCIALIST

Ștefania PASCU

bibliotecară

Un prim principiu de la care Biblioteca comunală din Ileana pornește în orientarea activității sale de propagandă a cărții, activitate circumscrisă vastului program de educație comunistă a maselor ce se desfășoară în țara noastră sub conducerea partidului, este cel al necesității de a diferenția acțiunile în funcție de cerințele specifice ale fiecărei categorii de cititori, determinate de vîrstă, profesie, sex, nivel de pregătire școlară, diferențiere ce se realizează atît din punct de

vedere al conținutului, cît și al formelor, metodelor și mijloacelor de exprimare.

Un alt principiu, nu mai puțin important, este de a fi mereu prezenți în actualitate, chiar dacă, în mare, obiectivele urmărite, sarcinile permanente cărora le este subordonată propaganda bibliotecară rămîn aceleași: dezvoltarea conștiinței socialiste a locuitorilor din comună, desăvîrșirea pregătirii lor politico-ideologice, profesionale și de cultură generală.

Bucurîndu-ne de îndrumarea permanentă a comitetului comunal de partid, colaborînd intens cu toate instituțiile și organizațiile din comună, am reușit să facem din bibliotecă o prezență activă în viața spirituală a comunei Ileana.

Sîntem încredințați — și creșterile înregistrate an de an în activitate ne stau mărturie — că rezultatele cu care biblioteca noastră se mîndrește astăzi pe linia difuzării cărții (în 1970 — 2912 cititori, peste 31000 de volume difuzate) se datoresc într-o bună măsură și propagandei sistematice pe care am întreprins-o, varietății de forme și de metode folosite, cu o adresabilitate cît mai precisă. (În 1970 — 119 acțiuni, peste 9700 de participanți.)

În munca de popularizare a cărții social-politice, biblioteca folosește o gamă largă de forme de propagandă, unele cu caracter permanent, altele legate de diferite evenimente la ordinea zilei: informări politice; elaborarea unor liste bibliografice; amenajarea de expoziții tematice; organizarea unor concursuri „cine știe, răspunde” pe teme de actualitate; expunerea zilnică a presei, cu marcarea articolelor mai importante, ca și afisarea în cadrul unor panouri intitulate *Pagini din lupta eroică a partidului și Actualitatea internațională* a articolelor apărute în presă în legătură cu problemele respective; organizarea unor manifestări de masă cu caracter festiv, ocazionate de diferite aniversări ș.a.

Propagarea documentelor de partid și de stat este o preocupare constantă a noastră. După intrarea lor în bibliotecă ele sînt imediat expuse, în continuare preocupîndu-ne de alcătuirea unor culegeri de articole decupate din presă, conținînd ecouri la documentele respective. Pentru a răspunde interesului prompt cu care cititorii noștri împlinesc aceste documente, biblioteca organizează, cu sprijinul propagandiștilor, lecturi în colectiv, urmate de vii discuții.

În sprijinul formelor de învățămînt politic, biblioteca asigură bibliografia cursurilor, difuzează liste de recomandare, organizează standuri de împrumut la locul de desfășurare a lecțiilor.

Toate aceste acțiuni au avut drept efect stimularea interesului cititorilor

noștri pentru literatura social-politică, interes care s-a concretizat în împrumutarea a peste 2100 de volume din acest domeniu, fără a socoti numeroasele publicații consultate pe loc.

Pentru propaganda cărții agricole biblioteca noastră pornește în planificarea acțiunilor de la planul de producție al C.A.P., fixînd, în colaborare cu conducerea cooperativei, acele teme care prezintă cel mai mult interes într-o perioadă sau alta, în funcție de calendarul muncilor agricole, ca și de problemele specifice fiecărui sector de activitate. În acest sens se folosesc metode asemănătoare de propagandă (prezentări de cărți, liste de recomandare, consfătuiri pe brigăzi, seri tematice și de calcul, cicluri de conferințe, concursuri „cine știe, câștigă” etc.), diferențierile fiind de ordin tematic. Iată câteva din temele abordate: *Întreținerea culturilor, Cultura irigată a legumelor, Ingrășarea tineretului taurin, Legumicultura, sursă importantă de venituri, Furajarea animalelor etc.*

Pelîngă acțiunile organizate din proprie inițiativă, biblioteca comunală intervine cu liste bibliografice, expoziții de cărți și standuri de împrumut ori de cite ori au loc înfîlniri organizate în cadrul C.A.P. între inginerul agronom și lucrătorii diferitelor brigăzi, pe teme ca: *Asigurarea bazei furajere, Mărirea producției vegetale și animale, Cunoștințe folositoare privind iernarea animalelor, Combaterea dăunărilor la plante etc.*

Spre via noastră satisfacție trebuie să arătăm că fiecare din aceste acțiuni se soldează cu cel puțin 70—80 de împrumuturi efectuate din domeniul agrozootehnic. Dacă avem în vedere și cărțile difuzate cursanților de la învățămîntul agrozootehnic, în sprijinul cărora sînt întocmite liste bibliografice și se organizează standuri tematice de împrumut la locul de desfășurare a cursurilor (atît la centru, cît și în satele aparținătoare), putem vorbi de un total de peste 4600 de volume împrumutate în decursul unui an (Avem drept reper tot anul 1970 la care ne-am referit și pînă acum.) Ne place să credem că rezultatele deosebite pe care membrii C.A.P. din comuna Ileana le obțin sînt și o materializare a cunoștințelor dobîndite din lectura cărților agrozootehnice difuzate de biblioteca noastră. Este tocmai ceea ce am urmărit să subliniem și cu prilejul diferitelor expoziții agricole, cînd, alături de expozatele naturale selecționate dintre produsele recoltate, alături de indicatoarele conținînd cifre grăitoare cu privire la producția planificată și realizată pe brigăzi și pe ansamblul cooperativei, am așezat cărți și broșuri pe teme agrozooteh-

nice, aflate în colecțiile bibliotecii și consultate nu odată de către țărani cooperatori.

Educația ateist — științifică, preocuparea pentru formarea unor concepții materialist dialectice despre lume și viață, constituie un aspect fundamental al luptei pentru formarea conștiinței socialiste a maselor.

Biblioteca a organizat în acest sens numeroase acțiuni de masă cu cartea științifică, în special sub formă de lecturi colective urmate de dezbateri, în cadrul cercurilor de lectură (de ex. *Ce este cerul?, Originea și evoluția omului, Știința, prietena noastră, Nouă întrebări și nouă răspunsuri, Trupul și sufletul nu mai sînt o taină, Cutremurele de pămînt, Pămîntul — corp ceresc, Familia Soarelui și alte broșuri din colecțiile „Orizonturi” și „Cunoștințe folositoare”). Prin munca de la om la om, de multe ori recurgînd chiar la metoda colportajului, care cel puțin la noi își mai dovedește încă eficiența, mai ales în perioadele de vîrf ale muncilor agricole, cînd țărani cooperatori sînt foarte ocupați, sau în timpul sezonului de iarnă, cînd frigul și zăpada îi face să se deplaseze mai greu la bibliotecă, am reușit să deșteptăm interesul față de cartea ateist-științifică în rîndul a numeroase persoane.*

Tot pe această linie am organizat în holiul cîminului cultural expoziția *Originea și evoluția omului*, care a fost vizitată de aproape toți locuitorii comunei, mulți vizitatori împrumutînd cărți de la standurile special amenajate.

Dintre acțiunile de amploare amintim simpozionul „*Minunile religioase* în cadrul căruiu au fost prezentate temele *Ce este cerul, Luna — corp ceresc, Ce este sufletul*, după broșurile cu aceleași nume și s-au făcut numeroase prezentări de cărți sub titlul general de *Știința, prietena noastră*. Ca și cu alte prilejuri, cărțile expuse în cadrul expozițiilor deschise, care însoțesc toate manifestările de propagandă a cărții pe care le organizăm, au fost împrumutate într-un număr masiv de către participanți. Datorită metodelor folosite, interesul cititorilor noștri față de cartea științifică a crescut simțitor, iar cifra de 3187 de volume, la care se ridică împrumuturile anului '70 în acest domeniu, ni se pare elocventă în acest sens.

În formarea unor oameni cu o cultură multilaterală armonioasă și cu receptivitate estetică, ca și în educarea lor în spiritul eticii comuniste, al patriotismului socialist literatura beletristică are un rol important. Pentru propaganda cărții beletristice folosim formele îndeobște utilizate, mergînd de la recenzii și prezen-

tări de cărți și pînă la serile literare. Am folosit cartea beletristică atît în acțiunile de amploare, cu caracter festiv, închinat marilor evenimente (*In frunte comunistii, Tării, inima și versul, Oamenii acestui pămînt, Să nu uităm, Facerea lumii, Ziua sfîntă a libertății, Te slăvim pămînt strămoșesc, Omagiu muncii etc.*), cît și în acțiuni de popularizare propriuzisă a cărții, abordînd fie teme mai largi (*Tineretul în romanele scriitorilor noștri contemporani, Unirea Principatelor oglindită în literatură etc.*), fie viața și opera anumitor scriitori, în cadrul unor medalioane literare (*Panait Cerna, Titu Maiorescu, Calistrat Hogaș, I. L. Caragiale, T. Arghezi, Zaharia Stancu, Marin Preda, Mihai Beniuc ș.a.*), fie o anumită carte (*Plecarea Vlașinilor, de Ioana Postelnicu, Strămoșii, de Radu Theodoru, Neamul Șoimăreștilor, de Mihael Sadoveanu, Nun-tă cu bucluc, de Marin Iovescu etc.*). Asemenea prezentări și discuții s-au organizat și pornind de la cărți cu tematică istorică (*Dacii, de Hadrian Daicoviciu, Avram Iancu, de Silviu Dragomir, Contribuția României la victoria asupra fascismului, Răscoala țăranilor de la Bobilna, de Ștefan Pascu ș.a.*)

Trezind mult interes, cărțile popularizate prin aceste acțiuni (la organizarea cărora primim un sprijin important din partea cadrelor didactice) se bucură de o circulație intensă în rîndul cititorilor noștri. La fel, cele care au făcut bibliografia unor concursuri ghicitoare foarte îndrăgite de public (de pildă, *Pagini din lirica noastră clasică și contemporană*).

La educația estetică a publicului nostru, pe lîngă literatura beletristică, un rol deosebit îl joacă expozițiile de artă plastică pe care le organizăm periodic, cu concursul artiștilor amatori sau chiar al unor pictori clujeni, expunînd cu acest prilej și albumele de artă și monografiile literare ale unor pictori români și străini din colecțiile bibliotecii. Expozițiile de artă populară, încadrabile în același tip de manifestări, au pe lîngă rolul de a contribui la educația estetică a cititorilor și acela de a consolida preocupările femeilor din comună pentru arta populară locală, constituind totodată o lecție de armonizare a culorilor, de folosire a firelor superioare în țesături și implicit un stimulent pentru creșterea oilor cu lînă fină și semifînă.

Munca cu cititorii — copii, pe care o realizăm într-o strînsă colaborare cu școala, este orientată spre lărgirea orizontului lor politic, spre îmbogățirea cunoștințelor lor de cultură generală, prin lecturi atît din domeniul beletristicii, cît și al informării. Ca forme specifice de propagandă, pe lîngă cunoscutele dimineți de basm, concursuri literare ș.a. organizăm

și acțiuni mai spectaculoase, pe scena cîminului cultural, cum ar fi dramatizarea unor povești (*Albă ca zăpada, Dumbra-va minunată, Capra cu trei iezi*) sau *Parăzi ale cărții*, manifestări care se adresează mai ales tineretului, făcînd într-o formă atractivă recomandări din toate domeniile. O preocupare permanentă a noastră este de a-i obișnui treptat cu consultarea cataloagelor, a enciclopediilor, dicționarelor și a altor instrumente de informare.

Din rîndurile copiilor, biblioteca din Ileanda numără 392 de cititori permanenți, numărul lecturilor lor dintr-un an cifrîndu-se la aproape 4500 de volume.

Printre acțiunile care se adresează deopotrivă tineretului și maturilor am amintit pe cele asociate cu proiecția unor filme. Asemenea acțiuni ne-au fost prilejuite de filmele *Neamul Șoimăreștilor, Setea, Pădurea spînzuraților, Învie-rea, Război și pace, Dacii, Columna ș.a.*

Tot cu adresabilitate generală sînt și elementele de agitație vizuală pe care le folosim în scopul propagandei cărții. Astfel, pe lîngă panourile de afișaj deja amintite, biblioteca mai are unul, intitulat *Cartea un prieten care merită toată dragostea* (cuprinzînd prezentări de cărți, recenzii, liste de noutăți, versuri) precum și cîteva *foto-afișe*, cu coperte false, schimbate periodic, amplasate în diferite zone ale comunei, pe care le intitulăm *Ați citit?*, sau *Ce să citim*, sau *Citiți cărțile nou apărute*, sau *Ne găsiți la bibliotecă*.

În parcul cîminului, pe alei și printre flori, sînt plantate numeroase tablețe din plăci supraaglomerate, dimensionate diferit, purtînd inscripții care merg de la simpla înșuruire de titluri și pînă la ghicitori literare, toate avînd un efect deosebit de stimulator pentru cei ce pășesc printre ele, în drum spre cîmin sau bibliotecă.

Bineînțeles că este greu să epuizăm toată diversitatea de metode de propagandă a cărții pe care le folosește biblioteca din Ileanda.

Nu am vrea să încheiem însă fără a vorbi despre una din cele mai eficiente metode, anume *antrenarea unui larg colectiv obștesc din rîndul cititorilor*. Avem o seamă de cititori pe care, de-a lungul anilor, cu răbdare, într-un îndelungat proces de îndrumare a lecturii, am reușit să-i formăm nu numai ca cititori permanenți, amatori de o literatură de calitate, dar și ca adevărați propagatori ai cărții, care preiau mesajele noastre și le transmit celor cu care vin în contact, reușind datorită prestigiului de cititori frunțași pe care și l-au dobîndit, să le influențeze în mod pozitiv lectura.

ROLUL ȘI SARCINILE ACTIVITĂȚII DE INFORMARE ÎN PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

ing. Paul JOIȚA

directorul Oficiului de documentare și publicații tehnice
al Ministerului Industriei
Construcțiilor de Mașini

Cincinalul în care am pășit va reprezenta penaru industria constructoare de mașini din țara noastră o etapă cu totul deosebită în dezvoltarea sa continuă, o etapă de realizare a unor ritmuri accelerate, în condițiile modificării sensibile a structurii producției.

În acest sens, la sfârșitul anului 1975, industria constructoare de mașini va prezenta o creștere de cca 2,2 ori față de anul 1970 și o structură a producției caracterizată prin sporirea ponderii subramurilor celor mai moderne și dinamice (mașini unelte, electronică, electrotehnică, utilaje tehnologice complexe etc.).

Atingerea acestor obiective însuflețitoare va conferi acestei industrii pe lângă unul dintre cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare din lume, și o competitivitate deosebită.

În acest context, următorii ani vor înregistra cerințe mult sporite din partea cercetării și proiectării proprii, precum și în ceea ce privește pregătirea profesională a cadrelor de toate nivelele și din toate locurile de muncă. Aceste cerințe fixează sarcinile de prim plan care revin organelor de informare care funcționează în cadrul M.I.C.M.

O analiză efectuată asupra actualului mod de organizare și desfășurare a activității, a cererilor de informare specifice industriei construcțiilor de mașini și a soluțiilor posibile a relevat următoarele direcții de orientare care trebuie promovate în cincinalul actual:

1) se impune realizarea unui subsistem național de informare în industria construcțiilor de mașini, care să reunească într-un tot organizatoric și metodologic totalitatea producătorilor de informații, a organelor de prelucrare și difuzare a informațiilor și a beneficiarilor acestora;

2) subsistemul de informare trebuie să cuprindă toate genurile de informații produse și circulante în cadrul activităților de informare documentară, bibliotecă și

ințifică și tehnică, editorială originală (cărți, publicații periodice, literatură de firmă), propagandă tehnică (prin publicații, expoziții, mijloace audio-vizuale), propagandă de masă prin radio, televiziune presă;

3) volumul informațiilor prelucrate, înmagazinate și difuzate va trebui să crească substanțial;

4) soluțiile organizatorice ale activității vor promova la maximum descentralizarea tematică și geografică, asigurând o centralizare numai pentru anumite operații și activități;

5) modernizarea metodelor de lucru, creșterea resurselor umane și materiale afectate acestor activități vor face obiectul unei atenții speciale.

Pentru prezentarea modului în care aceste direcții de orientare se vor materializa în fapte, foarte sugestivă ne apare descrierea situației care o vom înregistra la sfârșitul anului 1975. În fapt, această comparație constituie o prognoză pe o durată medie, ceea ce — ca la orice prognoză — implică luarea în considerare a unor coeficienți de nesiguranță. Cu tot acest risc al autorului unui astfel de prognoze, vom încerca prezentarea — în linii generale — a unei schițe a viitorului, începând cu

A. Structura organizatorică și atribuții

În subordinea directă a ministerului, va funcționa un **Institut departamental de informare, în industria construcțiilor de mașini** cu aproximativ 250 de salariați, dotat cu bibliotecă publică, studio cinematografic și fotografic cu flux complet de producție, secție de organizare a unor expoziții, ateliere de xerocopiere cu o capacitate de 10—15 milioane de pagini anual, ateliere de reproducere a publicațiilor cu o capacitate de aproximativ 50 de milioane pagini anual, secție de difuzare operativă a publicațiilor

și a serviciilor solicitate de cca 5 000 de beneficiari individuali și colectivi.

În subordinea centrelor industriale (probabil în cadrul unor mari institute de cercetare și proiectare) vor funcționa cca 10 centre de informare pe subramuri (de ex.: autovehicule și tractoare, tehnică de calcul, construcții navale, electro-tehnică etc.) care vor avea aceleași funcțiuni ca și institutul departamental, între aceste două tipuri de organe existând o repartizare tematică și pe faze a activității și o diferență de volum a activității.

În cadrul întreprinderilor și instituțiilor vor funcționa organe de solicitare, preluare și difuzare a informațiilor preluate la institutul departamental și la centrele de subramuri.

B. Activitatea bibliotecilor științifice și tehnice

Corespunzător structurii organizatorice se va organiza o rețea de biblioteci naționale specializate tematic în domeniul industriei construcțiilor de mașini, care vor asigura depozitarea îndelungată a materialului documentar achiziționat și prelucrat continuu.

C. Activitatea de informare documentară

În domeniul informării de semnalare se pot prevedea două alternative:

— institutul departamental și centrele pe subramuri vor elabora în comun o publicație referativă românească;

— va fi posibilă contractarea traducerii unei mari publicații referative străine sau preluarea informațiilor pe bandă magnetică de la un centru din străinătate.

În domeniul regăsirii informațiilor la cererea beneficiarilor și al difuzării unor publicații selective de informare, acestea vor fi realizate de instituțiile menționate la pt. A., conform specializării tematic.

D. Activitatea editorială

Institutul departamental și centrele pe subramuri vor asigura editarea revistelor, analelor și altor publicații periodice științifice și tehnice, precum și a unor manuale, cursuri și îndrumare necesare acțiunilor de perfecționare și reciclare a cadrelor.

E. Activitatea de propagandă tehnică

În acest domeniu, atribuții de conținut vor avea toate organele de informare, urmînd ca institutul departamental să centralizeze unele operații:

— asigurarea unui flux complet de elaborare a filmelor documentare de la regie pînă la difuzarea copiilor;

— constituirea unui grup de proiectanți și a unor laboratoare fotografice complete pentru tot ministerul;

— constituirea unui grup de proiectanți și organizare a expozițiilor tehnice.

F. Informarea asupra produselor industriei construcțiilor de mașini

Această activitate specifică M.I.C.M. va necesita crearea unui subsistem național de informare care să cuprindă cele cca 10 000 de produse în fabricație. În acest scop, institutul departamental va asigura editarea nomenclatoarelor anuale de produse și a cataloagelor tematic de fișe tehnice și va furniza, la cerere, un număr minim de informații tip asupra caracteristicilor tehnice, prețului și producătorilor.

* * *

Desigur, celor care cunosc stadiul actual de dezvoltare a activității de informare în industria construcțiilor de mașini, această imagine a viitorului destul de apropiat poate să le apară ca optimistă.

De aceea ne simțim obligați să furnizăm câteva argumente pentru a sprijini cele afirmate anterior:

1) Cînd vrem să descriem viitorul este bine să facem o retrospectivă a trecutului; în acest sens recapitularea saltului care s-a făcut în ultimii 5—10 ani ne dă o bună imagine a vitezei cu care se perfecționează și domeniul informării din țara noastră;

2) În cadrul M.I.C.M. există — în prezent — formată o concepție clară a necesității alocării unor resurse sporite pentru activitatea de informare;

3) Unele din previziunile descrise mai sus sînt în curs de realizare. Astfel, subsistemul de informare asupra produselor va fi realizat în maximum 2 ani, au apărut primele elemente de specializare tehnică a bibliotecilor, se înregistrează o dotare accelerată cu mijloace de multiplicare de mare randament, au fost constituite câteva colective puternice de specialiști care pot constitui baza viitoarelor centre pe subramuri etc.

Toate acestea ne permit să încheiem cu afirmația fermă că activitatea de informare va aduce întreaga contribuție solicitată la promovarea progresului tehnic și la realizarea sarcinilor care stau în fața industriei construcțiilor de mașini în viitorii 5 ani.

PRINCIPIILE PROIECTĂRII SISTEMELOR NAȚIONALE DE INFORMARE DOCUMENTARĂ ȘTIINȚIFICĂ, TEHNICĂ ȘI ECONOMICĂ (III)

conf. ing. Vasile TĂRĂBOI

*directorul Institutului central
de documentare tehnică*

2. INTEGRAREA UNITĂȚILOR DE INFORMARE DOCUMENTARĂ ÎNTR-UN SISTEM NAȚIONAL

2.1. Principalele avantaje ale realizării unui sistem național de informare documentară

Cele arătate permit să se precizeze acum cu ușurință următoarele deficiențe pentru a căror eliminare este necesar ca activitatea de informare documentară să fie organizată corespunzător :

— cheltuieli excesive cu colectarea informațiilor, provocate de creșterea continuă a volumului de date și informații, precum și a numărului de documente publicate, de diversificarea categoriilor acestora și mai ales de achiziționarea necorelată a materialelor documentare de către unitățile de informare documentară ;

— paralelisme funcționale datorate existenței unui mare număr de unități de informare documentară (centre, oficii, servicii), cu obiective sau domenii de activitate neconturate precis și, ca urmare, cu activități care se suprapun mai mult sau mai puțin ;

— eficiență scăzută în comunicarea datelor și informațiilor, datorată folosirii de către unitățile de informare documentară a unei diversități de metode de prelucrare a informațiilor și a unor purtători de informații uneori cu mult prea diferiți, fapt ce face practic imposibilă interconectarea „memoriilor” realizate și, ca urmare, regăsirea și difuzarea rapidă a totalității informațiilor pertinente ;

— obținerea ca rezultat al prelucrării neordonate, a unei game mult prea diferențiate (ca formă și conținut) de informații documentare și respectiv factice, a căror valorificare ulterioară este de multe ori prea redusă comparativ cu efortul inițial depus.

Toate cele arătate mai sus duc în final la o conectare uneori greșită și în orice caz costisitoare și lentă a beneficiarului cu informația.

Cunoscându-se aceste realități, eforturile de soluționare în diferite țări converg către organizarea unor sisteme naționale de informare documentară care, beneficiind de avantajele proprii informaticii, să fie capabile să concentreze și să valorifice toate resursele necesare asigurării unei activități corespunzătoare de informare documentară. Extrapolind caracteristicile generale ale unui sistem la condițiile specifice informării documentare, se poate afirma că : **un sistem național de informare documentară trebuie să cuprindă totalitatea unităților de informare intercorelate ca procedee, metodologii și organizare, integrate ca oameni, materiale și echipamente, funcționând ordonat, compatibil și previzibil, în scopul unic al interconectării rapide a beneficiarilor cu informațiile pertinente pe care aceștia le necesită.**

Prin realizarea unui sistem național de informare științifică, tehnică și economică se îmbunătățesc atât activitățile de informare documentară — în condițiile reducerii cheltuielilor materiale și ale îmbunătățirii fondului național de date și informații — cât și condițiile în care

și desfășoară activitatea fiecare unitate de informare documentară existentă. Prin integrarea în sistem a unităților de informare documentară rezultă următoarele avantaje principale:

— **Inlesnirea accesului la sursele primare, secundare și terțiare de informare datorită organizării unor „noi intrări”** în fondurile unităților de informare documentară, prin crearea unei rețele de memorii interconectate și printr-un schimb dirijat, mai activ, de masive de informații primare, secundare și terțiare (creșterea vitezei de circulație a informațiilor);

— **Realizarea de economii la cheltuielile necesare pentru achiziționarea, prelucrarea, înmagazinarea și difuzarea informațiilor**, obținută prin înlăturarea exceselor, ca rezultat al coordonării achizițiilor și al reducerii numărului de prelucrări ale fiecărui document în cadrul sistemului național;

— **Accelerarea dezvoltării unităților de informare documentară integrate în sistemul național**, determinată de îmbunătățirea indicatorilor de eficiență ai fiecărei unități (creșterea în amploare a memoriilor, datorită interconectării; operativitate în furnizarea unor informații de bună calitate; diversificarea serviciilor de informare documentară, ca urmare a accesului la un număr mai mare de informații; reducerea costurilor informațiilor etc.). Îmbunătățirea indicatorilor se mai realizează și printr-o mai rațională repartizare a resurselor, prin cooperarea în elaborarea tehnologiei procesului de informare, prin introducerea unor servicii de informare perfecționate și prin folosirea în comun a unor utilaje de mare productivitate;

— **Realizarea de economii la cheltuielile necesare pentru dezvoltarea unităților unui sistem național**, obținută ca rezultat al coordonării și cooperării în activitatea de cercetare științifică în domeniul informaticii documentare, prin lărgirea schimbului de experiență, prin stabilirea unor contacte mai strânse între unități și prin pregătirea mai corespunzătoare a personalului.

Ținând seama de importanța fiecărui avantaj menționat, se poate trage concluzia că este necesară organizarea imediată și corespunzătoare a procesului de integrare a unităților în scopul realizării u-

nui sistem național. Prin organizarea corespunzătoare a procesului de integrare se înțelege elaborarea unor modele ale structurii organizatorice și funcționale adecvate unui sistem național și stabilirea unor înțelegeri cu privire la măsurile practice necesare în vederea aplicării acestor modele.

2.2. Variante posibile de realizare a unui sistem național de informare documentară

Un sistem național de informare documentară poate fi realizat potrivit unor variante ce pot fi împărțite în următoarele două grupe principale: variante corespunzătoare diferitelor moduri de realizare a structurii funcționale a unui sistem; variante corespunzătoare diferitelor moduri de alcătuire a structurii organizatorice a unui sistem.

Pentru rezolvarea practică a problemei alegerii variantei optime corespunzătoare fiecărei grupe este necesară compararea unui anumit număr reprezentativ de variante alternative din punct de vedere al scopurilor urmărite. La alegerea variantei optime se va ține seama și de particularitățile rețelelor existente de unități de informare documentară, astfel încât integrarea acestora în sistem, potrivit variantei alese, să se facă fără perturbarea activității de informare documentară desfășurată de aceste unități.

2.2.1. Modalități de realizare a structurii funcționale a unui sistem național de informare documentară

Pentru realizarea structurii funcționale a unui sistem de informare documentară trebuie analizate și găsite soluții raționale pentru rezolvarea problemelor referitoare la:

— organizarea achiziționării, circulației și depozitării materialelor documentare primare;

— organizarea prelucrării materialelor documentare primare intrate în sistem, în scopul obținerii datelor și informațiilor necesare;

— organizarea fondurilor de date și informații colectate în scopul regăsirii lor simple și rapide;

— organizarea elaborării și difuzării materialelor de informare documentară secundare și terțiare necesare satisfacerii necesităților beneficiarilor;

— organizarea activității conexe și a serviciilor specifice necesare atât beneficiarilor sistemului cit și unităților de informare documentară integrate în sistem.

— Organizarea achiziționării, circulației și depozitării materialelor documentare primare.

Dacă s-ar admite că un sistem național de informare documentară nu ar avea alt scop decât de a colecta și înmagazina într-o rețea de biblioteci publicațiile primare, convenabil clasificate în prealabil, trebuie să se admită implicit că fiecare beneficiar își va efectua regăsirea și selectarea documentelor primare necesare nefăcând apel la unitățile de informare documentară existente decât cel mult pentru a putea obține copierea sau traducerea documentelor primare care-l interesează și pe care i le pune la dispoziție în original biblioteca respectivă. Pentru a putea regăsi și selecta documentele primare, relevante, beneficiarul trebuie însă să dispună inițial de un „fișier” care să cuprindă, ordonate convenabil, fișele bibliografice ale publicațiilor primare existente în fondurile bibliotecii respective; cu alte cuvinte să dispună de informațiile bibliografice necesare.

Cu toate că la prima vedere s-ar părea că o dată cu organizarea unui sistem național de informare documentară funcțiile principale ale bibliotecilor (colectarea, arhivarea publicațiilor primare și elaborarea informațiilor bibliografice) ar tinde să fie preluate de unitățile de informare documentară, experiența mondială și tendințele actuale dovedesc că — cel puțin în domeniul științelor aplicative — acest transfer de funcții nu se produce, ci dimpotrivă:

— bibliotecile tind să preia în exclusivitate informarea bibliografică și să se specializeze prin procurarea publicațiilor primare corespunzătoare fie unor anumite domenii sau probleme, fie unor anumite categorii (standarde, brevete de invenție, publicații, cărți, teze de doctorat etc.);

— unitățile de informare documentară tind să-și asigure numai accesul la sursele de informare (documentele primare) existente, în scopul de a putea extrage datele și informațiile factive („materia primă”) necesare realizării rolului lor funcțional.

Din cele arătate rezultă deci că problema achiziționării materialelor documentare primare are cel puțin două aspecte principale diferite.

Un prim aspect este cel referitor la colectarea acestor materiale și la arhivarea lor îndelungată în dublu scop și anume al îmbogățirii continue a patrimoniului și al punerii la dispoziția beneficiarilor a publicațiilor primare procurate de bibliotecă. Este evident că pentru realizarea rapidă a celui de-al doilea scop va fi necesar ca biblioteca să-și desfășoare activitatea chiar în mijlocul sau în apropierea beneficiarilor pe care-i deservește nemijlocit, fie ca să-și organizeze optim un serviciu de împrumuturi care să permită expedierea rapidă la beneficiari a materialelor cerute.

Un al doilea aspect este cel referitor la existența în unitățile de informare documentară, pe o anumită perioadă variabilă de timp dar totuși scurtă, a materialelor documentare primare, în scopul extragerii datelor și informațiilor factive, precum și al efectuării celorlalte funcții specifice acestor unități (sinteză, traducere, copiere etc.).

Necunoașterea în suficientă măsură a acestor două aspecte diferite ale problemei colectării materialelor documentare primare, adoptarea fără discernămint a metodelor practice de unitățile de informare documentară din țările capitaliste înzestrate în unele cazuri și cu biblioteci, din considerente specifice organizării social-politice a acestor țări, precum și unele concepții învechite referitoare la așa-zisul „rol al centrelor de documentare” (de bibliotecă și editură), au făcut să se organizeze și în unele țări socialiste o serie de centre și servicii de informare documentară care desfășoară în condiții neeconomice o serie de activități hibride ce provoacă în numeroase cazuri nu numai confuzii în rindurile beneficiarilor, ci și greutăți în organizarea sistemelor naționale.

Pentru organizarea sistemelor naționale de informare documentară specifice țărilor socialiste, problema achiziționării materialelor documentare primare poate fi soluționată corespunzător uneia din următoarele variante:

— achiziționarea efectuată în mod organizat numai de bibliotecile necuprinse în sistem, caz în care unitățile de informare documentară ale unui sistem național își asigură accesul la aceste materiale, în aceleași condiții ca oricare beneficiar individual al bibliotecilor respective;

— achiziționarea efectuată numai de unitatea centrală de informare documentară a sistemului, care după o primă prelucrare transferă materialele documentare primare celorlalte unități de informare documentară ale sistemului;

— achiziționarea efectuată numai de o bibliotecă enciclopedică a sistemului care apoi difuzează la cerere materialele documentare primare, în original (împrumut) sau în copie, tuturor unităților de informare documentară componente ale unui sistem național;

— achiziționarea efectuată de o serie de unități de informare documentară, prestabilite, caz în care acestea au sarcina de a difuza copiile sau de a împrumuta originalele la cererea celorlalte unități de informare documentară componente ale sistemului; la prima și ultima variantă este necesară împărțirea sarcinilor între unitățile considerate, corespunzător următoarelor criterii posibile de achiziționare a materialelor documentare primare :

- pe principalele domenii ale științei;
- pe principalele probleme tehnico-științifice;
- pe diferite categorii de documente;
- pe diferite limbi în care sînt elaborate;
- pe diferite țări din care provin.

În cazul cînd materialele documentare primare sînt achiziționate chiar de unități de informare documentară ale unui sistem național, este necesar, indiferent de varianta și respectiv subvarianta care se aplică să se stabilească :

- perioadele de timp pentru menținerea în fondurile proprii a materialelor documentare primare în original sau în copie; aceste perioade de timp se stabilesc în funcție de volumul constant disponibil al depozitelor de materiale documentare, de nivelul unităților de informare documentară respective, de categoriile materialelor documentare primare, de durata necesară diferitelor prelucrări și de uzura morală a acestor materiale;
- graficele de circulație a materialelor documentare primare alît între unitățile de informare documentară ale unui sistem național, cît și între sistem și bibliotecile din afara acestuia, care, în final, urmează a le primi în scopul arhivării lor îndelungate

O serie de probleme care trebuie soluționate în ipoteza că materialele documentare primare sînt achiziționate de către unitățile unui sistem național de informare documentară se referă la cele ale prelucrării acestor materiale în scopul obținerii informațiilor bibliografice (funcție specifică bibliotecilor), la cele referitoare la evitarea paralelismelor în achiziționarea efectuată, pe de o parte, de rețeaua de biblioteci și, pe de altă parte, de unitățile sistemului național de

informare documentară, precum și la cele ale circulației și arhivării unor categorii particulare de materiale documentare primare (de exemplu, publicații de uzină, rapoarte de cercetare, preîmprimate etc.) sau a unor materiale documentare primare neconvenționale (de exemplu, cele neînregistrate pe hîrtie).

— **Organizarea prelucrării materialelor documentare primare intrate în sistem.** Prin prelucrarea materialelor documentare primare intrate în sistem se urmărește să se obțină: informații documentare și informații factice.

Cu toate că numeroase unități de informare documentară din unele țări continuă și în prezent să efectueze prelucrarea publicațiilor primare în scopul obținerii informațiilor bibliografice (funcție specifică bibliotecilor), prin organizarea sistemelor naționale de informare documentară se tinde ca această funcție să fie redată bibliotecilor spre a fi realizată în exclusivitate în scopul eliminării unor paralelisme nejustificate; se prevede de asemenea ca în viitorul apropiat această să fie efectuată pe plan mondial și în mai mare măsură, chiar de autorii care elaborează sau de unitățile care editează publicațiile primare.

În scopul obținerii informațiilor documentare, prelucrarea documentelor primare poate fi organizată în cadrul unui sistem național corespunzător uneia din următoarele variante :

- centralizată la unitatea centrală de informare documentară a sistemului, caz în care această unitate trebuie să aibă accesul asigurat la totalitatea documentelor primare intrate în sistem și totodată să dispună de informaticienii necesari;
- descentralizată la unitățile de informare documentară specializate pe domenii și pe probleme, caz în care este necesară o riguroasă coordonare în scopul repartizării documentelor primare între aceste unități, al evitării paralelismelor în prelucrare, al uniformizării terminologiei și al asigurării unei circulații dirijate a fluxurilor de informații elaborate;

— descentralizată pe categorii de materiale documentare primare la unitățile de informare documentară specializate în acest fel de activitate, caz în care este necesară de asemenea o riguroasă coordonare în scopul aplicării unor metodologii de prelucrare care să permită obținerea unor informații documentare compatibile.

În scopul obținerii datelor și informațiilor factice, prelucrarea documentelor primare poate fi organizată în cadrul unui

sistem național de informare documentară corespunzător uneia din următoarele variante :

— centralizată la unitatea centrală de informare documentară a sistemului ;

— descentralizată pe probleme și teme înguste la câteva unități de informare documentară din componența sistemului național.

Preluarea centralizată presupune stabilirea inițială a unei tematici minuțioase necesară colectării datelor, implică analiza periodică a unui volum mare de documente primare și folosirea unor cadre cu o înaltă calificare ; pentru motivele arătate această variantă este economică pentru țările care nu dispun de un număr mare de informaticieni analiști, de capacități suplimentare ale calculatoarelor electronice și la care problemele concurenței interne sau ale secretelor de fabricație nu prezintă interes.

Preluarea descentralizată a documentelor primare, în scopul extragerii datelor și informațiilor faptice, implică o riguroasă stabilire și repartizare a temelor și problemelor, în scopul evitării la maximum posibil a paralelismelor (în acest caz inevitabile în totalitate), o metodă unică de extragere, precum și o codificare unică în scopul realizării unei înmagazinări pe memorii conectabile.

O problemă extrem de importantă a prelucrării documentelor primare (indiferent de tipul informațiilor care sînt extrase sau de varianta de prelucrare aleasă), necesar a fi rezolvată pentru asigurarea comutării memoriilor sistemului atît pe plan intern cît și extern, este cea a folosirii unor limbaje documentare care să îndeplinească următoarele două condiții principale :

— să asigure conectarea eficientă a fluxurilor de informații între unitățile de informare documentară și unitatea centrală a sistemului național ;

— să asigure realizarea eficientă a diferitelor funcții ale unităților de informare documentară din sistem (regăsire, repartitia selectivă a informațiilor și altele).

Aceste condiții pot fi îndeplinite (într-o măsură mai mică sau mai mare) prin folosirea următoarelor limbaje documentare :

— un tezaur național politematic ;

— un complex de limbaje automate dar compatibile (specializate pe diverse funcții, domenii și probleme) de tipul vocabularilor, unitermilor, cuvintelor-cheie alese liber și alte tipuri ;

— un complex de limbaje cu o anumită structură.

Sînt posibile, de asemenea, și alte numeroase variante corespunzătoare metodelor de completare a lexicului din fondurile limbilor naturale. Se menționează însă că alegerea unei anumite variante influențează nu numai cheltuielile fiecărei unități de informare documentară ci în special gradul de compatibilitate și schimbul de informații între sistemul național considerat și alte sisteme existente.

— **Organizarea fondurilor de date și informații colectate** este o problemă a structurii funcționale, legată de stabilirea nivelului de centralizare a efectuării diferitelor funcții ale sistemului. Această problemă are două aspecte.

Prîmul aspect se referă la modul de organizare a fondului de informații bibliografice și documentare (modele de regăsire a documentelor) care au particularitatea că sînt legate de documentele primare corespunzătoare acestora, respectiv de publicațiile în care se găsesc aceste documente.

Al doilea aspect se referă la modul de organizare a fondului de informații factice și de date de evidență (banca de date*), care au particularitatea că, după colectarea și prelucrarea în vederea înmagazinării, devin independente de documentele primare din care au fost obținute.

— Corespunzător primului aspect al problemei structurii funcționale, un sistem național de informare documentară poate fi realizat :

— cu memorie centrală ;

— cu dispecer central ;

— pe principiul mixt.

Sistemul de informare documentară cu memorie centrală presupune înmagazinarea centralizată sub formă de masive unitare atît a modelelor de regăsire a documentelor cît și a însăși documentelor primare (arhivate de obicei pe microformate în scopul realizării unei manipulari ușoare și a economiei de spațiu).

Sistemul de informare documentară cu dispecer central poate fi conceput în următoarele două variante :

— înmagazinarea centralizată numai a modelelor de regăsire a documentelor și descentralizată a documentelor primare corespunzătoare ;

— înmagazinarea centralizată numai a datelor de evidență referitoare la profilul fondurilor documentare descentralizate

*) Banca de date este o sursă complexă înregistrată în memoria externă a unui calculator electronic care conține datele și informațiile factice relevante necesare atît pentru decizia cît și pentru a se putea da un răspuns direct la o cerere de informare.

la unitățile de informare documentară ale sistemului.

În cazul adoptării primei variante de dispecerat central este necesară stabilirea unei riguroase circulații a documentelor primare, ale căror modele de regăsire urmează să fie elaborate centralizat în vederea asigurării compatibilității necesare și a unei introduceri corespunzătoare a acestor modele în memoria calculatorului electronic care deservește întregul sistem.

În cazul adoptării celei de-a doua variante de dispecerat central, o însemnătate deosebită o capătă problema îndeplinirii ritmice de către toate unitățile de informare documentară ale sistemului a numeroaselor funcții de înregistrare a documentelor. În acest ultim caz unitățile sistemului trebuie să furnizeze periodic unității centrale de informare documentară coordonatoare, conform unor grafice prestabilite, datele de evidență referitoare la fondurile de informații de care dispun.

Problema stabilirii gradului rațional de centralizare și descentralizare a fondurilor de date, informații și documente nu poate fi rezolvată însă independent de mijloacele tehnice, de forța de muncă și de limbajele documentare existente sau planificate spre a fi realizate și introduse în sistemul respectiv.

Trebuie observat de asemenea că centralizarea fondurilor de informații documentare (modelele de regăsire a documentelor) creează premisele pentru unificarea mijloacelor lingvistice de prelucrare automată a informațiilor și pentru utilizarea economică a unui calculator electronic, în timp ce descentralizarea acestor fonduri pe criterii regionale, pe ramuri, pe probleme etc. duce la creșterea pronunțată a cheltuielilor, a ponderii operațiilor de schimb și la întâzieri variabile inerente în totalitatea fazelor proceselor de informare.

Corespunzător celui de-al doilea aspect al problemei structurii funcționale, un sistem național de informare documentară poate fi realizat :

— cu o bancă centrală de date și informații care să deservească totalitatea beneficiarilor sistemului ;

— cu bănci de date și informații specializate pe probleme și teme astfel organizate încât să poată funcționa compatibil atât în cadrul sistemului național cât și cu celelalte sisteme străine.

Sistemul cu bancă centrală de date și informații presupune că orice unitate de informare documentară a sistemului precum și alți beneficiari trebuie să aibă un acces direct (prin display) la memoria calculatorului electronic al băncii centrale de date și informații.

Sistemul cu bănci de date și informații descentralizate implică existența unor calculatoare electronice numeroase de care să dispună, sau la care să aibă cel puțin acces periodic, unitățile de informare documentară respective.

Această ultimă soluție este indicată mai ales pentru țările cu suprafețe mari (U.R.S.S., S.U.A.) și cu un sistem dezvoltat de telecomunicații care să permită în final interconectarea memoriilor respective într-un sistem unitar de bănci de date și informații specializate în acest caz pe probleme.

— **Organizarea elaborării și difuzării materialelor documentare secundare și terțiare** este legată de variantele alese pe de o parte pentru prelucrarea materialelor documentare primare și pe de altă parte pentru organizarea fondurilor de date și informații.

Corespunzător variantelor sus-menționate alese, materialele documentare secundare și terțiare pot fi elaborate :

— de unitatea centrală a sistemului național de informare documentară, pe baza cerințelor și tematicilor formulate de unitățile de informare documentară și de beneficiarii individuali ;

— de fiecare unitate de informare documentară în domeniul (problema) pe care-l deservește, pe baza unui plan întocmit corespunzător cerințelor beneficiarilor ;

— atât de unitatea centrală cât și de celelalte unități de informare documentară ale sistemului, caz în care drept criteriu de repartizare a sarcinilor între aceste unități se pot considera fie temele, fie categoriile de materiale documentare secundare și terțiare ce urmează a fi elaborate.

Se menționează că în cadrul unui sistem național de informare documentară elaborarea materialelor documentare secundare și terțiare (studii de dezvoltare, sinteze documentare, sinteze de date comentate, prognoze etc.) poate fi realizată și de către unități specializate numai în acest gen de activitate.

Difuzarea materialelor documentare menționate poate fi realizată atât descentralizat (de către fiecare unitate de informare documentară elaboratoare), cât și în mod centralizat de către unități comerciale specializate în acest gen de prestări de servicii.

— **Organizarea activității conexe și a serviciilor specifice.** Majoritatea unităților de informare documentară realizează

în prezent pe lângă funcțiile principale menționate și o serie de funcții secundare (activități conexe) dar de importanță deosebită, printre care :

— cercetări științifice în domeniul informaticii documentare și al organizării sistemelor de informare documentară ;

— proiectarea de sistem de informare documentară și de utilaj specific acestei activități ;

— realizarea de filme documentare științifice și tehnice ;

— proiectarea și realizarea de expoziții științifice și tehnice ;

— organizarea tehnico-administrativă a conferințelor și simpozionelor naționale și internaționale corespunzătoare programelor elaborate de comitetele de organizare, publicarea și difuzarea lucrărilor acestora ;

— pregătirea personalului și perfecționarea cadrelor de informaticieni-documentariști prin cursuri de lungă și scurtă durată, cu sau fără frecvență ;

— instruirea beneficiarilor informării documentare prin propagandă, conferințe, mese rotunde și cursuri scurte ;

— propagandă pentru generalizarea și valorificarea rezultatelor cercetării și a experienței tehnologice înaintate ;

— elaborarea și difuzarea de publicații primare (reviste, prospecte etc.).

De asemenea, numeroase unități de informare documentară prestează la cererea beneficiarilor o serie foarte variată de servicii specifice ca :

— difuzarea selectivă a informațiilor bibliografice sau a celor factice pe profil documentar ;

— efectuarea de traduceri științifice și tehnice ;

— difuzarea copiilor diferitelor materiale documentare primare, semnalate ;

— multiplicarea diferitelor materiale de informare documentară.

Corespunzător criteriilor adoptate pentru organizarea unui sistem național de informare documentară, aceste activități și servicii pot fi centralizate în cadrul unor unități specializate subordonate obișnuit unității centrale de informare documentară a sistemului sau descentralizate la diferite unități de informare documentară din componența sistemului.

*

Pentru realizarea în ansamblu a structurii funcționale a unui sistem național

de informare documentară, se poate adopta, în funcție de condițiile specifice țării respective, una din următoarele două variante posibile :

— elaborarea inițială a unui nomenclator care să cuprindă totalitatea funcțiilor necesare a fi realizate de sistem, urmată de o repartizare rațională, treptată, a activităților și sarcinilor rezultate din aceste funcții, între diferitele unități existente de informare documentară a viitorului sistem ;

— elaborarea inițială a unei „structuri funcționale optime“ rezultată din necesitățile obiective interne și internaționale, structură realizabilă în mod etapizat pe baza unui program prin aplicarea unor măsuri juridice, organizatorice și economice care să permită atât înființarea unor unități de informare documentară necesare îndeplinirii sarcinilor prestabilite, cât și reprofilarea unora dintre cele existente, corespunzător structurii funcționale adoptate.

O ultimă problemă majoră de a cărei soluționare depinde în mare măsură realizarea pe ansamblu a structurii funcționale a unui sistem național de informare documentară este problema dotării tehnice raționale a acestuia cu utilaje corespunzătoare. Pentru rezolvarea acestei probleme, complicată și de faptul că unitățile de informare documentară dispun (la începutul organizării sistemului) de o varietate de utilaje, se pot lua următoarele măsuri :

— elaborarea dintr-un început a unui plan național de dotare în perspectivă a sistemului ;

— dotarea unităților, corespunzător planurilor întocmite de acestea, caz în care este necesară avizarea centralizată a propunerilor de procurare a utilajelor specifice importante, pentru a se putea asigura compatibilitatea funcțională ;

— redistribuirea planificată a utilajelor existente între diferitele unități ale sistemului național de informare documentară, în funcție de necesitățile stabilite pe baza unor criterii obiective de funcționalitate, cu completarea prin dotare ulterioară a parcului acestora după necesități.

Este ușor de înțeles că pentru realizarea unui sistem național de informare documentară totalitatea măsurilor menționate în acest paragraf, care pot fi aplicate relativ cu ușurință în oricare țară socialistă, sînt practic greu de introdus în țările capitaliste.

Colecțiile bibliotecilor publice — instrumente ale educației comuniste

Completarea colecțiilor
în patru biblioteci comunale

Ioana TĂUTU

DELIMITĂRI TEMATICE ȘI PRECIZĂRI METODOLOGICE

Cercetarea noastră are în vedere achizițiile de carte pe o perioadă de doi ani (1969—1970), în patru biblioteci comunale, două din județul Arad — Vinga și Secusigiu — și două din județul Buzău — Boldu și Cernătești. Concluziile noastre nu au deci o valabilitate generală, ci se referă strict la aceste biblioteci.

Au fost alese, intenționat, localități din județe cu o populație diferită din punct de vedere al compoziției, în cazul celor două comune din județul Arad structura pe naționalități a populației fiind foarte complexă, ceea ce ridică probleme specifice în profilarea și completarea colecțiilor din bibliotecile respective.

Din punct de vedere al organizării administrativ-teritoriale și al specificului economic, cele patru comune prezintă fișe diferite (ca de altminteri și bibliotecile ce le deservesc), pe care le evidențiem într-o succintă prezentare:

— **COMUNA VINGA** — județul Arad. Populație: 7 663 de locuitori, din care 2 841 români, 2 902 maghiari, 115 germani, 1 805 bulgari și sârbi. Localități componente: Mailat (1 552 de locuitori, predominând maghiarii) și Mănăștur (1 420 de locuitori). Specific economic: agricultură (cultură mare și zootehnie). Circa 44 la sută din populație este ocupată în agricultură (C.A.P.); 16 la sută din locuitori sînt muncitori navetiști. Bibliotecă comună, cu filiale în ambele sate aparținătoare. Fond de publicații (la 31 decembrie 1970) — 13 339 de volume. În comu-

nă funcționează și biblioteca liceului, cu peste 7 400 de volume.

— **COMUNA SECUSIGIU** — județul Arad. Populație: 4 422 de locuitori. La centru predomină locuitorii de naționalitate română. Localități componente: Munaru (623 de locuitori, din care 90 la sută români, 10 la sută maghiari și germani), Sinpetru German (2 331 de locuitori, din care 70 la sută germani, 20 la sută români, 10 la sută maghiari) și Satu Mare (1 129 de locuitori, din care 70 la sută sârbi, 10 la sută germani, 20 la sută români). Specific economic: agricultură (cultură mare și zootehnie). Majoritatea populației este ocupată în agricultură (C.A.P.) Bibliotecă comună, cu filiale în toate trei satele aparținătoare. Fond de publicații (la 31 decembrie 1970) — 15 913 volume. Biblioteca școlară din comună deține un fond de sub 1 000 de volume.

— **COMUNA BOLDU** — județul Buzău. Fost centru de plasă. Populație: circa 4 100 de locuitori. Nu are localități aparținătoare. Specific economic: agricultură (cultură mare, sector zootehnic puternic, mic sector viticol). Circa 90 la sută din populație este ocupată în agricultură (C.A.P.). Bibliotecă comună, fără filiale. Fond de publicații (la 31 decembrie 1970) — 5 117 volume. În comună mai funcționează și o bibliotecă școlară, cu circa 1 000 de volume.

— **COMUNA CERNĂTEȘTI** — județul Buzău. Populație: circa 5 000 de locuitori. Localități componente: Căldărușa, Vlădeni, Zărnești, Aldeni (fost centru de comună), Fulga, Băiești, Mănășia. Specific economic: agricultură (cultură mare, zo-

otehnie și, în satul Cernătești, viticultură). Majoritatea populației este ocupată în agricultură (C.A.P.). **Biblioteca comunală**, cu filială la Aldeni și puncte de împrumut în celelalte șase sate. Fond de publicații (la 31 decembrie 1970) — 4 594 de volume. În comună funcționează, pe lângă cele două școli generale, biblioteci școlare cu circa 4 mii de volume fiecare.

Cercetarea noastră s-a efectuat pe baza listelor de titluri achiziționate (intocmite în conformitate cu registrele de inventar, cu menționarea numărului de exemplare per titlu), liste ce ne-au fost comunicate la solicitarea noastră, de către bibliotecile respective. Nu ne considerăm răspunzători pentru eventualele inadvertențe sau omisiuni. Titlurile de pe liste au fost transcrise de noi pe fișe, ceea ce ne-a permis gruparea și ordonarea lor în funcție de diferitele aspecte urmărite pe parcursul cercetării.

Într-o primă parte a analizei, am urmărit unele probleme de orientare generală a achizițiilor în cele patru biblioteci, pentru ca apoi, în cea de a doua parte, să încercăm, printr-o nuanțare a analizei și prin confruntarea cu producția editorială, să realizăm o caracterizare calitativă a achizițiilor¹⁾. Ca bază de lucru, în confruntare, am folosit **Bibliografia Republicii Socialiste România, Seria Cărți, Albume, Hărți**, respectiv cele 24 de numere din anul 1969 și primele 6 (trím. I) din anul 1970, din care au fost reținute doar lucrările în limba română, apărute în edituri de stat, și anume doar cele care virtual ar fi putut fi achiziționate de orice bibliotecă comunală, fără a contraveni specificității colecțiilor sale. În acest sens, publicațiile Editurii Academiei nu au intrat, aproape în totalitatea lor, în vederile noastre. La fel cea mai mare parte a lucrărilor apărute la Editura tehnică, cele de strictă specialitate din producția Editurii științifice, manualele școlare și universitare, edițiile de lux, albumele costisitoare etc. Au fost de asemenea ignorate restanțele editoriale apărute mai târziu de trimestrul I.

Imposibilitatea de a efectua și o confruntare a achizițiilor cu existentul de carte din bibliotecile respective (operație importantă mai ales când e vorba de lucrările care au cunoscut ediții succesive, de cele cu caracter serial ș.a.) ne-a împiedicat să epuizăm toate aspectele implicate de un asemenea studiu.

¹⁾ În acest capitol nu am cuprins în analiză achizițiile din producția editorială a anului '70, pentru faptul că o bună parte din publicațiile editate în acest an (în speță, cele apărute în ultimele luni, ca și restanțele editoriale) au intrat în bibliotecă abia în primele 4-5 luni ale anului '71.

PROBLEME DE ORIENTARE GENERALĂ A COMPLETĂRII FONDURILOR

Volumul completării colecțiilor este determinat în principiu, de mărimea populației, iar în practică, de prevederile bugetare și de resursele extrabugetare de care beneficiază o bibliotecă sau alta.

Raportînd achizițiile celor 4 biblioteci la populația comunelor pe care le deservesc, rezultă următoarea situație:

Tabetul nr. 1

Număr de volume achiziționate la 100 de locuitori		
Comuna \Anul	1969	1970
Vinga	8,7	5,2
Secusigiu	13,0	10,3
Boldu	8,5	7,2
Cernătești	8,0	6,3

Pentru aceste patru unități se poate observa o scădere a posibilităților de completare în anul 1970, în comparație cu anul 1969, din motive pe care nu avem date să le determinăm, dar care ar putea merge de la modificarea alocațiilor bugetare pînă la unele schimbări de prețuri, puțină fi vorba chiar și de o orientare, în selecție, spre cărți mai scumpe.

Se constată apoi o repartizare neuniformă a posibilităților de completare mai ales în județul Arad, fenomen care devine și mai evident în anul 1970, cînd o bibliotecă a cumpărat 5,2 volume la sută de locuitori, față de 10,3 cită cumpărat cealaltă.

În raport cu numărul total de titluri apărute în editurile de stat, constatăm că, deși avem de-a face cu biblioteci mici, au fost achiziționate între 10 și 20 de procente, ceea ce, după părerea noastră, este corespunzător pentru a putea menține un fond de carte mereu actual.

Cînd vorbim de volumul achizițiilor, raportarea nu trebuie făcută numai la numărul de locuitori, ci și la numărul de așezări ale unei comune, respectiv la cel al filialelor pe care le are o anume bibliotecă. În acest sens, se ridică problema numărului de exemplare dintr-un titlu, fiind evident că dacă anumite lucrări, în special cele din domeniile care răspund necesităților de loisir, pot fi cumpărate într-un singur exemplar, altele, din domeniul informării social-politice, al informării generale sau al culturii profesionale (în cazul nostru, cele agrozootehnice), precum și capodoperele literaturii beltristice și desigur literatura pentru copii,

e bine să fie achiziționate în două sau mai multe exemplare.

Cum se prezintă din acest punct de vedere situația achizițiilor celor patru biblioteci analizate?

Se observă la toate cele patru biblioteci, și în special la cele din județul Buzău, tendința de a colecționa o cât mai mare diversitate de titluri, în detrimentul asigurării unui număr corespunzător de

Tabelul nr. 2

Biblioteca \ Titluri achiziționate (în %)	1969				1970			
	TO-TAL	1 ex.	2 ex.	mai multe exemplare	TO-TAL	1 ex.	2 ex.	mai multe exemplare
Vinga	100	76,0	15,0	9,0	100	82,0	15,0	3,0
Secusigiu	100	77,0	15,5	7,5	100	77,0	18,0	5,0
Boldu	100	86,0	11,5	2,5	100	82,5	17,0	0,5
Cernătești	100	84,5	13,0	2,5	100	84,5	15,0	0,5

exemplare per titlu. La biblioteca din Vinga, la care remarcasem o diminuare pronunțată a volumului de achiziții în anul 1970, constatăm că acest fenomen a avut consecințe nete și în privința numărului de exemplare, ponderea titlurilor procurate într-un singur exemplar fiind într-o vizibilă creștere.

Dacă prin anii '50 exista tendința din partea organelor de difuzare de a considera bibliotecile drept o piață sigură pentru unele titluri greu vandabile, pe care le expediau în câte 10—15 exemplare, și dacă apreciem că în zilele noastre au dispărut asemenea tendințe, trebuie să ne ferim totuși de a cădea în extrema cealaltă.

Știut fiind că în bibliotecile mici lectura se efectuează mai ales în condițiile împrumutului la domiciliu, iar în filialele lor, exclusiv în aceste condiții, asigu-

rarea unui număr corespunzător de dublete la anumite titluri este nu numai un lucru de dorit, dar chiar o condiție a unei funcționări. Or, în această privință, cum se poate vedea, bibliotecile noastre sînt deficitare, faptul avîndu-și rădăcinile în înseși dificultățile întîmpinate de către bibliotecari în momentul selecției, aspect asupra căruia vom reveni în cea de-a doua parte a analizei noastre.

Remarcăm mai înainte marea diversitate de titluri achiziționate. Am releva acum, tot ca pe un aspect pozitiv în orientarea generală a achizițiilor, largă arie tematică în care se înscriu acestea. Am diferențiat astfel (într-o diviziune mult mai amănunțită decît cea folosită îndeobște în statisticile bibliotecare), în cadrul achizițiilor, următoarele categorii tematiche:

Tabelul nr. 3

Biblioteca \ Achiziții (Titluri) în %		Beletristică				Literatură social-politică	Agrozootehnie	Știință. Populizare a științei	Tehnică	Istorie	Geografie. Calătorii	Educație. Învățămînt. Pedagogie
		Literatură română	Literatură universală	Cărți pentru copii	TOTAL							
Vinga	1969	28,05	28,80	11,15	68,00	3,75	4,00	3,75	—	5,50	2,50	2,50
	1970	28,15	23,15	17,22	68,52	5,46	5,46	5,04	—	3,36	2,52	0,42
Secusigiu	1969	26,32	27,48	11,69	65,49	6,36	4,09	4,38	—	4,09	3,24	1,46
	1970	34,58	35,72	11,65	81,95	4,15	3,00	2,25	0,38	2,25	1,50	—
Boldu	1969	33,79	21,50	12,97	68,26	5,46	4,77	5,46	—	4,77	1,70	1,70
	1970	28,11	35,34	13,25	76,70	2,81	2,81	5,25	0,40	3,62	1,20	1,60
Cernătești	1969	30,95	22,91	12,80	66,66	7,45	4,46	5,35	0,30	4,46	1,78	1,20
	1970	26,20	33,21	12,17	71,58	6,28	5,55	5,17	0,37	2,97	1,10	1,80

Diversitatea tematică a achizițiilor probează că bibliotecile tind să furnizeze pe lîngă o literatură destinată amuzamentu-

lui, emoției artistice, destinderii, într-un cuvînt loisir-ului și o literatură aptă de a asigura cititorilor informații în legătura

ră cu viața social-politică, cu dezvoltarea științei și tehnicii sau legate de cultura profesională (agricultura), răspunzând astfel sarcinilor ce le revin în direcția educației socialiste multilaterale a oamenilor muncii.

Din compararea ponderilor pe care titlurile achiziționate din diferite domenii le dețin în ansamblul „ințrărilor” dintr-un an, se constată însă că cele patru biblioteci sînt încă tributare unei concepții mai vechi privind profilul și funcțiile bibliotecilor comunale. Astfel unele domenii cum ar fi „tehnica” sau „informarea generală”, față de care publicul din mediul rural manifestă un interes crescînd, sînt

foarte slab sau chiar de loc reprezentate în achiziții. Nici literatura de popularizare a științei și chiar cea agrozootehnică nu par a fi achiziționate în proporții corespunzătoare, ponderea predominantă fiind deținută de literatura beletristică. Faptul că într-un an, sau chiar în doi, literatura beletristică este achiziționată în proporție de 65—82 la sută ar putea avea un caracter întâmplător și în consecință nesemnificativ. Structura generală a colecțiilor contrazice însă o atare presupunere. Susținem afirmația prin cifrele sintetice cuprinse în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 4

Domeniul (în %)	Beletristică			Literatură social-politică	Agrozootehnic	Știință. Popularizare a științei	Tehnică	Alte materii	Total
	Literatură română universală	Literatură pentru copii	Total						
Biblioteca									
Vinga	57,50	20,90	78,40	7,75	3,80	3,60	2,35	4,10	100
Secusigiu	60,65	17,75	78,40	10,05	4,50	1,65	1,90	3,50	100
Boldu	63,40	5,65	69,05	22,45	3,85	0,90	1,20	2,55	100
Cernătești	59,50	0,80	60,30	23,40	6,50	5,25	1,25	3,30	100

Predominanța literaturii beletristice, cu o depășire substanțială a ponderii pe care într-o proporționare ideală a fondurilor ar trebui să o dețină (45—50 la sută),

ține asupra profilului bibliotecilor în cauză.

O trăsătură care particularizează profilul fondurilor deținute de bibliotecile din județul Arad, determinată de componența pe naționalități a populației pe care o deservesc, este prezența unui însemnat număr de volume în alte limbi.

Artă	Sport	Informare	Lucrări de informare pentru tineret (orientare profesională, probleme de viață etc.)	Lucrări de informare pentru femei (creșterea copiilor, gospodărie, lucru manual, cosmetică ...)	TOTAL
1,75	0,75	3,50	2,00	2,00	100
0,83	—	1,26	1,26	5,87	100
2,65	0,60	3,29	2,00	2,34	100
0,76	—	0,76	1,50	1,50	100
0,35	0,70	3,41	0,35	3,07	100
2,00	0,80	0,40	1,20	1,20	100
0,60	0,60	2,08	2,08	2,98	100
2,21	0,37	0,75	0,75	1,10	100

cultivată și prin politica de reimpresărire a colecțiilor, chiar dacă nu are grave consecințe imediate, riscă să împietze în

Tabelul nr. 5

Biblioteca	Repartizarea volumelor pe limbi (în %)				Total
	Limba română	Limba maghiară	Limba germană	Alte limbi	
Vinga	61,60	30,85	0,40	7,15	100
Secusigiu	68,30	7,10	17,95	6,65	100

În consecință, completarea colecțiilor este nuanțată și în funcție de acest aspect, după cum urmează:

Repartizarea volumelor achiziționate pe limbi (în %)	1969					1970				
	română	măgărară	germană	alte limbi	Total	română	măgărară	germană	alte limbi	Total
Biblioteca										
Vinga	84,10	12,00	3,90	—	100	75,00	22,00	3,00	—	100
Sucusigin	84,59	7,62	7,79	—	100	78,41	8,38	13,21	—	100

Se observă din partea bibliotecarilor care conduc aceste biblioteci o grijă crescândă, în spiritul politicii marxist-leniniste a partidului și statului nostru, de a asigura, în proporții corespunzătoare, împropătarea fondurilor de cărți în limbile naționalităților conlocuitoare.

CALITATEA COMPLETĂRII

În ultimă instanță, chiar o arie tematică întinsă, care apare echilibrat structurată în raport cu profilul general al colecțiilor, cu sarcinile și obiectivele bibliotecilor de acest tip, cu interesele de lectură și de informare ale publicului cărui i se adresează, nu rezolvă prin ea însăși problema calității colecțiilor și a gradului lor de atracție. Aceasta este în fond o chestiune a selecției, o problemă care este cu atât mai complicată cu cât avem de-a face cu biblioteci mai mici, cu posibilități de achiziționare mai reduse. Cheltuirea banilor pe cărți nepotrivite într-o bibliotecă mare, care are posibilitatea să achiziționeze cea mai mare parte a producției naționale de carte, nu are aceeași importanță ca în cazul micilor biblioteci, aflate în situația oamenilor săraci care, cum spune un vechi proverb, nu-și pot permite luxul să-și cumpere haine ieftine. (Analogia o facem din punct de vedere al calității, nu al prețului.)

O primă idee asupra selecției ne poate fi dată de raportarea numărului de titluri achiziționate²⁾, de una sau mai multe biblioteci la numărul de titluri abstrase de noi, după criteriile enunțate în partea introductivă, din ansamblul producției editoriale (vezi tabelul nr. 7).

Rezultă că 38,34 la sută din titlurile avute în vedere au intrat măcar într-una din cele patru biblioteci, ceea ce este o proporție cu totul mulțumitoare. Dar dacă luăm în considerare doar titlurile

achiziționate de toate cele patru biblioteci, acestea nu mai reprezintă decât 10,34 la sută din ansamblul la care ne raportăm.

Este știut că profilul completării are o coloratură distinctă de la o unitate la alta, în funcție de individualitatea acelei biblioteci, de particularitățile social-culturale și economice ale localității în care funcționează, fiind pe de altă parte influențat, într-o bună măsură, de însăși subiectivitatea celui ce conduce acea bibliotecă. E firesc deci ca o parte din titlurile achiziționate să difere de la o bibliotecă la alta. În mare, fondul de bază al bibliotecilor comunale este însă același și tocmai de aceea apreciem că numărul titlurilor achiziționate de toate cele patru biblioteci, acelea care intră în fondul comun, raportat la ansamblul achizițiilor, este destul de scăzut, doar 27 la sută. Lucrul apare cu atât mai surprinzător cu cât este știut că Direcția bibliotecilor a difuzat în toamna lui '68 Lista cărților prevăzute în planurile editoriale pe anul 1969 — recomandate să fie achiziționate de bibliotecile comunale, listă ce conținea 504 titluri, din care 200 literatură beletristică, 124 cărți pentru copii și adolescenți, 60 literatură social-politică, 54 literatură de informare și popularizare ș.a. Nu e mai puțin adevărat că aceasta era în ultimă instanță o simplă listă, întocmită pe baza adnotărilor din planurile editoriale și nu conținea aprecieri de valoare și de accesibilitate, neputînd suplini lipsa unui instrument de informare adecvat cu privire la producția editorială.

Dificultatea pe care bibliotecarii o întâmpină, în lipsa unor instrumente de informare, de prezentare obiectivă a producției de carte și de recomandare, în acțiunea de selectare a celor mai importante și totodată mai adecvate titluri, se vădește și mai pregnant din amănunțirea analizei, din concretizarea cifrelor. Fără pretenția de a epuiza toate aspectele relevate de o asemenea operație, ne

²⁾ La acest capitol nu ne-am ocupat de achizițiile în limbile naționalităților conlocuitoare, deoarece o atare confruntare nu ar fi fost concludentă, atîta vreme cît nu cunoaștem exact componența fondurilor existente și nici ponderea achizițiilor din import.

DOMENIUL	NUMĂR TITLURI ACHIZIȚIONATE					TOTAL TITLURI SELEC- TIO- NATE DIN PRO- DUCTIA EDITO- RIALĂ
	Intr-o singură bibliotecă	În două biblio- teci *	În trei biblioteci	În patru biblioteci	TOTAL	
Literatură română	51	53	17	47	168	593
Literatură universală	34	51	23	47	155	255
Cărți pentru copii	11	19	14	26	70	120
Literatură social-politică	3	9	6	5	23	57
Agrozotehnie	12	9	4	2	27	76
Știință. Popularizare a știin- ței	5	8	5	2	20	63
Tehnică	1	—	1	—	2	9
Istorie	7	9	4	8	28	60
Geografie. Călătorii. Ghiduri turistice	3	3	—	1	7	33
Educație. Învățămînt. Pedagogic	1	5	2	2	10	27
Artă	1	7	1	—	9	75
Sport	1	2	—	1	4	14
Informare	2	3	1	2	8	23
Lucrări de informare pentru tineret	1	2	2	2	7	9
Lucrări de informare pentru femei	2	4	2	3	11	18
TOTAL	135	184	82	148	549	1 432

* Cu puține excepții titlurile intrate în două biblioteci aparțin unor biblioteci din cadrul aceluși județ.

vom opri doar la patru din categoriile tematice pe care le-am delimitat: beletristica, cu subdiviziunile sale, literatura social-politică, cea științifică și de popularizare a științei și, în fine, literatura agrozotehnică.

LITERATURA BELETRISTICĂ

Vom porni analiza achizițiilor din domeniul **Literaturii române** de la titlurile intrate în toate cele patru biblioteci (47 de titluri, în 259 de exemplare).

Sînt printre acestea opere ale unor valoroși autori dintre cele două războaie mondiale, mai puțin editați, cum ar fi Mihăiescu, Gib, Nuvele; Voiculescu, Vasile Viscolul; Cocea, N.D. **Scrieri**. Vol. I ș.a., opere ale unor autori contemporani de prestigiu, cum ar fi: Călinescu, George, **Cartea nunții**; Barbu, Eugen, Nuvele și **Principele**; Stancu, Zaharia, **Ŝatra**; Neagu, Fănuș, **Îngerul a strigat**;

Paraschivescu, Miron Radu, **Cîntice țigănești** ș.a., precum și cîteva volume antologice: **Dramaturgia românească** (1918—1944); **Realismul**. Vol. I-III (Lyceum), **Monastirea Argeșului**, **Balade**, **Umoriști de altă dată**.

Bibliotecarii manifestă însă în achiziții o predilecție evidentă pentru autorii clasici. Printre achizițiile comune se numără: Caragiale, I. L. **Kir Ianulea** și **Momente**. Ediție critică; Coșbuc, G. **Poezii**. Vol. I-II. Ed. a 3-a; Creangă, I. **Povești, amintiri, povestiri**. Ed. a 3-a; Delavrancea, B. **Șt. Teatru**; Hogaș, C. **În Munții Neamțului**; Negruzzi, C. **Alexandru Lăpușneanu**; Petrescu, Cezar, **Întunecare**. Vol. I-II; Rebreanu, Liviu. **Pădurea spinzuraților**; Sadoveanu, Mihail. **Hanul-Ancuței, Zodia cancerului, Neamul Șoimăreștilor, Venea o moară pe Siret**. Ed. a 2-a, Baltagul, **Paștile blajinilor, Ochi de urs**; Slavici, I. **Mara și altele**.

Tendința se poate datora în egală măsură faptului că bibliotecarii își orientea-

ză cu precădere achizițiile spre autorii și operele ce le sînt cunoscute (Or, clasi- cii sînt autorii studianți în principal în școală), ca și faptului că există o presi- une permanentă a cererilor pentru literatura clasică, venite din partea ele- vilor, cereri care nu reușesc să fie inte- gral satisfăcute de bibliotecile școlare, profilate în acest scop.

Cum însă operele scriitorilor clasici au cunoscut în decursul anilor nenumărate reeditări și este greu de presupus că ele nu există deja în colecțiile bibliotecilor comunale, și încă într-un număr suficient de exemplare, credem că achiziționarea noilor ediții trebuie făcută cu foarte multă grijă, analizîndu-se nevoile reale și în orice caz păstrîndu-se niște proporții juste între literatura clasică, cea modernă și cea contemporană.

Predilecția, cum am numit-o, pentru operele clasice este dublată de o pronun- țată timiditate a bibliotecarilor în a-și lua responsabilitatea achiziționării unor lucrări în ediție princeps. Astfel, opere de o certă valoare, apreciate ulterior unanim de critica literară, unele încunu- nate chiar de premii literare, nu au fost achiziționate. Amintim dintre acestea: **Viața și opiniile lui Zacharias Lichter**, de Matei Călinescu; **Cunoaștere de noap- te**, de Al. Ivăsiuc; **Criza de timp**, de Pop Simion; **Prins**, de Petru Popescu; **Necuvintele**, de Nichita Stănescu; **Zei obosiți**, de Corneliu Ștefanache și altele.

E drept că în condițiile inexistenței în momentul efectuării comenzilor a unei informări adecvate, mai ales cu privire la operele aflate la prima ediție, bibliote- carii nici nu au cum să discearnă valo- rile de nonvalori. Ar putea fi citate (dar, din delicatețe față de autori, preferăm să nu facem nominalizări) nenumărate lucrări cu totul nesemnificative care au fost achiziționate, precum și o seamă de alte volume care, chiar în condițiile unei evidente onestități literare, ar fi putut rămîne neachiziționate, fără ca prin a- ceasta cititorii să fie prea mult văduviți.

Sînt și lucrări a căror achiziționare o considerăm, datorită conținutului lor, greșită și nu ne vom sfii de astă dată să facem exemplificări concrete: **Ostrovul lupilor** — roman polițist —, de Petre Luscăloș (13,75 lei) **Ingerul negru**, de Ion Ochinciuc (Aventura), (7,50 lei). Și nu- mărul exemplarelor poate fi înmulțit dacă avem în vedere și volumele intrate doar în unele dintre biblioteci. Am numărat astfel, numai din colecția „Aventura”, încă șase titluri: **O crimă aproape per- fectă**, de Haralamb Zîncă (6,50 lei) — 2 biblioteci; **Enigmatica Solveig**, de Nic. Tăutu (6,50 lei) — 3 biblioteci, **Insemnă- rile agentului Adam**, de Viorel Știrbu,

(4 lei) — o bibliotecă, **Asasinul din arhivă**, de Nic. Ștefănescu (6,50 lei) — 2 biblio- teci; **Marele necunoscut**, de Șt. Mihalcea (6,50 lei) — 3 biblioteci, **Inotătorul rănit**, de Leonida Neamțu (6,50 lei) — 2 biblio- teci; la acestea putînd fi adăugate și alte titluri, apărute în afara colecțiilor, cum ar fi **Moartea lebedei**, de Ion Grecea (9,25 lei) — 2 biblioteci, sau **Căpitanul Apostolescu anchetează**, de Horia Tecu- ceanu (5,25 lei) — o bibliotecă.

Bineînțeles că scrieri de acest gen au un succes de public dinainte asigurat, dar ar fi de dorit ca bibliotecarii să tindă să renunțe la tentația comodă de a umple rafturile bibliotecii cu cărți de succes ieftin, imediat, gustul pentru un aseme- nea tip de literatură, de strict divertis- ment, netrebuînd cultivat, mai ales cînd există o presiune a cererilor de carte valoroasă din domeniul informației so- cial-politice, al culturii profesionale ș.a.

Facem această afirmație cu atît mai mult cu cît (și aici ne permitem o anti- cipare) și în domeniul literaturii univer- sale au fost achiziționate destul de nume- roase titluri din colecțiile „Aventura” și „Enigma”. **Antologia „Enigma”**, Vol. I-II (10,75 lei), **Crima din Orient-Expres**, de Agatha Christie (5,25 lei), **Trisfeța locotenentului Borůvka**, de Josef Skvorecky (8,25 lei), **Comisarul Maigret a fost prădat**, de Georges Simenon (3,75 lei), au intrat în toate patru bibliotecile; **Compartimentul ucigașilor**, de Sebastien Japrisot (4 lei), **Afacerea „Kometa”**, de Bogomil Rajnev (4,50 lei), au intrat în trei biblioteci; **Somnul de veci**, de Raymond Chandler (5,50 lei), **Totul se plătește**, de J. H. Chase (6,25 lei), **Misterul camerei galbene**, de Gaston Leroux (6,50 lei), **Ce le pasă dame- lor**, de Peter Cheyney (5,25 lei) au fost achiziționate de două biblioteci, iar **Ultima anchetă a lui Philip Trent**, de Ed. Cl. Bentley (6,50 lei) și **Crima de la etajul 31**, de Per Wohloo, de către o singură biblio- tecă.

A existat în ultimii ani din partea anumitor edituri tendința de a-și asigura o rentabilitate sporită pe baza editării unor cărți polițiste și de aventuri, a unor lucrări care fac apologia crimei, a modului de viață capitalist și care nici măcar nu pot fi socotite surse de divertisment, ci doar generatoare de „senzații tari”. În acest climat editorial, chiar dacă destina- ția cărților de tipul amintit a fost în pri- mul rînd de librărie, unele biblioteci, printre care și cele la care ne referim, s-au lăsat furate de tentația de a-și asi- gura creșteri ale indicilor de activitate prin achiziționarea și difuzarea unor ase- menea lucrări. Cărți de acest tip nu au ce căuta însă într-o bibliotecă publică, instituție cu înalte misiuni educative, che-

mată să propage o literatură valoroasă cu incontestabil conținut educativ.

Din punct de vedere al speciilor literare în care se încadrează, cele 160 de titluri de literatură română achiziționate în 1969 se grupează astfel: **poezie** — 26 de titluri (în 60 de exemplare); **teatru** — 4 titluri (în 18 exemplare); **roman** — 69 de titluri (în 239 de exemplare); **gen scurt** — 52 de titluri (în 156 de exemplare); **critică și istorie literară** — 6 titluri (în 10 exemplare); **alte specii literare** — 6 titluri (în 16 exemplare); **folclor** — 3 titluri (în 3 exemplare).

Să ne oprim puțin asupra poeziei, gen despre care s-a creat prejudecata (mai ales când e vorba de poezia contemporană) că ar întâmpina un refuz aproape total din partea publicului cititor. Achizițiile de poezie efectuate de bibliotecile noastre lasă să se întrevadă însă că de fapt nici nu se face prea mult pentru cultivarea gustului pentru genul liric. Din cele 221 de volume de poezie editate în anul 1969 (multe aparținând, e drept, unor debutanți, unor diletanți sau chiar unor poeți ermetizanți) au fost achiziționate doar 24 (printre care versuri de Alecsandri, Alexandrescu, Macedonski, Codreanu, Vinea, Philippide, Nina Cassian, Gabriela Melinescu, dar și ale unor poeți ale căror nume apar pentru prima oară pe copertile unor cărți). Numai trei volume de versuri au fost achiziționate de toate cele patru bibliotecile: **Poezii**, de George Coșbuc, **Poezii**, de Ion Minulescu, și **Cintice țigănești**, de Miron Radu Paraschivescu.

În afară de titlurile semnificative care au fost achiziționate, noi am mai numărat încă cel puțin 30. Ne gândim în primul rând la antologiile apărute în colecția „Albatros”, consacrate celor mai reprezentativi poeți contemporani. (În anul 1969, în această colecție, au fost editați Florența Albu, Radu Cîrneci, Ilie Constantin, Anghel Dumbrăveanu, Tudor George, Aurel Gurghianu, prețul total al volumele respective cifrându-se la 37 de lei.) Ne gândim totodată la o seamă de alți poeți, cu un nume bine consolidat, cărora le-au apărut noi volume: Alexandru, Ion, **Vămile pustiei**; Blandiana Ana, **A treia taină**; Baltag Cezar; **Odihnă și țipăt**; Deșliu, Dan, **Drumul spre Dikson**; Dimov, Leonid, **Carte de vise**; Pituț, Gheorghe, **Ochiul neantului** etc.

Analiza titlurilor intrate în câte o singură bibliotecă probează încă o dată adevărul că personalitatea bibliotecarului, formația sa intelectuală, gusturile sale își pun pregnant amprenta asupra profilului colecțiilor. Astfel, din cele 13 volume de versuri intrate în câte o singură

bibliotecă, 10 au fost achiziționate de bibliotecă din Vinga. (Nu facem aprecieri asupra selecției efectuate.)

Desigur deșteptarea interesului față de poezie, formarea gustului pentru acest gen, nu se poate realiza decât pe baza constituirii unei biblioteci de poezie armonios concepută. În trecut fie spus, nici măcar colecția **Cele mai frumoase poezii** nu este urmărită în acțiunea de completare a fondurilor de vreme ce aparițiile anului '69 (poeți români și străini) au fost neglijate, deși totalizau un preț de numai 24 de lei și alăturau nume de un incontestabil prestigiu: Omar Khayyara, John Keats, Novalis, René Char, Kostas Varnalis, Dimitrie Stelaru.

Cu privire la achizițiile în domeniul literaturii universale, fără a intra în detalii, ne vom mărgini să facem o singură remarcă, anume că în fața multitudinii de titluri editate, bibliotecarii, nemaiavând drept repere învățăturile primite în școală, ca în cazul literaturii române, și ne avind la îndemână în momentul efectuării precomenzilor, în afara planurilor editoriale, nici un alt mijloc de informare, fie și măcar niște dicționare de autori și de opere, se orientează mai greu și spiritul selectiv operează mai puțin. Dovedă, proporția mare (61,26 la sută) în care au fost achiziționate lucrările de literatură universală editate. (În cazul literaturii române proporția era de numai 28,33 la sută!). Recordul este atins de romane: din 149 de titluri apărute, 112 au fost achiziționate, într-un număr total de 419 exemplare. Dificultatea selecției se vedește și din faptul că 55 la sută din titlurile achiziționate au intrat doar în una sau două biblioteci, în timp ce proporția celor intrate în trei sau patru biblioteci este de 45 la sută. Chiar și în aceste condiții, opere de o incontestabilă valoare literară și educativă nu au fost achiziționate (de pildă: **Oameni, ani, viață**, Vol. 4, de Ilya Ehrenburg; **Garda albă și Roman teatral**, de M. A. Bulgakov; **Lighioane și supralighioane**, de Saki; **Povestiri amare**, de P. F. Lagerkvist ș.a.) sau au intrat în câte o singură bibliotecă (**Râscoala pescarilor**, de Anna Seghers, **Fabrica de absolut**, de Karel Capek, **Jean-Christophe**, Vol. 1—3, de Romain Rolland ș.a.).

Nu au fost achiziționate nici antologii ale unor literaturi sau lucrări de sinteză, cum ar fi: **Antologia literaturii maghiare**, Vol. 4, **Nuvela croate sau Literatura Statelor Unite**, de M. Cunliffe. În același timp au fost achiziționate nenumărate scrieri cu o valoare educativă îndoielnică, cum ar fi romanele polițiste la care ne-am referit deja, dar și alte lucrări ca: **De Quincey**, Th. **Confesiunile unui opio-**

man englez, urmate de Diligența și Despre omor considerat ca una din artele frumoase (14,50 lei), achiziționată de trei dintre bibliotecii, pentru a da un singur exemplu. Apreciem că și în această direcție bibliotecile ar trebui mai mult ajutate să se orienteze spre cele mai valoroase opere, atât din punct de vedere literar, cât și educațional.

În ceea ce privește literatura pentru copii, în general bine selectată și bine reprezentată și în ansamblul achizițiilor (peste 12 la sută), și în raport cu producția editorială (peste 58 la sută din totalul aparițiilor în acest domeniu), și din punct de vedere al numărului de exemplare per titlu (70 de titluri în 311 exemplare), am remarca doar că există o slabă preocupare din partea bibliotecarilor noștri de a cultiva (în primul rând prin achiziționarea unor asemenea lucrări) interesul copiilor pentru alte lecturi decât cele din domeniul literaturii propriu-zise. Cărți ca: **Micii chimiști în laborator**, de Lucian Floru (1,60 lei). **Construiți și experimentați**, de Elena Vodă și Claudiu Vodă (3,50 lei), sau cele din colecția **Preludii** (destinată pionierilor) — **Să cultivăm plante în clasă și acasă**, de Elena Petria și Elena Mantu (1,60 lei). **Cum altoim pomii**, de Grigore Mihăescu și Georgeta Mihăescu (1,40 lei). **Să culegem fructe din pădure**, de M. Andrei (1,70 lei) — ș.a. nu au fost achiziționate de nici una din bibliotecii. Se observă și unele inconsecvențe în asigurarea continuității unor colecții pentru copii, ca **Prima mea bibliotecă** și **Traista cu povești**.

Cum în fondurile celor două bibliotecii din județul Buzău (cel puțin după cum rezultă din datele comunicate) cartea pentru copii este în general slab reprezentată, credem că ar fi bine ca prin achizițiile curente să se încerce o îmbunătățire a situației, mai mult decât rezultă că au făcut-o în perioada de care ne ocupăm.

LITERATURA SOCIAL-POLITICĂ

Recentele Propuneri de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii ca și Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative reafirmă încă o dată ca pe un țel su-

prem al politicii partidului nostru făurierea omului nou, profund devotat socialismului și comunismului. În documente se spune: „...în întreaga muncă de partid și în toare sectoarele de activitate, în centrul muncii de educație trebuie să stea hotărârile congresului partidului, ale Comitetului Central, documente de partid și de stat. Acestea reprezintă pentru România marxism-leninismul creator și trebuie să constituie baza întregii educații pe care o facem în toate domeniile de activitate”.

În acest spirit, promovarea ideologiei partidului nostru, a politicii sale marxist-leniniste, popularizarea documentelor de partid și de stat în rândurile cititorilor, ca o contribuție activă a bibliotecilor la vastul proces de educație comunistă, constituie una din sarcinile lor de bază. Este demn de relevat că din cele 57 de titluri de lucrări din domeniul ideologic și social-politic la care ne raportăm, 23 de titluri, cele mai importante, au fost achiziționate, iar numărul total al exemplarelor se cifrează la 145. Deși numărul titlurilor care au fost achiziționate de către o singură bibliotecă este de astă dată cu mult mai mic (3), surprinde și aici, mai mult decât la alte domenii, puținătatea titlurilor intrate în toate patru bibliotecile: 5 titluri (în 49 de exemplare). Este vorba de **Cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu... la Marea adunare Electorală din capitală**, 28 februarie 1969 și... la Sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a 25-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist, 22 august 1969, de volume 3 al operelor sale, **România pe drumul desăvirșirii construcției socialiste**, de **Rezoluția Congresului al X-lea al P.C.R.** și de volumul 25 al **Operele lui Marx și Engels**.

Surprinde mai ales, cunoscut fiind interesul constant al cititorilor pentru asemenea publicații, faptul că o seamă de documente de partid și de stat, de o mare importanță, nu au intrat în toate patru bibliotecile (**Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român**, **Statutul P.C.R.**, **Constituția R.S.R.**, **Ceaușescu, Nicolae, Cuvântare la Plenarea Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție**, 28 ianuarie 1969 și altele).

Ar fi recomandabil ca pe viitor să se acorde o mai mare atenție achizițiilor din domeniul literaturii social-politice, astfel încât anumite lucrări care nu pot lipsi în nici un caz din fondul de bază al unei biblioteci să nu mai fie omise, pentru ca bibliotecile să poată răspunde prin colecțiile lor oricărei probleme ridicate de activitatea politico-educativă.

Considerăm că existența unor asemenea lacune în achiziții trădează insuficiența legătură a bibliotecarilor cu propagandistii de partid de la sate, cu directorii căminelor culturale care în majoritatea lor sînt și locuitori ai secretarilor comitetelor de partid comunale, și se ocupă în mod special de problemele propagandei de partid, precum și o anume lipsă de operativitate și de inițiativă în achiziționarea unor lucrări care prin natura lor nu au putut fi nominalizate în planurile editoriale și deci „precomandate”, dar care ar fi putut fi procurate din resurse extrabugetare.

Oricum, considerăm că mai ales în acest domeniu este cazul să se facă mai mult simțită asistența, îndrumarea organelor județene de cultură și artă, a bibliotecilor municipale din centrele de județ și în ultimă instanță a instituțiilor centrale cu atribuții precise în orientarea achizițiilor de carte din bibliotecă. (Dorim să menționăm că noul organism care se ocupă de aprovizionarea centralizată a bibliotecilor — O.A.S.B. — a inițiat pentru anul 1971 sistemul de abonamente pentru toate documentele de partid și de stat, ceea ce antrenează expedierea lor foarte operativă în toate bibliotecile abonate.)

LITERATURA DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI DE POPULARIZARE A CUNOȘTINȚELOR ȘTIINȚIFICE

Se poate aprecia că, în mare, achizițiile din acest domeniu s-au efectuat într-o proporție multumitoare, fiind cumpărate peste 2/3 din titlurile avute în vedere. De fapt, 5 titluri au intrat doar în cîte o singură bibliotecă, 8 în două biblioteci, 5, în trei și numai două, în patru biblioteci: Fabre, J. H., *Din lumea insectelor* și Constantinescu, M. St., *Accidente de circulație*.

Situația este în fond mult mai complexă, deoarece în această categorisire sînt incluse o multitudine de domenii. Am stabilit astfel următoarele subgrupe tematice:

— **știință și tehnică în general**: 5 titluri editate, unul achiziționat (Malița, M., *Cronica anului 2000*);

— **psihologie**: 2 titluri editate, ambele achiziționate (Zörgö, B., *Ce este voința* și Pavelescu, V., *Din viața sentimentelor*);

— **ateism**: 4 titluri editate, trei achiziționate (Bălțeanu, Gh., *Botezul și împăr-*

țășania; Georgescu, Fl., *Cine l-a creat pe Dumnezeu*; Wiener, H. *Dumnezeu și Golem*);

— **matematică**: 3 titluri editate, unul achiziționat (Andone, G., *Varia matematică*);

— **astronomie și astronautică**: 6 titluri editate, unul achiziționat (Iancovici, A., *Pe urmele vieții extraterestre*);

— **fizică**: 6 titluri editate, nici unul achiziționat;

— **chimie**: 1 titlu editat, nici unul achiziționat;

— **paleontologie**: 2 titluri editate, unul achiziționat (Mészáros, N. și Petrescu, I., *Lumi dispărute*);

— **biologie**: 4 titluri editate, nici unul achiziționat;

— **botanică**: 4 titluri editate, 2 achiziționate (Beldie, Al. și Pridvonic, C., *Flori din munții noștri* și Soran, V., *Clo-rofila, lumina și viața*);

— **zoologie**: 5 titluri editate, unul achiziționat (Fabre, J.H. *Din lumea insectelor*);

— **geologie** un titlu editat, neachiziționat;

— **medicină** 10 titluri editate, 6 achiziționate (Bittman, E. *Ficatul — laboratorul organismului*; Băcanu, Gh., *Diabetul zaharat*; Prișcu, R., *Ingrijirea și creșterea sugarului*; Fîru P., *Dinții martori ai sănătății și evoluției omului*; Cotăescu, I., *Singele omului*; Fîru, P., *Prima dentiție*).

Se observă în cadrul achizițiilor din acest domeniu un interes ceva mai pronunțat față de lucrările de popularizare a cunoștințelor de igienă și de medicină. Restul achizițiilor, după părerea noastră, au mai mult un caracter întâmplător.

Numeroase lucrări din colecția Orizonturi nu au fost achiziționate de nici una din biblioteci. De pildă: Nadolshi, Victor și Șugăr, Margareta, *Popas printre însoțitorii plantelor*; Bunget Ion, *Magnetismul pe înțelesul tuturor*; Marian, Victor, *Figuri de fizicieni români*; Popovici, Călin, *Reacția termonucleară și energia viitorului*; Luth, Paul, *Ziua facerii și omul viitorului*; Niederkorn, I., *În lumea cristalelor*; Doru, G., *Călătorie în lumea florilor* ș.a. Amintim că prețul unei broșuri este de 2 lei.

Nici alte colecții de popularizare, cum ar fi *Să știm, Cunoștințe folositoare, Natura și omul*, nu prezintă situații privilegiate din acest punct de vedere.

În schimb, induși uneori în eroare de titluri, bibliotecarii au achiziționat lucrări de un mare grad de dificultate, cum

ar fi, de pildă, **Dumnezeu și Golem**, de Norbert Wiener, care tratează probleme de filozofie a informaticii și ciberneticii.

Este evident că în acest domeniu, ca și în altele, producția de carte ar fi permis achiziționarea unei mult mai diverse și variate game de lucrări, de mare accesibilitate, menite să vină în întimpinarea intereselor de lectură și de informare ale unui public din ce în ce mai interesat de problemele științei, care în zilele noastre a devenit un factor de revoluționare a producției, și și dea posibilitatea bibliotecii de a participa la vasta propagandă științifică ce se desfășoară în instituțiile cultural-educative, în organizațiile de masă și obștești, pentru formarea și cultivarea în rindul maselor a unei concepții materialist-științifice despre lume și viață.

LITERATURA AGROZOOOTEHNICĂ

Înzind spre universalizarea colecțiilor sale, în sensul cuprinderii tuturor domeniilor cunoașterii și informării, la nivel de „cultură generală”, biblioteca comunală tinde totodată și spre o specializare a unui anume compartiment al colecțiilor, în concordanță cu interesele de bază ale publicului cititor, determinate de specificul economic al localității în care funcționează, în speță agricultura.

Cum specificul economic al C.A.P.-urilor din localitățile în care funcționează bibliotecile de care ne ocupăm este în linii mari asemănător — cultură mare și zootehnie (cele din județul Buzău avînd dezvoltate în plus și sectoare viticole, ceea ce în principiu ar trebui să se oglindască și în orientarea achizițiilor), cea mai mare parte a titlurilor achiziționate din domeniul agrozootehnic ar fi trebuit să fie comune celor patru biblioteci.

Ce reprezintă cartea agricolă în ansamblul achizițiilor? În ce măsură achizițiile în domeniul agrozootehnic corespund sarcinii de a veni în sprijinul desăvîrșirii culturii profesionale a țăranilor cooperatori, a cadrelor medii din agricultură? Să încercăm să răspundem.

Se vede din **tabelul nr. 3** că ponderea cărții agrozootehnice în ansamblul achizițiilor pleacă de la 2,8 la sută (Boldu-1970) și atinge cota cea mai înaltă 5,3 la sută (Cernătești — 1970). (Pe ansamblu, în anul 1969 de care ne ocupăm, ponderea e de 4,9 la sută.)

Trebuie să recunoaștem că oricum ar sta lucrurile e puțin, prezența cărții agricole în fondurile bibliotecii comunale fi-

ind legată de o concepție mai lucrativă, mai eficientă, cu privire la propagarea cărții la sate. Totodată ea este legată și de locul pe care îl ocupă biblioteca în opinia consilierilor de conducere ale C.A.P., lucru deosebit de important pentru condițiile bibliotecii la sate.

Achizițiile de carte agricolă reprezintă puțin și în raport cu producția editorială: 35,52 la sută (27 de titluri, în 29 de exemplare pe care le raportăm la un total de 76 de titluri de nivel mediu și de popularizare). De fapt, numai două titluri au intrat în toate patru bibliotecile: Tudor, Virgil, **Amestecuri furajere în sistem gospodăresc pentru porcine și păsări și Groza, I. și Ripeanu, M., Mucegaiuri de pe nutrețuri, dăunătoare sănătății animalelor**. În rest, patru au fost achiziționate de trei biblioteci, nouă de două și douăsprezece de cîte o singură bibliotecă.

Or, dacă luăm în considerare natura lucrărilor editate de Editura agrosilvică în anul 1969, numărul titlurilor care ar fi trebuit să intre în fondul comun al bibliotecilor comunale de acest tip este mult mai mare.

Într-o discuție mai veche purtată la Secția de propagandă a acestei edituri, ne-au fost indicate 24 de titluri (din producția editorială a anului '69) care ar fi trebuit să ajungă neapărat în bibliotecile comunale. Reluînd acum aceste titluri și confruntîndu-le cu cele achiziționate de bibliotecile noastre se constată că de fapt numai 14 din acestea au intrat măcar într-una din unități. Printre cele neachiziționate mai erau: **Mecanizarea lucrărilor de protecția plantelor**, de C. Snagoveanu, **Heterozisul în ameliorarea taurinelor și ovinelor**, de Drăgănescu-Condrea, **Lucrări în verde aplicate soiurilor de struguri de masă**, de V. Dvornic și M. Georgescu ș.a.

De altfel nici o seamă de lucrări de interes foarte larg nu au fost achiziționate. Ne gîndim la: **Adunarea generală — organul suprem al cooperativelor agricole de producție**, de Gh. Toma; **Eficiența economică a mecanizării agriculturii**, de N. Marghidaru și I. Bianu; **Analiza îndeplinirii sarcinilor de plan în sectorul producției vegetale din cooperativele agricole de producție**. **Analiza îndeplinirii planului economico-financiar în cooperativele agricole de producție**, de I. Rușianu; **Atelierul de reparații din cooperativa agricolă de producție**, de Al. Liintîș și D. Lazăr, și mai ales ne gîndim la **Dicționar[ul] de economie agrară**.

Lipsesc dintre achiziții și multe din broșurile editate în seria Știința în sprințul producției, de tipul **Recomandări... privind creșterea animalelor de prăsilă...** pentru producție în probleme de protecția plantelor, **...pentru producție în creșterea animalelor, ...privind mecanizarea lucrărilor de nivelare a terenurilor agricole, ... pentru producție în viticultură și vinificație ș.a.** (în valoare totală de 20,50 lei).

Apreciem în schimb că unele achiziții nu au fost foarte bine cîntărite, fie din punct de vedere al conținutului (de pildă: **Purceleanu, Șt. și Cocalcu T., Cultura speciilor lemnoase ornamentale**, 14 lei, cumpărată de ambele biblioteci din județul Arad), fie din punct de vedere al nivelului de tratare (de pildă: **Entomologie agricolă**, 45 lei, și **Stanciu, I., Agrotehnica**, 39 lei, ambele cumpărate de biblioteca din Vinga).

Și lucrările apărute în seria **Noutăți în știința și practica agricolă**, adresîndu-se cu precădere persoanelor cu o cultură profesională mai elevată, ar fi putut lipsi dintre achiziții, cu atât mai mult cu cît achiziționarea lor pare a avea un caracter întâmplător. Astfel, **Agricultura și relațiile agrare în Japonia**, de Vasile Malinschi (9 lei), a fost achiziționată de trei biblioteci (Secusigiu, Boldu și Cernătești), **Aspecte din creșterea animalelor în Franța**, de Stelian Oprescu (5 lei), a fost achiziționată de două biblioteci (Vinga și Secusigiu) **Aspecte din creșterea animalelor în S.U.A.**, de Traian Negruțiu (5 lei), și **Aspecte economice ale mecanizării agriculturii în Franța**, de Nic. Marghidan (5 lei), au fost cumpărate de o singură bibliotecă (Vinga), în timp ce **Pămînturi redede agriculturii în Olanda**, de V. Chiriac (5,25 lei), și **Aspecte din mecanizarea viticulturii și oomiculturii în Franța**, de I. Sulea (7 lei) nu au fost cumpărate de nici una din biblioteci.

Din datele relevate de analiza noastră, se poate conchide că bibliotecile de care ne ocupăm sînt încă deficitare în orientarea completării la capitolul „carte agricolă”, atît în ceea ce privește însăși prezența domeniului în ansamblul achizițiilor, cît și în ceea ce privește selecția. În acest sens, credem că ar fi de dorit o mai strînsă colaborare cu conducerea C.A.P., cu specialiștii în agricultură din comunele respective.

Concluziile noastre, atît cu privire la orientarea generală a achizițiilor cît și privitoare la calitatea completării, s-au conturat pe parcursul analizei.

Desigur că din analiza achizițiilor a numai patru biblioteci și pe o perioadă limitată (oricît de în profunzime ar fi fost făcută) nu se pot trage concluzii generale relativ la politica achizițiilor și în acest sens credem că ar fi binevenită o cercetare similară, dar pe o scară mai largă, întreprinsă de organele metodice centrale.

Oricum însă, chiar și analiza noastră a lăsat să se vadă suficient de limpede că există încă nerezolvate probleme spinose ale completării, care privesc deopotrivă bibliotecarul comunal și colectivul său obștesc și organele de îndrumare și orientare a activității bibliotecare. Și, din păcate, greșelile care se fac la un moment dat în completare nu mai pot fi reparate retrospectiv.

Considerăm tocmai de aceea că este necesară o mai justă orientare a politicii de completare care formează baza întregii activități bibliotecare, cu atît mai mult cu cît fără niște fonduri judicios constituite și ținute la zi bibliotecile nu vor putea face față sarcinilor sporite ce le revin în cadrul vastului program de acțiune politico-educativă, elaborat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Să reținem deci cîteva din problemele de importanță generală pe care analiza noastră le-a învederat și care sînt de altmînteri indisolubil legate.

Planurile editoriale nu constituie instrumente de orientare a bibliotecilor în achiziții, nepermițînd aprecierea valorii publicațiilor, a gradului lor de accesibilitate ș.a.

Tocmai de aceea, bibliotecarii trebuie ajutați de către organele centrale și județene în dificila și complexa operațiune a selecției și acest ajutor trebuie acordat în primul rînd în faza întocmirii comenzilor, dar și pe parcursul aparițiilor.

Niște simple liste indicative nu rezolvă însă problema selecției. Există o experiență aproape universală a biblioteconomie în această privință, anume că publicarea unor analize ale celor mai valoroase lucrări, care trebuie să intre în fondul de bază al bibliotecilor, analize întocmite de oameni competenți și independenți de forurile editoriale pe baza manuscriselor sau a textelor redacționale, chiar dacă este o întreprindere costisitoare, în timp ea capătă o rentabilitate inestimabilă. Acesta e de fapt marele salt calitativ pe care O.A.S.B. ar trebui să-l realizeze în actuala fază de dezvoltare a sistemului de biblioteci din țara noastră.

Lectura publică în satul Cristur-Deva

Ion FAUR

director al Bibliotecii municipale din Deva

Satul Cristur, așezat la jumătatea distanței de 16 km dintre Deva și Hunedoara, pe partea dreaptă a drumului, numără circa 400 de familii și 2264 de locuitori — români și maghiari.

Impresia generală pe care o lasă Cristurul noului venit este aceea de bunăstare materială, chiar dacă s-ar conduce și numai după aspectul lui exterior. Cu puține excepții, casele sînt construite în stil orășenesc, foarte multe sînt noi sau renovate, la stradă au garduri de fier, iar curțile, la multe, sînt pavate cu ciment. De aceeași bunăstare vorbesc și interioarele caselor: numărul camerelor, mobilierul, mijloacele de culturalizare etc. Cu privire la acestea din urmă, menționăm că în Cristur există 151 de televizoare, 222 de aparate de radio, 116 difuzoare și 106 biblioteci personale cu peste 20 de volume, din care 20 cu peste 50 de volume.

Cu siguranță că la această bunăstare materială contribuie în mare măsură veniturile obținute de cei angajați la întreprinderile din jur, îndeosebi la Hunedoara, unde există o medie ridicată a salariilor muncitorilor și tehnicienilor.

O constatare, de ordin demografic, se referă la faptul că populația locală este în ușoară descreștere, deoarece mulți tineri care lucrează la Deva și Hunedoara rămîn în sat numai pînă la căsătorie, după care se stabilesc cu familiile lor în orașele amintite, fenomenul vîndîndu-se în special la tinerii cu studii medii și superioare, chiar dacă au în Cristur locuințe frumoase și confortabile. Așa se explică de ce o serie de case sînt locuite numai de pensionari. Copiii, odată căsătoriți, nu mai acceptă naveta și, de altfel, nici nu se mai mulțumesc numai cu ceea ce le oferă satul, alții vreme cît orașul este aproape și le asigură cu destulă bunăvoință posibilități de locuit.

Populația autohtonă care migrează spre oraș este, în parte, înlocuită cu noi veniți să lucreze la Hunedoara sau la noua în-

treprindere de prefabricate de la Bircea Mică și care, întrucît nu primesc locuințe o dată cu angajarea, stau în gazdă la diferite familii din Cristur ori închiriază casele nelocuite.

Pînă la schimbările produse în structura administrativ-teritorială a țării din anul 1968, Cristurul era reședința comunei cu același nume și aparținea de orașul regional Deva, cu încă două sate (Archia și Bircea Mică). Din 1968, satul a devenit localitate componentă a orașului Deva, iar fosta bibliotecă comunală, filială a Bibliotecii municipale. Ca filială, i s-a redus orarul de funcționare de la 6 zile pe săptămînă la 3 (marți, joi și vineri), între orele 12—20 și este deservită direct de unul din salariații Bibliotecii municipale. Micșorarea numărului de zile de funcționare a fost determinată, pe de o parte, de volumul mic de activitate în comparație cu normele stabilite la sediu, iar pe de altă parte, de personalul redus al bibliotecii.

După doi ani de activitate, ne permitem să facem unele aprecieri, pornind de la anumite date statistice comparative ale bibliotecii din Cristur (ca bibliotecă comunală și ca filială a Bibliotecii municipale Deva).

Înființată în anul 1950, Biblioteca comunală din Cristur a atins cei mai ridicați indici de activitate în anul 1966, cînd a înscris, împreună cu filialele din satele Archia și Bircea Mică, 863 de cititori și a difuzat 9443 de volume cărți. Iată și cîteva cifre comparative:

Tabelul nr. 1

Anul	Cititori	Cărți citite	Indice de lectură
1962	700	6 996	9,9
1964	857	8 549	9,9
1966	863	9 433	10,0
1968	600	7 469*	12,4
1970	603	9 857	16,3
1971 (plan)	650	10 500	

* Pînă în 1968 datele statistice exprimă activitatea desfășurată pe întreaga comună, iar din 1968 se referă numai la satul Cristur.

La prima vedere s-ar putea conchide că în ceea ce privește cititorii, de cînd a fost preluată de Biblioteca municipală Deva, activitatea bibliotecii din Cristur a scăzut, impresie eronată, deoarece în anul

1968 biblioteca n-a funcționat — în cea mai mare parte a anului — decât câte două zile pe săptămână, fiind și închisă, aproape o lună de zile, pentru predare-primire. În anii următori (1969, 1970, 1971), numărul zilelor de funcționare a crescut la trei pe săptămână, așa cum am arătat, și socotim că, pentru moment, numărul lor este satisfăcător. În prezent se realizează cu o jumătate de normă cât se realiza înainte cu o normă întreagă. Activitatea filialei din Cristur este în continuă îmbunătățire. Se mai poate remarca faptul că în ultimii ani a crescut simțitor indicele de lectură (16,3 în 1970, față de 10, în 1966), ca urmare a intensificării acțiunii de propagandă de la om la om și prin diverse activități de popularizare a cărții. Gradul de atragere a populației spre lectură a fost în 1970 de 26,8 la sută.

Tot în acest an, filiala a fost dotată cu mobilier nou, metalic, astfel încît fondul de publicații de peste 10.000 de volume a putut fi mai bine organizat în încăperea pusă la dispoziție de Căminul cultural.

★

Din raportarea numărului de cititori la populația totală a satului am dedus că mai există serioase posibilități de dezvoltare a lecturii, de sporire a numărului de cititori, îndeosebi din rîndul populației active. Pornind de la această premisă și îndemnați de dorința de a dezvolta activitatea filialei, am hotărît să studiem lectura și rezervele de sporire a numărului de cititori în satul Cristur pentru ca, pe baza cunoașterii acestora, să stabilim măsurile cele mai adecvate pentru atragerea spre lectură a noi pătri de cititori.

În acest scop, la începutul anului 1970, s-a întocmit un chestionar, îmbunătățit apoi cu sprijinul serviciului metodic al B.C.S. pe baza căruia am întreprins o anchetă cu tema **Aspecte ale lecturii publice**. Chestionarul a cuprins 42 de întrebări de bază și 191 de întrebări secundare și a cerut răspunsuri de la fiecare locuitor în legătură cu sexul, vîrsta, studiile absolvite sau pe care le urmează fără întreruperea activității în producție, categoria socio-profesională, starea civilă, locul de muncă, distanța pînă la locul de muncă, dacă lucrează în schimburi sau nu, dacă se simte obosit sau nu, timpul liber de care dispune, cum îl petrece, ce și de unde citește, cum alege cărțile, de ce nu citește, ce trebuie întreprins în legătură cu biblioteca din Cristur pentru a fi mai folositoare etc.

Ne-au interesat aceste aspecte deoarece pe baza lor ne-am putut face o imagine

generală asupra pătrunderii cărții în fiecare familie (nu numai prin biblioteca din sat), asupra activităților de ordin cultural care înlocuiesc lectura, ca și asupra unor factori și împrejurări care o stînjenesc sau îi determină pe anumiți locuitori să o respingă. Chiar dacă rezultatele obținute nu au constituit pentru noi surprize în adevăratul înțeles al cuvîntului, ne-au întărit și lărgit convingerile inițiale, ne-au îmbogățit cunoștințele cu privire la acest sat.

Cu prilejul anchetei a fost chestionată toată populația adultă a satului, cu excepția elevilor și a studenților de la cursurile de zi, respectiv 1.125 de persoane (559 de bărbați și 566 de femei). Ancheta, începută în luna iulie 1970, a fost întreruptă în august pentru predarea-primirea filialei, ca urmare a reducerii de posturi, și s-a încheiat în luna octombrie a aceluiași an. Vom expune în continuare rezultatele obținute.

Structura populației pe vîrste se prezintă după cum rezultă din următorul tabel:

Tabelul nr. 2

Grupa de vîrstă	Număr persoane
Între 15 și 19 ani	80
între 20 și 24 de ani	104
între 25 și 29 de ani	99
între 30 și 34 de ani	101
între 35 și 39 de ani	106
între 40 și 44 de ani	107
între 45 și 49 de ani	92
între 50 și 54 de ani	69
între 55 și 59 de ani	98
Peste 60 de ani	269

Între grupele stabilite, predomină populația vîrstnică. Procentul subiecților din ultimele două grupe de vîrstă reprezintă 32,6 la sută din totalul populației anchetate, față de numai 10,3 la sută cît reprezintă ponderea subiecților din primele două grupe, adică de două ori mai mult.

Numărul mic al tinerilor între 15 și 19 ani (grupa 1) se explică prin faptul că unii urmează diferite școli în orașele apropiate (Deva și Hunedoara îndeosebi), iar ancheta noastră nu i-a cuprins.

Structura populației după școala absolvită cuprinde următoarele grupe de pregătire școlară. (Vezi tabelul nr. 3.)

Tabelul nr. 3

Pregătire școlară	Număr persoane
Școală elementară (cl. I — IV)	645
Școală generală	256
Școală profesională, curs de calificare	168
Școală medie tehnică, liceu teoretic sau de specialitate	45
Școală tehnică și de măști	6
Studii superioare	5

Deși satul Cristur este relativ aproape de Deva și Hunedoara, totuși procentul celor care au absolvit numai 4 clase elementare sau și mai puține depășește 60 la sută din total. Munca în marele combinat de la Hunedoara i-a determinat pe unii să urmeze anumite cursuri de calificare sau chiar școli profesionale. Dar școlile de tot felul — profesionale, licee de specialitate, școli tehnice etc. — care funcționează la Deva și Hunedoara, au atras cea mai mare parte a tineretului la cursurile de zi; de aceea sînt puțini tinerii care urmează cursuri de calificare sau își desăvîrșesc pregătirea generală fără scoatere din producție. Din cei 22 de tineri din această categorie numai 6 urmează cursuri de calificare profesională (9 școala generală, 6 liceul teoretic etc.).

Structurarea populației în funcție de ocupație cuprinde următoarele straturi:

Tabelul nr. 4

Ocupația	Număr persoane
Muncitori necalificați	96
Muncitori calificați	333
Tehnicienii	20
Maiștri	4
Ingineri	2
Profesori	1 *)
Învățători	4
Medici	1
Funcționari	11
Militari	1
Liber profesioniști	4
Pensionari	113
Casnice	349
Țărani cooperatori	163
Alte ocupații	23

*) Restul profesorilor de la școala generală fac naveta la Deva.

Situarea satului în apropierea unor mari întreprinderi industriale a determinat o sporire considerabilă a numărului de muncitori (calificați și necalificați) în comparație cu cel al țăranilor cooperatori (29,6 la sută față de 14,4 la sută).

Un procent ridicat din totalul populației (31 la sută) îl reprezintă casnicele, fapt explicabil dacă se ține seama de distanța pînă la localitățile unde pot găsi de lucru, de existența gospodăriilor (loturilor) individuale, de necesitatea îngrijirii copiilor și de alte ocupații gospodărești.

La întrebările referitoare la starea civilă am primit următoarele răspunsuri: 148 de locuitori sînt necăsătoriți, 977 căsătoriți, iar din aceștia din urmă 801 au copii, iar 98 nu.

După locul de muncă al salariaților, 493 sînt navetiști (43,6 la sută din populația anchetată) iar 163 lucrează la C.A.P. În total în Cristur există 656 de salariați. Dintre aceștia 347 parcurg pînă la locul de muncă o distanță de 6—10 km (în procente, 50 la sută din salariați); 21, o distanță de 10—15 km, iar 7, peste 15 km. Avînd în vedere asemenea condiții, ca și faptul că 353 dintre navetiști lucrează în schimburi (54 la sută) este firesc ca majoritatea salariaților (89 la sută) să acuze oboseala la întoarcerea acasă. Restul salariaților, cei mai mulți tineri, au afirmat că, întorși de la serviciu, pot continua orice activitate.

Răspunsurile primite la întrebările noastre privind locul de muncă, distanța parcursă, gradul de oboseală etc., sînt edificatoare pentru cunoașterea felului în care își vor petrece timpul liber. În mod firesc, după o scurtă pauză de prînz, își continuă activitatea în gospodăria personală sau se odihnesc dacă au lucrat în schimburi de noapte, alții ascultă emisiunile radiofonice, vizionează programul de la televizor, citesc etc.

Am arătat la început că în sat există un mare număr de mijloace culturale de care beneficiază marea majoritate a locuitorilor. Cifrele pe care le vom da în continuare sînt semnificative în acest sens:

Tabelul nr. 5

Posedă	Număr persoane
Difuzor, radio	774
Abonamente presă	350
Televizor	412
Biblioteca cu 20—50 de volume	178
Biblioteca cu peste 50 de volume	43

Una din întrebările la care foarte mulți dintre subiecții s-au sfiit sau nu au putut să dea un răspuns exact s-a referit la **timpul liber**. Răspunsul la întrebarea „De cât timp liber dispuneți zilnic?” trebuia să fie corelat cu răspunsurile primite la întrebările referitoare la **modul cum îl folosesc**. Deseori ni s-a răspuns: „Nu dispunem de timp liber” sau „Cel mult o oră”, pentru ca pe parcurs să se constate că numai în fața televizorului stau „Cel puțin o oră în fiecare zi”. Informații eronate au dat, în primul rând, oamenii mai în vârstă. Tinerii au dat răspunsuri corecte. La primii s-a observat și o oarecare teamă în dezvăluirea adevărului, motiv pentru care a fost necesar să facem precizări repetate în legătură cu scopul urmărit prin ancheta noastră.

Răspunsurile la această întrebare se grupează astfel :

Tabelul nr. 6

Timp liber zilnic	Număr persoane
Pină la o oră	265*)
Între 1 și 2 ore	336
Peste 2 ore	524

*) Îndeosebi cooperatorii și casnice.

Majoritatea dispun de peste 2 ore libere și în general timpul liber este ocupat în cele mai diverse activități. Iată răspunsurile subiecților noștri:

Tabelul nr. 7

Mod de folosire a timpului liber	Număr răspunsuri
Ascult radioul	831
Mă uit la televizor	701
Citesc	570*)
Mă plimb	76
Merg la club	38
Reuniuni familiare, vizite	6
Treburile gospodărești	592
Lucru de mână	288
Îngrijirea copiilor	241
Mă odihnesc	456
Alte ocupații	18

*) Cifra celor care citesc nu corespunde cu cea din tabelul nr. 8 (742) deoarece între cei 570 nu sînt cuprinși decât subiecții care citesc acasă în timpul liber. Diferența se explică prin aceea că unii fac lectura ziarelor în timp ce călătoresc cu autobuzul de acasă la locul de muncă sau la întoarcere, iar un număr mai mic, chiar în timpul activității profesionale.

Se remarcă în mod deosebit rolul jucat de radio și televiziune în viața culturală a satului și, într-o măsură ceva mai mică, rolul lecturii. Unele din activitățile cuprinse în tabelul de mai sus au fost reluate prin întrebări separate, pentru a se afla cantitatea de timp afectată fiecăreia. Astfel, la întrebarea **Ascultați radioul ?** s-au primit următoarele răspunsuri: **Nu** = 294; **ocazional** = 535; **zilnic sub o oră** = 91; **zilnic peste o oră** = 205. Există o parte a populației care, totuși, nu ascultă radioul, cu toată priza cunoscută a acestuia la public. Este vorba de populația vîrstnică, cu puțină carte, pentru care radioul, televizorul etc. nu mai prezintă interes. Emisiunile de radio audiate cel mai mult sînt cele muzicale, urmate de cele informative și sportive. Aproape în aceeași măsură sînt urmărite și emisiunile T.V. La întrebarea referitoare la urmărirea programelor de televiziune 424 au răspuns „Nu”, iar 701 „Da”; dintre aceștia: 470 vizionează emisiunile T.V. ocazional, 62, zilnic sub o oră, iar 169, zilnic peste o oră, în următoarea ordine preferențială: seriale, filme artistice (76 la sută), muzică ușoară (50 la sută), muzică populară (49 la sută), teleenciclopedia, emisiuni științifice (34 la sută), teledjurnal (30 la sută), sport (28 la sută), teatru (22 la sută). Este necesar să facem precizarea că aceste procentaje nu exprimă decît niște preferințe tematice și nu exclusive.

Vizionarea de filme ocupă mai puțin loc printre ocupațiile zilnice de timp liber. Numai 603 subiecți au răspuns afirmativ, iar dintre aceștia abia 109 merg săptămînal la spectacolele cinematografice din sat. Un număr însemnat de locuitori, reprezentînd 46 la sută, nu frecventează cinematograful, indiferent de popularitatea unor filme.

Obiectivul principal urmărit în cadrul anchetei a fost, cum am mai afirmat, prospectarea lecturii populației, depistarea cititorilor virtuali ai bibliotecii filiale din Cristur, pentru ca, pe această bază, să se poată trece la stabilirea unor metode de lucru, în vederea lărgirii cercului de cititori. În continuare ne vom referi la aspectele mai semnificative, relevate de anchetă în această privință.

Urmărind pătrunderea cărților, ziarelor și revistelor în rîndurile populației, am constatat că un procent de 34 la sută dintre subiecți nu citesc nimic (nici cărți, nici ziare și reviste), în special casnicele, cu pregătire școlară minimă, după care urmează pensionarii și tîranii cooperatori mai în vîrstă. Se remarcă apoi că numărul celor care nu citesc ziare este mai mic decît al celor care nu citesc cărți (în procente: 40 la sută față de 57 la sută cît

reprezintă necititorii de cărți din totalul populației anchetate).

Constatînd chiar de la începutul deplasării prospective la Cristur că în multe case numărul celor ce nu citesc este ridicat, am acordat o atenție deosebită motivărilor invocate de aceștia în scopul justificării inapetenței față de lectură. Firește, alături de justificări întemeiate — vîrstă înaintată, lipsă aproape totală de timp liber la unii etc. — au fost invocate și o serie de argumente subiective :

Tabelul nr. 8

Motivul nelecturii (cărților)	Număr răspunsuri	
	cifre absolute	%
Nu am timp	234	36
Am pierdut deprinderea de a citi	161	24
Oboseală după muncă	54	8,3
Alte motive	198	30

Este necesar să facem și aici precizarea că nu toți cei 234 de subiecți care declară că **nu au timp** să citească spun adevărul, după cum și printre cei 161 care au răspuns că „Am pierdut deprinderea de a citi” există o serie de persoane care nu citesc numai pentru că preferă să-și ocupe timpul liber cu alte îndeletniciri sau din comoditate.

Între cei 198 care au invocat „Alte motive” există câteva grupe distincte pe care le evidențiem în mod separat. Așa, de exemplu, 22 de subiecți socotesc lectura cărților un act lipsit de plăcere (Răspuns : „Nu-mi place”), 48 au motivat cu „Nu vād bine” (defect care se poate corecta), iar 27 au invocat starea necorespunzătoare a sănătății etc.

Deși există mulți necititori, trebuie să evidențiem, ca pe o realitate pozitivă, faptul că majoritatea populației citește. Din acest punct de vedere, populația investigată se structurează astfel : (Vezi tabelul nr. 9.)

Lăsînd la o parte categoria celor care citesc numai ziare și reviste, al căror număr este destul de ridicat (36 la sută din totalul cititorilor) numărul subiecților pentru care lectura cărții poate fi socotită o preocupare constantă este de 478 (64 la sută). În colectivitatea anchetată de noi predomină însă deprinderile mixte de lectură, numărul celor care citesc numai cărți fiind în fond destul de limitat (doar 9 la sută). Din punct de vedere al intensității lecturii (numărul mediu de cărți citite per cititor) semnalăm faptul că majoritatea — 288 (60 la sută) au citit (în timp de 12 luni) pînă la 5 volume, un număr mai restrîns — 54 (12 la sută) au citit între 6 și 10 volume, iar 136 (28 la sută), peste 10 volume.

Intensitatea lecturii este în strînsă legătură cu volumul de timp afectat în acest scop. În intenția de a stabili cu aproximație cît timp se consacră lecturii cărților, în cadrul colectivității avute în vedere, am fixat cîteva intervale de timp, răspunsurile grupîndu-se astfel :

Tabelul nr. 10

Timp afectat lecturii	Cititori
Zilnic, mai puțin de o oră	75
Zilnic, o oră sau mai mult	101
Săptămînal, mai puțin de o oră	33
Săptămînal, o oră sau mai mult	142
Lunar, mai puțin de o oră	35
Lunar, o oră sau mai mult	46
Îmi este greu să răspund	43

Grupînd cîte două primele 6 răspunsuri, rezultă că procentul de cititori cu lecturi zilnice este de numai 37,5 la sută ; pentru 37,6 la sută din cititori lectura constituie o preocupare săptămînală, iar pentru 16,8 la sută, o preocupare lunară ;

Tabelul nr. 9

Total subiecți	Cititori	din care :			Nu citesc
		Citesc numai ziare și reviste	Citesc numai cărți	Citesc cărți, ziare și reviste	
1 125	742(66%)	264(36%)	72(9%)	406(55%)	383(34%)

9 la sută dintre subiecți nu au putut să aproximeze timpul consacrat lecturii.

Mobilul lecturii a fost un alt aspect urmărit de cercetarea noastră. Din răspunsurile primite s-au cristalizat câteva motive de bază pe care le relatăm în ordinea priorității acordate: „Îmi place“ — 420 de subiecți; „Vreau să-mi îmbogățesc cunoștințele“ — 181 de subiecți. „Îmi este necesar pentru muncă“ — 48 de subiecți.

Au mai fost câteva motive nerelevante însă. Așadar, cei mai mulți dintre cititori (88 la sută) socotesc lectura ca un act de delectare. Așa se explică, credem, ponderea deosebită pe care o are literatura beletristică în lectura subiecților noștri, pentru 89 la sută dintre aceștia „beletristica“ constituind baza lecturii. Cărțile de știință și tehnică se înscriu printre lecturile a 12 la sută dintre cititori, lectura lor fiind influențată considerabil de locul de muncă. Cărțile din domeniul filozofiei se citesc în și mai mică măsură.

Ne-a interesat în continuare felul în care sînt reprezentate în lectura cititorilor diferitele genuri ale beletristicii. Primul loc îl ocupă literatura de dragoste, secundată, la mică distanță, de literatura de aventuri și științifico-fantastică, urmate de literatura istorică și de război, de basme și povestiri, de literatura despre viața contemporană, pe ultimele locuri situîndu-se versurile și teatrul. Și această ierarhie este determinată de motivația de bază a lecturii — activitate de destindere și delectare.

Un capitol aparte al cercetării noastre îl constituie cel referitor la sursele lecturii.

Cei mai mulți dintre cititori folosesc ca sursă principală de aprovizionare biblioteca din sat, dar fac deseori apel și la alte biblioteci cum sînt: cele ale întreprinderilor unde lucrează, ale prietenilor și cunoștințelor sau cele personale. Iată răspunsurile primite:

Tabetul nr. 11

Surse de lectură	Număr cititori
Biblioteca personală	136
Biblioteca din sat	280
Biblioteca uzinei, întreprinderii	56
Prieteni, cunoștuți	170
Biblioteca municipală Deva	4

Deși sursa de bază este biblioteca din sat, totuși un număr însemnat de cititori (63 la sută) împrumută de la prieteni și cunoștuți ori citesc din bibliotecile personale. Un aspect pozitiv, care merită să fie evidențiat, este că 125 dintre cititori folosesc, concomitent, 2—3 surse de aprovizionare cu cărți. Toate acestea dovedesc o intensă circulație a cărții la nivelul satului.

Cititorilor care au indicat ca sursă de lectură biblioteca din sat le-a fost adresată o întrebare referitoare la modul cum se realizează accesul lor la colecțiile bibliotecii. Răspunsurile primite au relevat un aspect mai puțin cunoscut, anume că foarte mulți citesc cărți împrumutate prin intermediari:

Tabetul nr. 12

Modalitate de împrumut	Număr cititori
Aveți fișă dv. și împrumutați singur	77
Aveți fișă făcută de dv. și împrumutați prin alții (copii)	18
Aveți fișă făcută de alții (copii) și împrumutați prin ei?	59
Nu aveți fișă personală dar citiți prin alții (membrii familiei, copii etc.)	26

Așadar numai 27 la sută dintre cititorii bibliotecii mențin o legătură permanentă și directă cu biblioteca.

Existența unui mare număr de cititori care împrumută cărți de la bibliotecă prin diferiți intermediari explică într-un fel și răspunsurile obținute la întrebarea referitoare la felul cum își aleg cărțile pentru lectură. Cei mai mulți (45 la sută) își orientează lectura în funcție de recomandările altor persoane (bibliotecar, diferiți membri ai familiei, prieteni, cunoștuți etc.). Mult mai puțini (abia 8 la sută) sînt cititori care folosesc drept ghid informațiile din presă, emisiuni de

radio și televiziune adică sursele cele mai competente. Schimbul de informații pe tema noutăților editoriale de bună calitate se realizează îndeosebi în cadrul unor colectivități restrânse (familie, loc de muncă, mai rar căminul cultural, cu ocazia unor acțiuni dedicate cărții etc.). Această constatare se desprinde din faptul că 248 de cititori (51 la sută) discută despre cărțile citite numai în cadrul familiei, 34 (7 la sută) poartă discuții la locul de muncă, iar 84 de cititori (17 la sută), cu prieteni și cunoscuți, în împrejurări diferite.

Este cunoscut rolul bibliotecarului sătesc în formarea și orientarea intereselor de lectură. Am încercat să aflăm în această direcție aria propagandei bibliotecarului, nu prin acțiuni de masă, ci prin munca de la om la om. Din cercetare a reieșit că au fost vizitate în cursul anului, pînă la data închiderii anchetei, 63 de familii cu care prilej unii cititori (37) au fost invitați să se înscrie la bibliotecă, altora li s-a amintit că au de restituit anumite cărți sau au fost invitați să participe la acțiunile de masă întreprinse de bibliotecă. Este cazul să menționăm aici faptul că nu am găsit nici un localnic care să nu aibă cunoștință de existența bibliotecii din sat sau de a persoanei care o deservește. Dimpotrivă, chiar mulți dintre necititorii au știut să ne spună cu aproximație orașul de funcționare al bibliotecii.

Am făcut această precizare pentru a sublinia în continuare faptul că motivele nefrecventării bibliotecii nu se datoresc necunoașterii ei, ci, așa cum rezultă din răspunsurile primite, lipsei de timp, procurării cărților din alte surse sau prin intermediar, distanței sau altor motive, toate foarte asemănătoare cu cele invocate pentru justificarea lipsei de lectură în general.

Din cei 1125 de subiecți numai 95 au frecventat biblioteca în prima jumătate a anului 1970, iar dintre aceștia 14 cititori au frecventat-o o singură dată, 34, de două ori, iar 47, de mai multe ori. Întrebarea în legătură cu frecventarea bibliotecii din sat s-a referit, așa cum am mai arătat, la anul 1970. Aceasta nu înseamnă că numărul cititorilor care au citit în decursul anilor nu este mai mare. Unii dintre ei au citit în anii anteriori, dar nu și-au reluat lectura pe anul cercetat din diferite motive, pe care nu le cunoaștem. Structurarea cititorilor după

vechimea înscrierii la bibliotecă este înfățișarea în tabelul următor:

Tabelul nr. 13

Vechimea înscrierii la bibliotecă	Număr cititori
Pînă la 2 ani	60
Între 3 și 5 ani	133
Între 6 și 10 ani	78
Peste 10 ani	65

Propunîndu-ne ca obiectiv principal al cercetării noastre prospectarea lecturii, am solicitat cititorilor, prin două întrebări din chestionar, să ne spună ce ar dori să găsească în cărțile care vor apărea în anii viitori și ce ar trebui să facă bibliotecarul pentru a spori utilitatea bibliotecii din sat. În legătură cu prima întrebare, preferințele cititorilor conținute în răspunsurile primite se îndreaptă în mod evident spre cărțile cu conținut distractiv (63 la sută dintre cititori optează pentru astfel de cărți). Sînt interesați de publicațiile care informează asupra evenimentelor, apoi de cărțile în care sînt descrise țări și popoare necunoscute sau se prezintă oameni contemporani (din țara noastră și de pretutindeni), marile evenimente social-istorice sau viața marilor personalități. Cît privește răspunsurile la cea de a doua întrebare, majoritatea s-au centrat spre propunerile privind optimizarea serviciilor oferite de biblioteca din sat prin îmbogățirea fondului de publicații cu cărți noi, în special din domeniile amintite, și cu un număr mai mare de abonamente la ziare și reviste. Numai 5 cititori au propus modificarea programului în sensul sporirii numărului de zile de funcționare.

Acestea sînt cele mai semnificative aspecte relevate de cercetarea pe care am întreprins-o cu privire la lectura publică în satul Cristur. Chiar dacă a fost prima cercetare de acest fel întreprinsă de colectivul nostru și am efectuat-o cu mijloace rudimentare, rezultatele obținute constituie un pas serios în direcția cunoașterii satului din unghiul care ne interesează și ne vor servi în viitor ca fundament în acțiunea noastră de reducere continuă a numărului de necititori din această localitate și în egală măsură pentru o acțiune sistematică în vederea modelării gustului lor de lectură.

SECTORUL DE STUDII ȘI DOCUMENTARE AL CONSILIULUI NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

Scurt bilanț înaintea celei de-a doua Conferințe naționale a mișcării pionierești

V. ȘT. MĂRIU

șeful Sectorului de studii și
documentare al Consiliului
Național al Organizației
Pionierilor

Reorganizarea activității pionierești, pe baza hotărârii Plenei C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie 1966, a însemnat „nu numai schimbarea formelor organizatorice, ci îmbunătățirea stilului de muncă cu pionierii, îmbogățirea și îmbogățirea mijloacelor de educație, a întregii vieți pionierești”^{*)}.

În ansamblul măsurilor luate în această direcție, pentru așezarea întregii activități educative extrașcolare din cadrul Organizației Pionierilor pe baze științifice, au fost create unele sectoare care să se ocupe de asigurarea documentării și informării cadrelor didactice și a altor specialiști din sistemul muncii pionierești, de cercetarea activității educative extrașcolare, de perfecționarea celor aproape 100 000 de comandanți, conducători de cenceri și de formații pionierești.

La un an după reorganizarea activității Organizației Pionierilor, în 1967, s-au pus bazele Sectorului de studii și documentare — la care se va referi articolul de față —, urmându-i crearea Sectorului de cercetare a activității educative pionierești și a Centrului național de perfecționare a cadrelor din mișcarea pionierească; ultimele două sectoare sînt nu numai beneficiare directe ale rezultatelor muncii Sectorului de studii și documentare, ci mai ales organisme de valorificare a studiilor, documentării și informării științifice elaborate de primul.

Într-un timp relativ scurt, Sectorul de studii și documentare al Consiliului Național al Organizației Pionierilor (C.N.O.P.) a reușit să-și constituie un însemnat fond de cărți, periodice și alte purtătoare de

informații (discuri, diafilme, diapozitive, benzi magnetice etc.), din țară și de peste hotare, ajungîndu-se în prezent la un inventar care cuprinde peste 13 000 de unități. Un deosebit accent a fost pus pe asigurarea unei bogate documentări care să permită o cunoaștere cât mai largă a experienței bune din detașamentele și unitățile organizației noastre, a experienței organizațiilor de pionieri din țările socialiste, a mișcărilor progresiste de copii și adolescenți din lume. Colectiile de documente — precis profilate pe nevoile organizației noastre — cuprind de asemenea lucrări privind educația social-politică a copiilor, educația tehnico-științifică, pedagogia preadolescentului, dominante rămînd totuși lucrările tratînd educația extrașcolară.

La fondul de documente primare se adaugă colecția de traduceri și de referate documentare asupra unor lucrări importante — cărți și articole — din literatura țărilor socialiste și din alte țări (ale unor organizații de pionieri și ale altor mișcări progresiste de copii și adolescenți, manuale, ghiduri și metodici de educație extrașcolară, culegeri de jocuri și activități de divertisment pentru copii, materiale despre tabere și colonii de vacanță, despre întreceri și concursuri sportive pentru copii, despre integrarea socială și politică a preadolescentului și a adolescentului, despre creativitatea la copil, despre rolul științei și tehnicii în activitatea extrașcolară, despre teoria și practica conducerii muncii de educație etc.). Am mai adăuga la acestea o seamă de instrumente de lucru întocmite de colectivul de documentariști: bibliografii, sinteze asupra unor teme de specialitate, colecții de decupări de articole din presa județeană etc.

Numărul mare de documente este oglindit corespunzător într-un sistem complet de cataloage și fișiere tematice.

*) Ceaușescu, Nicolae. *Cuvîntul rostit la Consfătuirea pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România*. În: *Consfătuirea pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România*, Buc., Editura politică, 1967, p. 11.

Baza de documentare a sectorului reprezintă un real ajutor în informarea și perfecționarea conducerii și activului C.N.O.P., a miilor de comandanți care urmează cursurile de perfecționare, a activiștilor consiliilor pionierești locale, a cadrelor universitare care pregătesc învățători și profesori — viitorii comandanți de pionieri, a cadrelor didactice care cercetează activitatea extrașcolară și mișcarea pionierească. Pentru a înlesni difuzarea informației acumulate în cadrul sectorului, au fost redactate și difuzate — la nivelul consiliilor județene ale Organizației Pionierilor și al altor instituții cu implicații în activitatea extrașcolară a preadolescentului — următoarele publicații: *Buletinul de informare* (lunar, ajuns la al patrulea an de apariție); *Caietul de traduceri și recenzii* (din care au apărut 6 numere), *Activitatea extrașcolară.. Bibliografie selectivă adnotată* (din care au apărut pînă acum 10 numere).

Primele două publicații constituie instrumente pentru informarea comandanților și activiștilor organizației noastre asupra experiențelor, studiilor, cercetărilor, acțiunilor de mare amploare ale organizațiilor de pionieri și ale altor mișcări de copii din lume, ale instituțiilor și organismelor de educație în general și de educație extrașcolară în special, din țările socialiste și din alte țări, și cuprind materiale din cărți și periodice străine. Unele numere din *Buletinul de informare* au fost profilate pe diferite teme: „Activitatea tehnică și științifică pionierească”; „Activități în aer liber”; „Educația estetică și artistică a preadolescentului”; „Vacanță, sport, turism, divertisment” etc. De asemenea, în două numere consecutive ale *Buletinului de informare* din anul 1970 au fost publicate, în traducere românească, referatele, intervențiile și comunicatul Conferinței internaționale pe tema „Educația copilului în fața progresului științei și tehnicii contemporane”, organizată de C.N.O.P. la București, în iulie 1970. Unele numere ale *Buletinului de informare*, cum a fost cel cu tema „Educația estetică și artistică a preadolescentului”, martie 1971, a fost editat în sprijinul direct al Plenarei C.N.O.P. din aprilie 1971, care a dezbătut tema: „Probleme actuale ale activității cultural-artistice pionierești”.

Cea de-a treia publicație — *Activitatea extrașcolară. Bibliografie selectivă adnotată* — oglindește materiale atât din țară (inclusiv presa locală), cât și din străinătate. Este una din cele mai complete lucrări bibliografice existente cu privire la activitatea extrașcolară. Organizarea tematică și adnotările la materialele bibliografiate fac din această publicație un in-

strument deosebit de util în informarea celor interesați.

În tematica acestor publicații, un loc însemnat l-a ocupat de-a lungul anilor educația politico-ideologică a pionierilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, educarea în spiritul unei atitudini înaintate față de muncă, orientarea profesională etc. Încă de la inițierea lor, au apărut constant rubricile: „Educația social-politică a copiilor și adolescenților”, „Educația științifico-ateistă”, „Educație patriotică — patriotism”, „Educația prin muncă”, „Orientarea școlară și profesională” etc.

Pe lângă aceste publicații cu caracter periodic, Sectorul de studii și documentare a redactat un număr important de bibliografii la cerere, ca și sinteze documentare. Cităm dintre acestea: Respectarea particularităților de vîrstă, cerința psiho-pedagogică în planificarea activității pionierești; Contribuția acțiunilor organizate în aer liber la dezvoltarea fizică și intelectuală a pionierilor; Educația patriotică și cetățenească a pionierilor; Literatură științifico-fantastică pentru copii; Bibliografia cărților pentru copii (creații noi ale literaturii românești) apărute în fiecare an; Etic și estetic la copii (sinteză documentară); Tabere de pionieri și școlari (sinteză documentară) etc.

În afara materialelor redactate, colectivul Sectorului de studii și documentare acordă un mare număr de consultații orale privind cele mai felurite teme și domenii ale muncii pionierești. De asemenea, sprijină organele locale ale mișcării pionierești în organizarea documentației proprii, în achiziționarea publicațiilor și a altor materiale, necesare cabinetelor metodice locale. După modelul organizării noastre, cabinetele metodice și-au întocmit o seamă de instrumente de lucru utile — fișiere tematice, colecții de decupări din presă privind activitatea extrașcolară etc.

Colectivul Sectorului de studii și documentare participă sistematic la reușita acțiunilor Consiliului Național; aportul lui la expoziția de cărți și periodice pentru copii, organizată cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a Organizației Pionierilor, la buna organizare și desfășurare a Conferinței internaționale „Copilul în fața progresului științei și tehnicii contemporane”, ca și la întocmirea unor tematici pentru expoziții de cărți și selecționarea materialului, oferă doar câteva exemple în această direcție.

Pe agenda de lucru a sectorului sînt înscrise studii privind aspecte ale activității organizațiilor pionierilor din țările socialiste, ale altor mișcări progresiste de copii și adolescenți din lume. Numai în acest an au fost elaborate sau sînt

În curs de elaborare unele studii de sinteză privind: Educația prin muncă, mijloc de integrare socială a copilului; Locul divertismentului în timpul liber al copilului; Copilul și acțiunea de cunoaștere și ocrotire a naturii; Locul lecturii în structura timpului liber al copilului; Literatura și educația estetică și artistică a copiilor; Sisteme de pregătire și perfecționare a conducătorilor din mișcările de copii și adolescenți din lume; Orientarea școlară și profesională a copiilor și adolescenților; Insemne, atribuie și uniforme ale mișcărilor de copii și adolescenți din lume; Copilul și societatea modernă etc.

Prin însăși natura unuia din aspectele muncii sale — acela de prezentare a experienței muncii extrașcolare din lume —, Sectorul de studii și documentare contribuie la o mai bună cunoaștere reciprocă între popoare, informează conducerea organizației noastre asupra problemelor ivite pe plan mondial în educația extrașcolară și în educația preadolescentului în general.

Programul de educare comunistă a poporului, sintetizat în propunerile și expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ridică în fața Organizației Pionierilor sarcini din cele mai însemnate, pentru orientarea muncii politico-educative în direcția promovării în rândurile pionierilor și școlarii a ideologiei partidului nostru, a educării lor în spiritul patriotic, al demnității, hărniciei și atitudinii înaintate față de muncă. De asemenea, pentru ca munca educativă să fie așezată pe principii sănătoase, pentru ca fiecare copil și tînar să fie educat și pregătit pentru viață, este necesar ca și cadrele didactice, comandantii de pionieri să fie bine pregătiți atît din punct de vedere pedagogic, cît și politic, căci comandantul de pionieri trebuie să fie, pe lîngă un bun specialist, un om politic. În acest vast program de educare a copiilor și tineretului în spirit militant, Organizația Pionierilor trebuie să răspundă eficient cerințelor pe care partidul le pune în fața ei.

Bilanțul prezentat în fața celei de-a doua Conferințe naționale a Organizației Pionierilor va consemna crearea unui puternic sector de studii și documentare, cu o variație și fructuoasă activitate, un sector specializat ce stă alături de cele mai bune unități de acest gen din lume.

Perfecționarea neconținută a muncii va integra și mai mult sectorul în munca pionierească, îl va face din ce în ce mai util în desfășurarea unei muncii științifice cu pionierii, cu toți copiii patriei.

Stabilirea vedetelor de nume de autori-persoane fizice (IV)

Victoria CURCĂNEANU
șefa Serviciului de catalogare din Biblioteca centrală universitară, București

F. NUME DE AUTORI ANTICI ȘI MEDIEVALI

1. Nume antice

a. *Numele indiene vechi* se redau sub forma sanscrită a numelui. Pentru celelalte forme ale numelui se fac trimiteri spre forma sanscrită, socotită vedetă uniformă. De exemplu, pentru forma sanscrită:

ASVAGHOȘA
se vor face trimiterile:

ASSGHOSA

vezi:

ASVAGHOȘA

sau

ASWA GHOSHU

vezi:

ASVAGHOȘA

sau

ACVAGHOSHA

vezi:

ASVAGHOȘA

Autorii budiști ai textelor Păli sînt trecuți în vedetă sub forma Păli, socotită vedetă uniformă. Pentru alte forme ale numelui se fac trimiteri. De exemplu, pentru forma Păli:

DHAMMAKITTI
se va face trimiterea:

DHARMAKIRTI

vezi:

DHAMMAKITTI

b. *La vechii evrei* numele au fost, la început, pur individuale, fără nici o altă adăugire (Laban = blond; Rachel = oaie). Mai tîrziu, sub influența greacă și apoi romană, la numele individual s-a adăugat numele tatălui sau un supranume derivat din denumirea locului de origine, sau a profesiei, de la un grad sau de la un titlu.

1) În vedetă, *numele personal* este socotit cuvînt de ordine, ținînd seama de faptul că și cuvintele: *aba* (*ab*, *abi*, *abba*) (= în arameică „tată” și titlu de

*) de la acest cuvînt derivă latinescul *abbas* care a dat franțuzesul *abbé*.

adresare, de cinstire pentru un învățat), *ben* (= în ebraică „fiu”), *Bar* (= în aramaică „fiu”, înțlnit la nume siriene) fac parte integrantă din nume :

Pe carte

Aba Avram
Abba Areka
Abraham ben David
Israel ben Moses
Aaron Pesaro
Moses Sefardi
Simon Bar Giora

În vedetă

ABA AVRAM
ABBA AREKA
ABRAHAM ben DAVID
ISRAEL ben MOSES
AARON PESARO
MOSES SEFARDI
BAR GIORA, Simon

2) Articolul *ha*, pus înaintea unui nume, se scrie cu literă mică și este neglijat la așezarea alfabetică : IUDA ha-LEVI.
c. *Numele autorilor orientali antici*, consacrați într-o formă europenizată, se scot în vedetă la forma europenizată :

Pe carte

Kong Fu-tze,
Kong sau Confucius
Meng-tze sau Mencius

În vedetă

CONFUCIUS
MENCIUS

d. *Numele cetățeanului roman* ** constă din trei elemente : *praenomen* (prenume, nume individual sau personal) ; *nomen* (nume, adică numele neamului sau al gintei din care își tragea originea) ; *cognomen*, foarte adesea (o poreclă). De exemplu, la numele celebrului Marcus Tullius Cicero distingem : *praenomen* — Marcus ; *nomen* — Tullius (din ginta Tullia) ; *cognomen* — Cicero (de la cicer-is = aluniță) ; deci numele ar însemna Marcus din ginta Tullia, zis Aluniță.

Uneori apărea și un al patrulea element — un *supernomen* (tot o poreclă, care indica o anumită caracteristică psi-

hologică sau o acțiune de mare faimă a individului). De exemplu, Publius Cornelius Scipio (om politic și comandant militar roman, aproximativ 235—183 î.e.n.) a fost supranumit „Africanus” pentru victoria sa împotriva lui Hannibal în cel de-al doilea război punic.

Menționăm, de asemenea, că foarte adesea în edițiile în limbile latină și greacă, numele autorilor fac corp cu titlul operei, prezentându-se la cazul genitiv (uneori și la ablativ, dativ sau acuzativ cu *per*).

În descriere, vedeta se întocmește redând numelui autorului forma completă, originală, la nominativ, și fixând cuvântul de ordine la numele cel mai cunoscut ; în notița bibliografică se reproduce întocmai forma acordată de pe pagina de titlu :

Pe carte

Orationum M. Tullii Ciceronis volumen primum
Vergilii Maronis Opera...

În descriere

CICERO, Marcus Tullius
Orationum M. Tullii Ciceronis volumen primum

VERGILIUS Maro, Publius
Vergilii Maronis Opera...

1) Uneori, ordinea este dată de *nomen* :

Pe carte

Titus Lucretius Carus sau
Lucrețiu
Publius Ovidius Naso sau
Ovidiu

În vedetă

LUCRETIUS Carus, Titus
OVIDIUS Naso, Publius

2) De multe ori, vedeta începe cu *cognomen* :

Pe carte

Caius Julius Caesar
Publius Cornelius Tacitus

În vedetă

CAESAR, Caius Julius
TACITUS, Publius Cornelius

3) Alteori, *supernomen-ul* este cel mai cunoscut :

Pe carte

Lucius Junius Moderatus Columella
Caius Caesar Augustus Germanicus Caligula

** Cele mai indicate lucrări pentru a fi consultate în această privință sînt : Pauly, August und Wissowa, Georg. *Real Encyclopädie der Klassischen Altertumswissenschaft*. Neue Bearbeitung. Unter Mitwirkung zahlreicher Fachgenossen hrsg. von Georg Wissowa. Stuttgart, J. B. Metzler, 1894—1931. sau Smith, W. *Dictionary of Greek and Roman Biographies*. În lipsa acestora — orice enciclopedie sau tratat de istorie a literaturii antice.

In vedetă

COLUMELLA, Lucius Junius Moderatus
CALIGULA, Caius Caesar Augustus
Germanicus

e. Pentru autorii greci clasici, Conferința de catalogare de la Paris din 1961 a consacrat folosirea formei latine a numelui lor :

Pe carte

Homer, Homeros sau Homerus
Eschil, Aiscylos sau Aeschylus
Plutarch, Plutarchos sau Plutarchus

In vedetă

HOMERUS
AESCHYLUS sau ESCHYLUS
PLUTARCHUS

Bibliotecile de filologie clasică pot alege ca vedetă uniformă pentru aceste nume forma lor originală, la nominativ : HOMEROS, AISCYLOS, PLUTARCHOS.

2. Nume de autori medievali

Numele medievale vădesc în alcătuire o puternică influență latinizantă. În fixarea vedetei uniforme se ține seama de partea de nume sau de forma numelui sub care autorul este cel mai cunoscut :

a) *Nume personal* (prenume) : ALCUINUS, DONIZO, ECKART.

b) *Numele personal însoțit de un epitet*, un supranume, provenit de la denumirea localității de origine, de la numele tatălui, denumirea meseriei etc. : GIOVANNI da RAVENNA, JACOPINO da TODI, COLA di RIENZO, PAULUS DIACONUS, WALTHER von der VOGELWEIDE, WOLFRAM von ESCHENBACH, BEDA VENERABILIS, SNORRI STURLUSON, ADAM de BRÈME.

c. Nume de familie :

Pe carte

Geoffroy de Villehardouin
Pierre Abélard
Johann Eck
Jehan Froissart
Philippe de Commines
Jean de Joinville

In vedetă

VILLEHARDOUIN, Geoffroy de
ABELARD, Pierre
ECK, Johann
FROISSART, Jehan
COMMINES, Philippe de
JOINVILLE, Jean de

d. *Numele autorilor și artiștilor din epoca Renașterii* se scot în vedetă sub forma în care sînt mai cunoscuți — pre-

nume, nume sau apelativ calificativ, însoțite de denumirea locului de origine etc. :

Pe carte

Dante Alighieri
Leonardo da Vinci
Michelangelo Buonarrotti
Albrecht Dürer
Sandro Botticelli
Raffaello Sanzio sau Rafael

In vedetă

DANTE Alighieri
LEONARDO da Vinci
MICHELANGELO Buonarrotti
DÜRER, Albrecht
BOTTICELLI, Sandro
RAFFAELLO Sanzio

e. Pentru numele grezitate sau latinizate ale unor autori din evul mediu, epoca Renașterii și chiar de mai târziu, se alege ca vedetă uniformă versiunea latină a numelui, dacă autorii au scris în limba latină și sînt mai cunoscuți sub aceste nume ; aceasta cu precădere pentru autorii anteriori anului 1400 :

SAXO GRAMMATICUS (1140—1206) pentru Sakse
THOMAS AQUINAS, SANCTUS (1225—1274) pentru Tommaso d'Aquino

Pentru autorii care au trăit după anul 1400, se preferă ca vedetă uniformă versiunea din limba de origine (vernaculară), chiar dacă autorii au scris în latină :

Pe carte

Cartesius (1596—1650)

In vedetă

DESCARTES, René

Excepție fac autorii cunoscuți cu precădere sub forma latinizată :

AGRICOLA, Georgius pentru Georg Bauer
MELANCHTON, PHILIPP pentru Philipp Schwarzerd
GROTIUS, Hugo pentru Hugo de Groot
ERASMUS ROTTERDAMUS, Desiderius pentru Gerhard Gerhards

f. *Numele autorilor bizantini* se scot în vedetă așa cum sînt menționați în lucrările de referință^{***}, în forma latinizată la nominativ :

Pe carte

Georgios Akropolites
Demetrios Khalkondyles
Georgios Synkellos
Georgios Trapezuntos

***) Una din cele mai competente lucrări în această privință este Krumbager, Karl. *Geschichte der byzantinischen Literatur von Justinian bis zum Ende des Oströmischen Reiches* (527—1453). München, G. H. Beek, 1891. XII+495 p.

In vedetă

ACROPOLITA, Georgius
CHALCONDYLAS, Demetrius
GEORGIUS SYNCELLUS
GEORGIUS TRAPEZUNTUS

Observăm că este preferat numele personal sau numele personal urmat de denumirea profesiei ori de numele locului de origine.

În cele ce urmează vom examina unele categorii speciale de nume, legate de stare civilă, rang nobiliar, titlu științific etc.

1. Nume de femei căsătorite

În cazul în care autorul este o persoană de genul feminin care iscălește cu ambele nume — numele de necăsătorită și numele soțului —, se scoate în vedetă numele cel mai cunoscut :

a. *Numele soțului* urmat de prenume și, eventual, în paranteze rotunde, de numele de necăsătorită (dacă acesta a circulat sau poate adăuga un plus de precizie) : BUCK, Pearl (Sydenstricker) ; CURIE, Marie (Sklodowska).

b. *Numele de necăsătorită* : FURNAM, Bess și nu Armstrong, Bess (Furnam).

c. *Numele românești* de femei-autori, formate prin alăturarea numelui de necăsătorită cu numele soțului sînt tratate ca nume compuse, primul nume formînd cuvîntul de ordine, indiferent care este acesta :

Pe carte

Hortensia Papadat-Bengescu
Agatha Grigorescu-Bacovia

In vedetă

PAPADAT-BENGESCU, Hortensia
GRIGORESCU-BACOVIA, Agatha

d. *Regulile de catalogare anglo-americane* apreciază că, în cazul în care autoarea semnează cu ambele nume de familie, vedeta începe cu numele soțului :

Pe carte

Harriet Beecher Stowe (americană)
Mary Eleonor Wilkins Freeman (americană)

In vedetă

STOWE, Harriet Beecher
FREEMAN, Mary Eleonor Wilkins

Excepție : Pentru autoarele cehe, maghiare (la care numele de căsătorită include encliticul *né* = soția lui...), italiene și spaniole care își păstrează ambele nume, cuvîntul de ordine este constituit din numele de necăsătorită, care este prima parte din numele compus :

Pe carte

Luisa Landová Štychová (cehă)
Szilagyiné Szentpál Maria (maghiară)
Maria Alinda Bonacci Brunamonti (italiană)
Delfina Molina y Vedia de Bastiniani (spaniolă)

In vedetă

LANDOVÁ ŠTYCHOVÁ, Luisa
SZENTPÁL Maria, Szilagyiné sau
SZENTPÁL Maria, Sz.
BONACCI BRUNAMONTI, Maria Alinda
MOLINA y VEDIA DE BASTINIANI,
Delfina

2. Coautori cu același nume de familie

Se pot întîlni cazuri cînd o lucrare sau o serie de opere sînt semnate de doi coautori — rude sau soți —, al căror nume comun de familie apare pe publicație precedat de gradul de rudenie sau de cele două prenume legate prin conjuncția și. În acest caz, vedeta uniformă trebuie refăcută — cu nume, urmat de prenume — pentru fiecare din coautori, omîțind gradul de rudenie :

Pe carte

Constantin și Hadrian Daicoviciu
Gh. și Cireșica Chirițescu
Frații Grimm
Frații Goncourt
Charles și Mary Lamb

In vedetă

DAICOVICIU, Constantin și DAICOVICIU, Hadrian
CHIRIȚESCU, Gheorghe și CHIRIȚESCU, Cireșica
GRIMM, Jacob și Grimm, Wilhelm
GONCOURT, Edmond și GONCOURT, Jules
LAMB, Charles și LAMB, Mary

În ultima parte a articolului vom examina regimul titlurilor nobiliare și al calificativelor, precum și poziția pseudonimului în vedeta uniformă.

Rațiunea, onoarea, și conștiința omenirii

Bibliografie selectivă din proza revoluționară a popoarelor

George SEBASTIAN

Ancorată puternic în viața socială, plină de adinci frământări, din cea de-a doua jumătate a secolului trecut și din secolul nostru, literatura umanistă militantă a înregistrat și a oglindit, cu multă forță evocatoare, trezirea conștiinței de clasă a proletariatului, pregătirea și desfășurarea victorioasă a revoluției proletare, lupta plină de sacrificii a maselor populare, conduse de partidul comunist, pentru lichidarea exploatării de orice fel, lupta popoarelor împotriva fascismului, asupririi coloniale și împotriva oricărei tiranii, pentru triumful vieții libere și fericite. O întreagă pleiadă de scriitori înaintași — comuniști, patrioți și internaționaliști înflăcărați, luptători pentru libertatea popoarelor, pentru progres și dreptate socială — au creat de-a lungul deceniilor — și, unii dintre ei, continuă să creeze și astăzi — nemuritoare opere literare inspirate din marea luptă pentru libertate a popoarelor.

Din această creație, străbătută de la un cap la altul de înalte sentimente ale dragostei de dreptate și libertate și ale respectului față de dreptul la o viață fericită al tuturor oamenilor, în bibliografia de recomandare ce o prezentăm mai jos ne-am oprit asupra prozei literare universale și, în cadrul ei, asupra romanului, reportajului și memorialisticii. De asemenea, selecția noastră s-a oprit numai asupra acelor opere de acest fel, apărute în editurile noastre, care, chiar după trecerea mai multor ani, își păstrează neștirbită forța de convingere și actualitatea. Pentru o mai echilibrată reprezentare a literaturii diferitelor popoare, am fost nevoiți să reducem numărul citărilor din literaturile bogate în opere de acest fel. Din literatura româ-

nă consacrată acestei teme, am inclus numai câteva titluri, bibliografia prezentă fiind o continuare a ciclului de bibliografii început în numărul anterior al revistei.

Abrahams, Peter. *În calea trăsnetului*. Roman. Prefață de V. Moglescu. Buc., E.P.L., 1963. XXVI + 302 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 204).

Amado, Jorge. *Cavalerul speranței*. (Viața lui Luiz Carlos Prestes). Buc., E.S.P.L.A., 1951. 312 p.; *Secerișul roșu*. Roman. Buc., E.S.P.L.A., 1952. 312 p. + 4 f. pl.; *Subteranele libertății*. Vol. 1—3. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 3 vol. (Literatură universală contemporană).

Andrzejewski, Jerzy. *Cenușă și diamant*. Roman. Buc., E.L.U., 1968. 311 p.

Apitz, Bruno. *Gol între lupi*. Roman. Traducere și prefață de S. Damian. Buc., Editura tineretului, 1961. 416 p.

Aragon, Louis. *Comuniștii*. Roman., (Februarie 1939 — ianuarie 1945). Vol. 1—5. Buc., E.S.P.L.A., 1951—1955. 5 vol.

Babel, Isaak Emmanuilovici. *Armata de cavalerie*. Traducere și prefață de V. Kernbach. Buc., E.P.L., 1967. XVIII + 318 p. (B.P.T., 406).

Barbu, Eugen. *Facerea lumii*. Buc., Editura Eminescu, 1971. 424 p.

Barbusse, Henri. *Jurnalul unei grupe de luptă*. Prefață de Al. Balaci. Buc., E.S.P.L.A., 1960. XVIII + 328 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 7).

Beniuc, Mihai. *Explozie înăbușită*. Buc., Editura Eminescu, 1971. 223 p.

Bloom, Harry. *Revoltă în Transvaal*. Roman. Cuvint înainte de N. Oltin Popescu. Buc., E.L.U., 1963. 375 p.

Bredel, Willy. *Părinții*. Cuvînt înainte de Erich Wayand. Buc., E.L.U., 1962. 456 p. cu ilustr.; *Fiii*. Roman. Buc., E.L.U., 1963. 423 p. cu ilustr.; *Nepoții*. Roman. Buc., E.L.U., 1966. 520 p. cu ilustr.

Burchett, Wilfred Graham. *Operația „Răsărit de soare”*. Buc., Editura politică, 1963. 176 p. + 8 f. pl.; *Pe Mekong în sus*. Reportaje. Cuvînt înainte de I. Fîntînaru. Buc., Editura științifică, 1959. 332 p. + 2 f. pl. și portr.; *Război în junglă*. Prefață de N. Minei. Buc., Editura politică, 1965. 344 p. + 6 f. ilustr.

Castro, Baltazar. *Tatăl meu, tovarășul meu*. Buc., E.L.U., 1963. 248 p. + 1 f. pl.

Çolaković, Rodoljub. *Prețul libertății*. Însemnări despre războiul de eliberare din Iugoslavia. Buc., Editura politică, 1968. 448 p.

Courtade, Pierre. *Jimmy*. Roman. Cuvînt înainte de L. Sărățeanu. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 314 p.

Daix, Pierre. *Ultima fortăreață*. Roman. Buc., Editura politică, 1960. 360 p.

Daviço, Oscar. *Poezia*. Roman. Buc., „Univers”, 1970. 647 p.

Dimov, Dimităr. *Tutunul*. Roman. Vol. 1—2. Cuvînt înainte de Gh. Dinu. Buc., E.S.P.L.A., 1965. Vol. 1. 587 p.; vol. 2. 422 p.; *Suflete osindite*. Roman. Buc., E.L.U., 1967. 280 p.

Ehrenburg, Ilia. *Oameni, ani, viață*. Amintiri. Vol. 1—4. Buc., E.L.U., 1967—1969. 4 vol.

Fadeev, Aleksandr Aleksandrovici. *Înfrîngere*. Roman. Ed. a 3-a. Buc., E.L.U., 1967. 176 p.; *Tinăra gardă*. Roman. Ed. a 8-a. Buc., Editura tineretului, 1963. 708 p.

Fučik, Julius. *Reportaj cu ștreangul de gît*. Prefață de N. Moraru. Buc., E.S.P.L.A., 1960. XVII + 142 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 48).

Furmanov, Dmitri Andreevici. *Ceapaev*. Roman. Prefață de Leonida Teodorescu. Buc., E.P.L., 1961. XIV + 370 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 96).

Gordon, Gerald. *Blestemată fie ziua...* Roman. Cuvînt înainte de C. Măciucă. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 324 p.

Gorki, Maxim. *Mama*. Roman. Prefață de Eugenia Tudor. Buc., E.P.L., 1964. XXX + 474 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 218).

Grăbceva, Mitka. *Ogneana*. Buc., Editura politică, 1967. 470 p.

Hemingway, Ernest. *Pentru cine bat clopotele*. Prefață de Radu Lupan. Buc., E.L.U., 1968. 607 p.

Hikmet, Nazim. *Romanticii*. Prefață de M.R. Paraschivescu. Buc., E.L.U., 1965. 263 p.

Ibarruri, Dollores. *Singura cale*. Buc. Editura politică, 1963. 464 p. + 12 f. pl.

Illés Béla. *Rapsodia Carpaților*. Roman. Vol. 1—2. Buc., Editura de stat, 1950. Vol. 1. 286 p.; vol. 2. 243 p.; *Tisa în flăcări*. Roman. Cuvînt înainte de M.T. Tudor. Buc., E.L.U., 1962. 840 p.

Ivanov, Vsevolod Veaceslavovici. *Parhomenko*. Ed. a 2-a, revăzută de Laurențiu Fulga. Buc., Cartea rusă, 1951. 552 p.; *Culorile vîntului*. Roman. Buc., E.L.U., 1968. 207 p. (Colecția Meridiane, 43).

Karaslavov, Gheorghi. *Deșteptarea*. Roman. Prefață de Gh. Dinu. Buc., E.L.U., 1964. 464 p.; *Noră*. Roman. Buc., E.L.U., 1968. 208 p.

Kazakievici, E.G. *Caietul albastru*. Însemnări despre V.I. Lenin. Ed. a 2-a. Buc., „Univers”, 1970. 191 p.

Laffite, Jean. *Lupta e viață*. Roman. Buc., Editura de stat, 1950. 264 p.

Laxness, Halldor. *Stațiunea atomică* [Roman]. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 248 p.; *Clopotul din Islanda*. Roman. Prefață de Modest Morariu. Buc., E.P.L., 1962. XX + 556 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 120).

Lazăr, Ecaterina. *Aveam optsprezece ani*. Buc., „Albatros”, 1971. 292 p.

Levi, Carlo. *Cristos s-a oprit la Eboli*. Roman. Prefață de Romul Munteanu. Buc., E.P.L., 1963. XV + 352 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 176).

London, Jack. *Călciiul de fier*. Traducere, prefață și note de D. Mazilu. Buc., E.S.P.L.A., 1960. XXII + 450 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 46).

Maltz, Albert. *Crucea și săgeata*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 516 p.

Mora, Constanția de la. *Mindra Spanie*. Amintirile unei republicane. Prefață de Mihail Florescu. Buc., Editura politică, 1963. 399 p.

Naszkowski, Marian. *Zile de neliniște*. (Amintiri din deceniul al patrulea). Cu o prefață a autorului. Buc., E.L.U., 1963. 288 p.

Ostrovski, Nikolai Alekseevici. *Așa s-a călit oșelul*. Roman. Ed. a 8-a. Prefață de Ioan Grigorescu. Buc., Editura tineretului, 1968. VIII + 392 p. (Cutezătorii).

Pavese, Cesare. *Tovarășul*. Roman. Prefață de Eugen Schileru. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 208 p. (Colecția Meridiane); *Mese-ria de a trăi*. (Jurnal 1935—1950). Buc., E.L.U., 1967. 392 p.

Pillai, Thakazhi Sivasamkara. *Doi pumni de orez*. Cuvînt înainte de S. Verona. Buc., E.L.U., 1963. 184 p. (Colecția Meridiane).

Popovici, Titus. *Străinul*. Buc., Editura tineretului, 1965. 556 p.

Pozner, Vladimir. *Locul supliciuului*. [Povestiri-reportaje]. Buc., E.L.U., 1961. 236 p.

Pujmanova, Marie. *Oameni la răsuce*. Studiu introductiv de Zdenek Eis. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 556 p. (Literatură universală contemporană); *Jocul cu focul*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 364 p. (Literatură universală contemporană); *Triumful vieții*. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 456 p. (Literatură universală contemporană).

Reed, John. *Zece zile care au zguduit lumea*. Prefețe de V.I. Lenin și N.K. Krupskaia. Ed. a 2-a. Buc., Editura politică, 1962. 408 p. cu facs. + 13 f. pl.

Rezac, Václav. *Hotarul*. Traducere și prefață de Sanda Apostolescu. Buc., E.L.U., 1964. 392 p.

Seghers Ana. *A șapte cruce*. Prefață de Ion Mihăileanu. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 460 p. (Literatură universală contemporană); *Hotărîrea*. Roman. Prefață de Ion Mihăileanu. Buc., E.L.U., 1962. 592 p.; *Morții rămîn tineri*. Roman. Vol. 1—2. Prefață și tabel cronologic de Al. Dragomirescu. Buc., E.P.L., Vol. 1. XXXII + 376 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 416 p. (B.P.T., 242—243).

Serafimovici, Aleksandr. *Torentul de fier*. Ed. a 2-a. Buc., E.S.P.L.A., — Cartea rusă, 1959. 232 p. cu ilustr.

Silone, Ignazio. *Fontanara*. Buc., Univers, 1971. (B.P.T.).

Simonov, Konstantin Mihailovici. *Vii și morți*. Roman. Prefață de Radu Bilan. Buc., E.L.U., 1963. 616 p. + 16 f. pl.; *Nimeni nu se naște soldat*. Roman. Vol. 1—2. Buc., E.L.U., 1965—1966. Vol. 1. 455 p.; vol. 2. 440 p.

Stil, André. *Prima lovitură*. Buc., E.S.P.L.A., 1952. 244 p. + 6 f. pl.

Șolohov, Mihail Aleksandrovici. *Soarta unui om*. Ed. a 4-a. Buc., E.L.U., 1961. 80 p.

Tolstói, Alexei Nikolaevici. *Calvarul*. Vol. 1—3. Prefață și tabel cronologic de Tatiana Niclescu. Buc., E.P.L., 1963. 3 vol. (B.P.T., 173—175).

Vaillant-Couturier, Paul. *Copilărie*. Amintiri din copilărie și din tinerețe. Prefață de Teodora Cristea. Buc., Editura tineretului, 1965. 256 p.

Vries, Theun de. *O stafie umblă prin Europa..* Vol. 1—3. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 3 vol. (Literatură universală contemporană); *Fata cu părul roșu*. Roman din mișcarea de rezistență 1942—1945. Buc., E.L.U., 1962. 552 p.

CONSĂTUIREA REPUBLICANĂ

PE

TEME BIBLIOGRAFICE

CONSTANȚA — EFORIE SUD,

17 — 18 Iunie 1971

Sub egida Direcției așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, s-au desfășurat la Constanța și Eforie Sud, în a doua jumătate a lunii iunie a.c., lucrările consfătuirii pe țară a bibliotecarilor din bibliotecile publice în probleme bibliografice. Au luat parte directori și cadre de specialitate din biblioteci municipale și orașenești, inspecitori din Direcția așezămintelor culturale, cadre de conducere și șefi de serviciu din Biblioteca Centrală de Stat, lucrătorii bibliotecii municipale gazdă.

Dezbaterele au fost conduse de Emil Iordăchescu, directorul Direcției așezămintelor culturale, și de Ion Ciotloș, director adjuncț în aceeași direcție.

În timpul consfătuirii au fost difuzate participanților următoarele materiale: *Teme propuse pentru elaborare în cadrul studiului personal al bibliografilor*, listă conținând 25 de subiecte conturate de Direcția așezămintelor culturale; *Planul activității bibliografice și de informare a bibliotecilor municipale și orașenești — anul 1971*; *Index alfabetic și analitic al standardelor de stat din domeniul informării, documentării și bibliografiei, cu aplicabilitate în biblioteci*; *Norme de alcătuire a catalogului colectiv local*, materiale elaborate de Biblioteca Centrală de Stat. De asemenea, Biblioteca municipală Buzău a organizat un stand cu principalele publicații bibliografice elaborate de colectivul ei (*Buletinul de informare bibliografică*, micro-bibliografii de personalități buzoiene etc.) și cu afișe sau alte materiale de propagandă tipărite de ea. În cadrul consfătuirii au fost prezentate 6 referate, după care au urmat discuțiile pe marginea problemelor ridicate de acestea, ca și asupra altor aspecte ale muncii bibliografice.

În prima zi a lucrărilor, au fost expuse următoarele trei referate: *Organizarea activității de informare bibliografică la Biblioteca municipală Oradea* (Gheorghe Mariș, șeful Serviciului de informare bibliografică); *Organizarea activității de informare bibliografică la Biblioteca municipală Buzău* (Aurelia Dăringă, bibliote-

car principal); *Informarea bibliografică, funcție de bază a bibliotecilor publice* (Mircea Ionescu, inspector în Direcția așezămintelor culturale din C.S.C.A.).

În cea de-a doua zi a lucrărilor au fost prezentate referatele: *Unele probleme ale coordonării activității bibliografice. Premise pentru anul 1972* (Ioana Crețeanu, șefa Serviciului bibliografic din Biblioteca Centrală de Stat); *Bibliografia locală în activitatea Bibliotecii municipale Craiova* (Gheorghe Gheorghe, bibliotecar șef); *Bibliografia locală în concepția Bibliotecii municipale Constanța* (Stela Motoc, șefa Serviciului de informare bibliografică).

În discuțiile purtate, participanții au subliniat valoarea teoretică și practică a referatelor și au examinat noi aspecte ale muncii bibliografice, din care amintim unele probleme: necesitatea elaborării unei metodologii de prospectare a dezerideratelor de informare (L. Moscovici — Iași, M. Ianculescu — Timișoara, M. Avram — Sibiu); includerea bibliografiilor locale în planurile editoriale (N. Pascu — București, N. Secară — Birlad); coordonarea activității bibliografice pe plan local (Gh. Maxin — Bloești, N. Cioroiu — Constanța, M. Ionescu — C.S.C.A., N. Secară — Birlad); constituirea sistemului de informare ținând seama de factorii obiectivi locali, pentru a se asigura eficiența lui (Gh. Cipcigan — Cluj, N. Oprea — Galați); sfera activității bibliografice într-o bibliotecă urbană mică (N. Secară — Birlad); conturarea unor criterii unice în alcătuirea bibliografiilor „personală” (N. Secară — Birlad); necesitatea elaborării unui program minimal de colaborare și coordonare în alcătuirea bibliografiilor locale, pentru ca acestea să poată fi integrate într-un plan bibliografic național (M. Avram — Sibiu); sarcinile bibliografe în procesul de reciclare (M. Ianculescu — Timișoara); reconsiderarea activității bibliografice din punct de vedere teoretic într-un spirit critic pronunțat, în vederea conturării unei concepții științifice (D. Constantin-Zamfir — Constanța); problema cadrelor de specialitate în diferite domenii ale științei și tehnicii în munca bibliografică (D. Constantin-Zamfir — Constanța); costul informației, în raport cu eficiența ei (I. Crețeanu și C. Petrescu — B.C.S.); abordarea experimentală a indexării coordonate în bibliografia locală (I. Crețeanu — B.C.S.); categorii de informații intrând în sfera bibliografiei locale (I. Crețeanu — B.C.S.).

În cuvântul său, Angela Popescu-Brădicieni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat, a subliniat oportunitatea acestei „consfătuiri a punctelor de vedere” și a constatat existența unui impas de direc-

tiv în munca bibliografică. Vorbitoroa a accentuat că în conturarea scopurilor bibliografice ar trebui să se pornească de la cele două atribute ale bibliotecilor publice, cel informațional și cel educațional. Bibliotecile din marile orașe ale țării vor deveni, prin acumulări succesive, biblioteci științifice și de cercetare, iar activitatea cu publicul se va desfășura în special prin filiale. Bibliotecile publice din centre de județ trebuie să devină principala sursă de documentare a organelor locale de partid și de stat. Este încă prematur să vorbim de o coordonare în munca bibliografică pe plan național — planul pe 1971 nu a făcut decât o înregistrare a bibliografiilor proiectate, pentru încunoștințarea celor interesați. În cursul consfăturii s-au conturat unele urgente de rezolvat pe plan central, în primul rând fixarea reperelor de dezvoltare a bibliografiei locale și a raportului ei cu bibliografia națională, ca și elaborarea de normative pentru informarea cadrelor de conducere din județ.

Concluziile consfăturii au fost expuse de Ion Ciotloș, director adjunct în Direcția așezămintelor culturale. Nivelul înalt al discuțiilor, ca și multitudinea aspectelor abordate de participanți, a arătat vorbitorul, constituie fenomene foarte îmbucurătoare și sînt concludente pentru însuși nivelul muncii bibliografice. Pentru ca rezultatele consfăturii să fie valorificate la maximum, lucrările acestei întîlniri vor fi editate într-un volum separat și difuzate instituțiilor interesate. A fost reținută de comitet, de asemenea, sugestia ca principalele direcții de acțiune conturate în cadrul consfăturii să fie comunicate, printr-o circulară, și comitetelor județene pentru cultură și artă. A sosit momentul de a se trasa ca sarcină tuturor bibliotecilor emițătoare de bibliografii obligația de a trimite celorlalte unități similare un exemplar din fiecare material elaborat. Direcția așezămintelor culturale își ia angajamentul ca, într-o perioadă minimă de timp, să stabilească contacte cu fondurile altor rețele de instituții documentare și de informare, pentru instituirea unui schimb regulat de publicații. Din examinarea planului de înregistrare a activității bibliografice pe anul 1971 pot fi constatate unele deficiențe, care ar trebui înlăturate pe parcurs, deoarece înregistrarea nu exclude nicicum ameliorarea. În continuare, vorbitorul a reamintit că fiecare bibliotecă urbană trebuie să trimită Bibliotecii Centrale de Stat, pînă cel mai tîrziu în luna octombrie a.c., lista de înregistrare a bibliografiilor planificate pentru anul 1972, pentru a fi alcătuit planul pe care Di-

CRONICA

În suta unor întâlniri cu caracter de schimb de experiență, organizate periodic în județul Vaslui, sub egida Comitetului județean pentru cultură și artă, la 23 aprilie a.c., la sediul Bibliotecii orașenești din Vaslui, a avut loc o masă rotundă cu tema **Probleme actuale ale relației bibliotecă-cititor**, la care au participat lucrătorii de specialitate din bibliotecile municipale și orașenești Birlad, Vaslui, Huși, Negrești și care s-a bucurat de asistența lui Ion Clotoș, director adjunct la Direcția așezămintelor culturale din C.S.C.A.

Într-o atmosferă de lucru, sinceră și fără urmă de „festivism”, participanții au abordat cu mult realism problemele puse în discuție, schimbând opinii, comunicându-și experiențe și metode, căutând soluții.

Organizarea bibliotecii, competența bibliotecarilor, îmbunătățirea structurii colecțiilor (în care scop Comitetul județean pentru cultură și artă își propune în următoarele luni o redistribuire a dubletelor, iar bibliotecile solicită posibilitatea de a se aproviziona și prin librării, nu exclusiv prin OASB, cel puțin când este vorba de titluri

rectia așezămintelor culturale are intenția să-l prezinte conducerii comitetului, împreună cu planurile editoriale ale caselor de creație. De asemenea, a expus intenția direcției de a alcătui un plan bibliografic național pe anii 1972—1975, drept pentru care bibliotecile sînt rugate să-și anunțe intențiile de perspectivă pînă în luna noiembrie a.c. Biblioteca Centrală de Stat trebuie să finalizeze cadrul general al bibliografiei locale, în primul rînd al celei curente și apoi al celei retrospective.

În încheierea concluziilor, vorbitorul a subliniat importanța perfecționării necedate a cadrelor de specialitate și a arătat rolul însemnat al activității bibliografice în procesul de educare și ridicare a nivelul politico-ideologic al populației.

Consfătuirea de la Constanța-Eforie Sud a demonstrat încă o dată utilitatea și oportunitatea unor asemenea întâlniri de lucru cu specialiștii din bibliotecă, în vederea clarificării unor puncte de vedere și a stabilirii unor repere în dezvoltare. Această consfătuire a arătat, de asemenea, că maturitatea teoretică a bibliografilor din bibliotecile publice urbane, ca și unele succese înregistrate în activitatea practică ne îndreptătesc să privim cu optimism viitorul muncii bibliografice desfășurate pe plan local.

R. B.

necomandate sau de exemplare suplimentare), largă expunere a fondurilor la raft liber (din cauza impedimentelor de spațiu, la bibliotecile din Vaslui, Birlad și Huși, doar 10 la sută din fonduri sînt oferite liberului acces), necesitatea lărgirii rețelei de filiale, informare cit mai completă și mai bine organizată a cititorilor asupra colecțiilor bibliotecilor și intensificarea imprumutului interbibliotecar (și în acest scop necesitatea coordonării activității bibliografice), posibilității sporite de recondiționare a cărților uzate (la Huși, de pildă, numărul cititorilor-copii este în scădere, ca o consecință a degradării fizice a cărților nelegate, care ies astfel din circulație), eficiența propagandei cărții (Locul manifestărilor „de masă” este ocupat într-o măsură din ce în ce mai mare de acțiunile cu microgrupuri, cu mult mai eficiente), asistența de specialitate acordată bibliotecilor comunale (Necesitatea zonării, pe centre metodice, înființarea unui cabinet metodic județean) sînt probleme care au fost dezbătute de participanții la această masă rotundă și dacă nu „soluționate”, în orice caz făcute mai limpezi, mai susceptibile a fi rezolvate.

Dumitru MARIN

Sărbătorirea, pe plan național a centenarului nașterii lui Garabet Ibrăileanu a prilejuit Bibliotecii municipale din Buzău elaborarea unei bibliografii de recomandare, difuzată cititorilor sub forma unei broșuri tipărite. Bibliografia (autor: bibliograful Corina Petcu) este structurată în două capitole: opera autorului (editate înainte și editii postume) și lucrări de referință (volume, articole de periodice și cîteva bibliografii ascunse). Cîteva aprecieri critice (citate din G. Călinescu, M. Ralea și Al. Philippide) și un portret al autorului completează lucrarea, dîndu-i un spor de atractivitate. Bibliografia consacrată lui Garabet Ibrăileanu se înscrie într-o suită de asemenea bibliografii de recomandare, modalitate eficientă de propagandă a cărții, practică de Biblioteca municipală din Buzău.

În ciclul 100 de cărți despre... Biblioteca municipală „Gh. Asachi” din Iași a publicat, în primul semestru al anului, noi bibliografii de recomandare: *Electrotehnică* (autor: Elida Agrigoroaie), *Educația copiilor la școală și acasă* (autor: Georgeta Huțanu), *Limba noastră* (autor: Elida Agrigoroaie) și *O călătorie din adîncul pămîntului în Cosmosul îndepărtat* (autor: Liviu Moscovici). O prezentare detaliată a colecției a fost făcută în paginile Revistei bibliotecilor (nr. 11-12/1970) sub titlul *Serie nouă de bibliografii de recomandare la Biblioteca municipală din Iași, cu prilejul primelor apariții*.

Comitetul județean pentru cultură și artă Vrancea a organizat de curînd la Focșani o instruire a bibliotecarilor pe tema: *Locul bibliotecii în procesul de formare și informare a tineretului*. În prima zi, lucrătorii de la Biblioteca municipală din localitate au prezentat referatele: *Biblioteca — factor activ în procesul de formare și informare a tineretului*. Formarea gustului pentru lectură la tinăra generație. Cartea politică și științifică în lectura tineretului.

După-amiază, participanții s-au deplasat la biblioteca comunală Dumitrești, unde bibliotecara Elena Nițu a împărtășit colecilor de profesie din experiența sa.

În continuare, la căminul cultural a fost prezentat montajul literar De cinci decenii, dedicat aniversării Semicentenarului creării P.C.R., urmat de o seară distractivă organizată de Comitetul

comunal U.T.C. În discuțiile finale purtate, bibliotecarii Persona Atanasiu (Corbița), Elena Cotrlan (Jariștea), Petruța Purdel (Vulturul), Margareta Comănescu (Virtescului), Mihai Andreescu (Mera), au apreciat realizările obținute de biblioteca comunală Dumitrești, preocuparea și sprijinul acordat de către organele locale muncii cu cartea, colaborarea cu organizațiile de masă și obștești din comună, au făcut unele observații privind desfășurarea întrunirilor și și-au exprimat dorința de a participa și în viitor la asemenea întâlniri.

Schimbul de experiență de la Dumitrești constituie una din acțiunile întreprinse în cadrul concursului „bibliotecă fruntașă” care se desfășoară în cursul acestui an în județul nostru.

Romulus MARCU
Biblioteca municipală
din Focșani

În număr de trei, cercurile de lectură din comuna Beba Veche, jud. Timiș, cite unul în fiecare brigadă de producție, antrenează la lectură un număr apreciabil de cooperatori. Ele au fost organizate în urma unor consultări cu comitetul comunal de partid, conducerea căminului cultural, comitetul comunal U.T.C., pentru a lega cit mai mult biblioteca de preocupările locuitorilor comunei, în majoritate cooperatori.

Planul de activitate, întocmit pentru fiecare cerc în parte, cuprinde prezentări de cărți, microsimpozioane, întâlniri cu intelectuali din comună și cu invitați din alte localități. Săptămânal, sînt prezentate lucrările cu caracter agrozootehnic. Intenționăm să antrenăm cooperatorii din cele trei cercuri la concursuri gen „cine știe — cîștigă” pe teme agricole, stabilite conform dorințelor participanților. Cîștigătorii vor primi premii în cărți, oferite de consiliul popular și C.A.P.

Prin bunăvoința consiliului de conducere al cooperativei agricole, biblioteca are rezervat la sediul acesteia un spațiu (noi l-am numit „colț informativ” unde afișăm programul de activitate a cercurilor, lista cu materialul bibliografic pentru concursuri etc.

Ioan VASIU
bibliotecar

Nu de mult, pe lângă Biblioteca municipală din Lugoj, a luat ființă un ceneclu literar pentru pionieri și elevi. Organizînd acest ceneclu, biblioteca și-a propus nu numai să îndrume începuturile literare ale micilor creatori și să le dezvolte pasiunea pentru scris, dar și să le educe gustul pentru literatură, pentru citit. Conducerea ceneclului a fost încredințată profesorilor de limba română Margareta Jurănescu și Alexandru Mihoveni. În cadrul ședințelor lunare, desfășurate în ambianța intimă a Secției pentru copii, pe lângă obișnuita lectură a creațiilor proprii efectuată de unul sau doi membri, se discută și probleme de tehnică a creației literare, în general. În afara întâlnirilor „de lucru”, membrii ceneclului sînt antrenati și la organizarea unor șezători literare sau a altor manifestări de masă. După ce stîngăciile inerente începuturilor vor fi treptat înlăturate, se intenționează editarea unei culegeri multigrafiate, conținînd cele mai reușite versuri ale micilor creatori.

Zeno MAGHEȚIU

Cercul de creație „Tudor Mănescu” organizat de Biblioteca orașenească Caracal, județul Olt, și-a început activitatea în anul 1971. El este frecventat de tineri pînă la 18 ani, vădînd talent în domeniul literaturii și al artelor plastice. Materialele de poezie și proză ale cercului

vor fi tipărite într-o proiectată revistă a cercului, care urmează să apară în curînd; din revistă nu vor lipsi nici reproduceri după desenele graficienilor — membri ai cercului. Tot ca activitate a cercului semnalăm și deschiderea expozițiilor personale de grafică și pictură ale pionierilor Mihail Eugen și Palade Lucian la secția pentru copii a bibliotecii publice. Expozițiile au avut ca temă scene și eroi din basmele și povestirile cîntate. Expozițiile au trezit interes accentuat în rîndul cititorilor — atît maturi cît și copii —, iar lucrările expuse au servit drept exemplificare la concursurile Să recunoaștem eroii și scenele pictate.

În vederea integrării bibliotecii publice în procesul de reciclare desfășurat în întreaga țară, în orașul Caracal, Biblioteca orașenească a introdus în tematica acțiunilor de propagandă a cărții două noi cicluri de prezentări a publicațiilor tehnice și agrozootehnice: *Cartea tehnică ne învață* — ciclul se desfășoară la Întreprinderea de industrie locală și la Atelierele de reparații auto; *Sfaturi din cartea agricolă* — ciclul se adresează membrilor C.A.P. Pentru cunoașterea valorilor istorice locale și naționale, au fost lansate de asemenea ciclurile de prezentări: *Oameni de seamă din județul Olt*, ciclul organizat pe baza unor bibliografii alcătuite în biblioteca publică din Caracal a personalităților date de județul Olt culturii naționale; *De la Dragoș Vodă la Cuza Vodă*, ciclul care prevede prezentarea — pe baza publicațiilor din bibliotecă — a principalelor personalități istorice românești. Ciclul *O carte pe săptămîna în discuția cititorilor* este modalitatea cea mai directă de angajare a unui dialog viu între cititori și bibliotecari asupra lecturilor făcute.

Const. NEAGOE
directorul Bibliotecii orașenești
Caracal

În vederea întîlnirii de promoție, ABSOLVENȚII ȘCOLII TEHNICE DE ACTIVIȘTI CULTURALI — SECȚIA DE BIBLIOTECARI, SERIA 1962, sînt rugați să-și anunțe adresa și participarea kolegei lor,

ELISABETA DOBRIN
Str. GRĂDINARI, nr. 19
BUZĂU

de la care vor obține detalii organizatorice.

istoria cărții și a bibliotecilor

O bibliotecă cu vechi tradiții

în slujba educării tineretului

BIBLIOTECA LICEULUI „IOAN SLAVICI” DIN ARAD LA ANIVERSAREA
A 100 DE ANI DE EXISTENȚĂ

Lizica TIMBUS

Sărbătorirea celor 225 de ani de la înființarea Liceului „Ioan Slavici” din Arad și a celor 50 de ani de școală românească, prilejuieste bibliotecii noastre — aflată în cel de-al 100-lea an de existență — rememorarea principalelor momente ale formării și dezvoltării valorosului fond de publicații pe care îl deține. Evocarea celor mai însemnate pagini din trecutul bibliotecii începe cu anul 1870, când în cadrul gimnaziului superior regal, care funcționa la acea dată în actuala clădire a liceului, se conturează prima și una dintre cele mai valoroase colecții ale bibliotecii. În acest an prin hotărârea unanimă a familiei Orczy¹⁾, se aduce la cunoștința magistrului orașenesc din Arad, dorința acesteia de a dona colecția sa de cărți gimnaziului regal superior, sub denumirea de **biblioteca Orczy**. Acestei biblioteci, care cuprinde 8196 volume, i se alătură în anul 1873, colecția — constituită din 3039 volume — a familiei Vásárhelyi, care, conform actului de donație întocmit la 20 aprilie 1873²⁾, urmează să poarte denumirea de **biblioteca Kézdy-Vásárhelyi**. Cele două colecții, împreună cu donațiile făcute prin contribuția orașului, a Dietei, a unor instituții, precum și a unor particulari, au format așa-numita **bibliotecă centrală**. Deoarece ea nu cuprindea decât materiale istorice și juridice de interes documentar, în anul 1873 iau ființă încă două biblioteci profilate pe cerințele învățămîntului: **biblioteca profesorilor și biblioteca tineretului**.

Bazele **bibliotecii profesorilor** au fost puse prin contribuția Ministerului Instrucțiunii și Cultelor care, la înființarea ei, face o donație de 1000 florinți³⁾. În anul școlar următor, adică în 1874/75 această bibliotecă ajunge la un fond de 518 volume. Prima inventariere a bibliotecii profesorilor a fost făcută în anul

școlar 1881/82, a doua, în anul școlar 1886/1887, iar a treia în anul școlar 1893 când se totalizează 3231 volume. Între anii 1873 și 1895 au funcționat ca bibliotecari următorii: Kollman Gyula în anul școlar 1873/1874; Boros Vida — 1874/1875 până în 1882/1883⁴⁾; Spitke Lajos — 1883/1884; Varga Otto — 1884/1885 — 1887/1888; Remsey István — 1888—1894; Rieger Imre — 1894/1895⁵⁾. Prima încercare de catalogare în biblioteca profesorilor este făcută de către bibliotecarul Remsey István, în anul școlar 1891/1892.

Biblioteca tineretului care a luat ființă tot în anul 1873, își îmbogățește fondurile din contribuția elevilor. (Volumele destinate elevilor din bibliotecile Orczy și Vásárhelyi, au fost donate de către posesorii lor mai mult școlilor comunale). O dată cu înscrierea la școală fiecare elev contribuia cu 1 florint și astfel se adunau anual cite 200—300 florinți. Erau excepția de la această contribuție elevii cu mijloace materiale mai modeste. În biblioteca tineretului au funcționat ca bibliotecari următorii: Szünter Nándor, apoi profesorii Varga Otto și Hasslinger Francisc. Acestora le-a urmat profscorul Kövesdi Ignác care, pe lângă sarcina încasării taxelor de la elevi, a primit și conducerea bibliotecii tineretului. Deoarece atât biblioteca elevilor cât și a profesorilor funcționau în aceeași încăpere, fiind considerate fonduri separate, s-a ajuns în curînd la situația de a nu se ști cărui fond aparține o carte împrumutată unui cititor. Pentru a elimina acest neajuns, bibliotecarul Kövesdi I. introduce în anul 1883, cu avizul consiliului profesoral, sistemul imprimării pe cărțile din biblioteca tineretului a unui semn distinctiv — o stea, alături de un număr de ordine — care împărțea cărțile pe grupe, după specialități. De asemenea el a folosit un sistem personal de evidență a cărților îm-

prumutate pe baza termenului de restituire, care i-a permis să recupereze rapid volumele solicitate de mai mulți cititori, asigurându-le o largă circulație.

Începînd cu anul 1891 se introduce, la cererea elevilor din clasele inferioare, procedeul distribuirii cărților după un orar stabilit pe clase, cu participarea dirigintului respectiv. El împrumuta cărți numai elevilor care aveau note de promovare, stimulîndu-i în acest fel pe ceilalți să obțină note bune, pentru a putea deveni cititorii bibliotecii.

Preocupările bibliotecarilor de atunci pentru atragerea cititorilor la bibliotecă sînt cu atât mai meritorii, cu cît pentru toate strădaniile depuse de unii dintre ei în munca cu cartea, nu au fost retribuite cu un salariu. La un moment dat exista sistemul premierii anuale, care ajungea pînă la 100 florinți. Mai tîrziu s-a recurs la o altă soluție: bibliotecarul care conducea biblioteca tineretului trebuia să se ocupe și de taxele școlare, muncă pentru care putea fi retribuit. În atribuțiile bibliotecarilor intrau și ținerea evidenței publicațiilor și inventarierea fondurilor. Anualele școlare care apăreau în acea perioadă consemnau uneori inventarul copiat în întregime, cu toate cărțile, grupate pe specialități.

Liceul românesc care ia ființă la 16 iulie 1919 preia de la fostul director, Burian I., pe lângă celelalte bunuri de inventar, valoroasele colecții ale bibliotecilor. Se pune de la început problema îmbogățirii bibliotecii cu volume aparținînd literaturii române, cu publicații în limba română. Inventarul bibliotecii tineretului întocmit la sfîrșitul anului 1884⁶⁾, transcris în întregime în anuarul gimnaziului regal superior pe anul școlar 1884/1885, nu cuprinde cărți în limba română. În schimb inventarul bibliotecii profesorilor întocmit la finele anului 1897, de către profesorul Rieger Imre,⁷⁾ care înregistra 3127 titluri, include la capitolul **Alte limbi și literaturi** zece titluri de cărți românești (Alecsandri, Bolintineanu, Kogălniceanu, Odobescu). Această situație s-a menținut — pare-se — neschimbată, pînă la preluarea bibliotecilor de către liceul românesc, deși în cadrul gimnaziului regal superior exista „o catedră de românește”⁸⁾ încă din anul 1863. În scopul îmbunătățirii bibliotecii cu titluri românești, chiar la înființarea liceului, Aristide Blank face o donație de 25 000 de coroane pentru cărți. S-au mai făcut donații din partea Ministerului Instrucțiunii, Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale, Palatul Cultural din Arad și chiar de către unii profesori ai liceului, cum a fost N. A. Constantinescu. Conducerea și organizarea **bibliotecii profesorilor** a fost atribuită și după anul 1919 unor profesori

care au desfășurat această activitate în mod voluntar. Principalul organizator al bibliotecii a fost directorul Ascaniu Crișan. Prin achizițiile pe care le-a făcut pe seama bibliotecii, el s-a dovedit a fi un mare iubitor al cărților. Cele mai valoroase volume intrate în bibliotecă după 1919 și pînă la pensionarea sa, își datorează prezența deosebitei griji, meticulozității și pronunțatului simț de răspundere manifestate de directorul Ascaniu Crișan în alegerea lor.

Referindu-ne în continuare la **biblioteca elevilor** aceasta a fost condusă și după 1919, pe rînd, de către profesori printre care: Inocențiu Langa, I. Ionescu, Al. Th. Stamatiad, Mihai Păun, Deliu Petriou, Iulian Toader. Profesorii care au lucrat în bibliotecă și-au format un mic colectiv de elevi recrutați dintre cei cu rezultate bune la învățătură, cu ajutorul cărora se asigura o bună circulație a cărților printre cititori. Existau biblioteci pe clase care satisfăceau cerințele imediate de lectură ale elevilor. Se simțea totuși nevoia înființării unui post de bibliotecar salariat care să aibă ca principală atribuție de serviciu organizarea fondului de publicații, post care ia ființă la data de 1 aprilie 1948. De la această dată și pînă în prezent, au funcționat la biblioteca liceului „Ioan Slavici” din Arad următorii bibliotecari: prof. Toader Iulian: 1.IV.1948—31.III.1949; Toader Ecaterina: 1.IV.—16.VI.1949; Deutsch Ladislau: 1.IV.1949—31.X.1949; Miloș Gheorghe, referent cu atribuții de bibliotecar: 1.II.1950 — 10.II.1953; Roth Victor: 1.II.1953—1.XII.1962; Oroszhegyi Iulia, pe post de bibliotecar principal: 1.II.1960—1.XII.1962; Ștefan Edita: 1.I.1963—1.III.1969; Ciudinova Mózzer Galina, bibliotecară principală: 1.I.1963—1.X.1963; Timbus Lizica, bibliotecară principală, de la 7.X.1963— și în prezent; Braica Georgeta: 7.IV.1969 și în prezent.

Chezășia desfășurării cu succes a muncii cu cartea în primii ani ai revoluției culturale a fost acțiunea de profilare a colecției bibliotecii pe cerințele procesului de învățămînt. În anul 1952, incunabulele aflate în colecția Orczy au fost predate Academiei pe baza hotărîrii conducerii liceului. În scrisoarea de confirmare Academia a apreciat deosebita grijă pe care au avut-o custozii cărților în îndelungata lor conservare. În anul 1957 fondul centralizat al bibliotecii Orczy-Kézdy-Vásárhelyi care însuma peste 15 000 volume a fost predat Bibliotecii municipale Arad. Din acest fond centralizat s-au păstrat în bibliotecă 240 de volume care formează colecția de carte veche. Cităm cîteva din titlurile mai rare care intră în componența ei: Cicero Marcus Tullius De officiis, de amicitia, de senec-

tute et paradoxis. Venetiis, 1502; Vite Plutarci Cheroni... 1514; Flavii Josephi Opera. Basileae, apud Jo. Frobenium, 1524; Alexandri ab Alexandro Libri sex. Parisiis, 1549; Le ricchezze della lingua volgare di M. Francesco Alunno da Ferrara sopra il Boccaccio novamente ristampate... In Vinegia, 1551; Desiderii Erasmi Roterodami Adagiorum epitome... Lipsiae, 1678. De asemenea biblioteca păstrează la loc de cinste lucrările și operele foștilor profesori ai liceului: Al. Th. Stamatiad, Perpessicius, F. Găvănescu și ale foștilor elevi: Miron Constantinescu, Tiberiu Popoviciu, Caius Iacob, Valeriu Novacu, Mihai Beniuc, St. Augustin Doinaș ș.a.

Numărul de volume din bibliotecă a crescut de la 15 444 volume în valoare de lei 101 816 în anul 1959, până la 23 049 volume în valoare de lei 196 282 în anul 1970, creștere care își găsește explicația în preocuparea susținută a direcțiunii liceului de-a aloca fonduri cât mai mari pentru bibliotecă. În același timp, de la un număr de 853 de elevi înscriși care au citit 10 221 cărți în anul școlar 1963/1964, s-a ajuns în 1970/1971 la totalul de 914 elevi înscriși și 15 441 cărți citite.

În anul aniversării liceului biblioteca, ancorată în realitățile școlii contemporane, își aduce — prin mijloace specifice — modesta sa contribuție la procesul vast și complex de educație comunistă, de instruire permanentă a cititorilor săi. Prezența bibliotecii în contemporaneitate se traduce în fapt prin accentul pe care îl pune pe sprijinirea educației generale, politice și cetățenești a elevilor școlii. Folosind resursele oferite de fondul de carte politică-ideologică din colecțiile sale cit și fișierul tematic care conține informații numeroase prelucrate din periodice și grupate pe temele cele mai diferite, ea acordă un sprijin nemijlocit propagandistilor în întocmirea bibliografiilor pentru fiecare temă dezbătută la seminarii.

Pentru învățământul ideologic al elevilor organizat în cadrul U.T.C.-ului, biblioteca liceului pune la dispoziția participanților material cules din colecțiile sale și întocmește bibliografii de recomandare pe teme ca: **Despre tineret și tinerețe, Lupta U.T.C. în ilegalitate, Figuri de eroi uteciști** etc.

Urmărindu-se educarea tineretului în spiritul muncii, s-a înființat de curând un cerc de legătură al elevilor liceului care colaborează cu biblioteca în opera de conservare a volumelor valoroase și de largă circulație.

Biblioteca se face cunoscută nu numai prin numărul mare și varietatea publicațiilor pe care le deține dar și prin multi-

tudinea serviciilor pe care le oferă celor înscriși. Astfel, paralel cu o susținută propagandă a cărții prin agitație vizuală sau acțiuni de masă cu cartea, ea acordă consultații bibliografice pe baza instrumentelor sale de informare bibliografică, întocmește planuri de lectură, liste de recomandare pentru ore de dirigiență, lucrări de sinteză etc., alcătuiește bibliografii de recomandare pentru referatele din cadrul comisiilor metodice, a sesiunilor de comunicări, a lucrărilor de grad, a seminariilor învățământului ideologic al cadrelor didactice.

Pe lângă bibliotecă activează și un colectiv de elevi care îi furnizează informații în legătură cu cerințele de lectură ale colegilor lor în urma cărora poate să participe la toate evenimentele importante din viața școlii: teze, lucrări de sinteză, concursuri de admitere, olimpiade etc.

Exigențele cititorului contemporan sporesc de la o zi la alta, nevoia unei informații bogate, variate și rapide fiind mai mare ca oricând. Potrivit acestor cerințe, biblioteca liceului „Ioan Slavici” își înnoiește permanent modalitățile de organizare și funcționare, ajutându-i pe elevii școlii să se orienteze independent în lumea cărților, să capete deprinderea de a mînuși instrumentele de informare, să fie înarmați deci cu tehnica muncii intelectuale. În cadrul școlii elevii capătă „cheia” bibliotecilor publice și științifice pe care le vor frecventa în viitor, în procesul de perfecționare și educare permanentă în care este antrenat fiecare om al muncii în societatea noastră. În același timp, îi ajutam pe cititorii noștri, și componența lecturii lor o dovedește, să-și formeze o perspectivă clară asupra vieții și societății prin însușirea cuvintului partidului. Numai astfel considerăm că putem corespunde menirii școlii și a bibliotecii în societatea noastră — instituții de educare comunistă a tineretului.

NOTE

- 1) Himpfner Béla: *Az aradi királyi főgimnázium története* [Istoria gimnaziului regal superior din Arad]. Arad, 1896, p. 102.
- 2) *Op. cit.*, p. 102.
- 3) *Op. cit.*, p. 104.
- 4) *Idem*.
- 5) *Ibidem*.
- 6) Kuncz Elek: *Az aradi királyi főgimnáziumnak es az evvel ősszekapcsolt általani főreáliskolának ertesítője 1882-1885*. [Anuarul gimnaziului regal superior și a școlii regale superioare de stat — reunite]. Arad, 1885, p. 92.
- 7) Rieger Imre: *Az aradi királyi főgimnázium tanári könyvtárának alopeltára* Arad, 1896. [Inventarul bibliotecii profesorilor gimnaziului regal superior]. p. 1—75.
- 8) Crișan Ascaniu: *Anuarul II al Liceului „Moise Nicoară” Arad pe anul școlar 1921—1922*, p. 38.

al XIII-lea congres internațional de ex libris

Dionisie GABOR

În toamna anului 1970 a avut loc la Budapesta *Congresul al XIII-lea al Asociației internaționale de ex libris* (F.I.S.A.E.¹⁾), organism internațional patronat astăzi de UNESCO²⁾ care include în rândurile sale — pe lângă graficieni și colecționari de artă — tot mai mulți cercetători, specialiști din domeniul istoriei cărții și culturii, bibliografi.

Ideea unui congres internațional de ex libris a fost „inoculată” opiniei publice în 1951, de ing. doct. Gianni Mantero, cunoscut bibliofil italian, în anuarul al 38-lea al Asociației austriece de ex libris, după cum ne face cunoscut chiar autorul în darea de seamă retrospectivă, publicată în Polonia în 1967³⁾. Propunerea sa a fost bine primită și, peste doi ani, a avut loc la Kufstein (Austria) primul *Congres european de ex libris*, cu 63 de participanți, din 7 țări. Au urmat apoi, în ordine cronologică, congresele anuale de la Lugano, Anvers, Frankfurt am Main, Amsterdăm, Barcelona, Viena, Leipzig, cu un număr crescând de participanți și cu prestigiu din ce în ce mai mare. Al IX-lea Congres ținut la Paris, în 1962, a întrunit cite 2 delegații din Canada și S.U.A., — trecînd astfel peste hotarele bătrînului continent european — și investindu-se în mod oficial și pe drept cu titlul de congres internațional de ex libris, dar păstrînd cronologia dinaintea. De la această dată, forul superior al specialiștilor și graficienilor de ex libris își ține ședințele de lucru la interval de 2 ani, luînd în discuție problemele ce se ivesc între timp, ținînd referate de

specialitate și expoziții, punînd de acord lucrările unor asociații naționale. Congresele X, XI, XII s-au ținut la Craiova, Hamburg și Como (Italia de nord), iar cel de-al XIII-lea la Budapesta, între 5 și 8 noiembrie 1970. Din partea țării noastre au fost invitați dr. med. Emil I. Bologa, în calitate de colecționar, și artiștii graficieni Mottl Roman Paul și Gy. Szabó Béla. La expoziția internațională de ex libris și grafică mică organizată sub egida Congresului, aceștia din urmă au participat cu cite zece lucrări, iar artistul bucureștean Fred Micoș, cu trei acvaforte și șapte linogravuri.

Deși la cele trei concursuri tematice de ex libris, organizate de Concursul al XIII-lea, graficienii din R. S. România nu au participat (din păcate!... deoarece sîntem convinși că și ei au șansa de reușită la o atare întrecere!), unele din temele premiate conțin elemente românești, demne de atenție. Astfel la concursul anunțat cu tema: *In memoriam Béla Bartók, 1881—1945* premiul I i s-a decernat artistei Diskay Lenke din Budapesta (fig. 1)*), pentru tema inspirată din piesa corală nemuritoare a lui Béla Bartók, *Cantata profana*, simbolul unui imn de libertate, țesut din minunata colindă vînătorească, în care flăcăi sînt transformați în cerbi. Bucata aceasta muzicală, care cucerește de 40 de ani cele mai ilustre săli, reprezintă o mostră din savoarea unică a poeziei populare românești, pusă în valoare de geniul lui Bartók. Ea fost prezentată în limbajul specific al artei grafice, în fața

*) Ilustrațiile pe cop. III.

a cînea o sută cincizeci de participanți străini și a mii de vizitatori ai expoziției deschise în sălile Muzeului Ernst, între 6 și 22 noiembrie 1970.

La celelalte două concursuri tematice, *Budapesta, orașul celui de-al XIII-lea Congres internațional de ex libris și Ex libris-uri cu vin și struguri*, premiile I (fig. 2, 3) au fost obținute de același artist, Anatolij Kalașnikov din Moscova, care pe lângă acestea a mai dobîndit și premiul III de la concursul Bartók. Au mai cîștigat premii: C. Blaesbjerg din Danemarca, M. Korolenko din Polonia, V. Kisaraukas din R. S. Lituană și Kékési László din Ungaria.

Expunerea detaliată a problemelor de regulament intern dezbătute la Congres ar depăși cadrele acestui articol. În schimb, cele două expoziții cu tematică deosebită, deschise sub patronajul lui, sînt demne de toată atenția și din punct de vedere bibliologic.

Prima din ele, *Ex libris-uri maghiare vechi, 1521—1900*, a întrunit 113 lucrări grafice, puse la dispoziție de Biblioteca Széchényi din Budapesta. În cadrul ei s-au remarcat vestitele „superlibros” din biblioteca lui Matei Corvin și ex libris-urile lui I. Werbőczy, realizate în 1521, în atelierul lui Dürer. Din punctul nostru de vedere a fost interesant și ex libris-ul heraldic, gravură în aramă din secolul al XVIII-lea al episcopului ardelean I. Batthyány, fondatorul Bibliotecii „Batthyaneum” din Alba-Iulia. Organizarea unei expoziții similare și-ar putea aduce roadele și la noi, deoarece tradițiile autohtone de ex libris ne conduc retrospectiv — pe baza datelor cunoscute astăzi — pînă la sfîrșitul secolului al XVII-lea. Din 1692 cunoaștem ex libris-ul gravură în lemn al lui Pantaleon Calliarchi, medicul cărturar al lui C. Brincoveanu, realizat în mod cert de artiști români^{4, 5}). Cercetînd minuțios exemplarele din bibliotecile noastre documentare cu trecut bogat, s-ar putea găsi ex libris-uri și mai vechi. Această muncă de cercetare nu o pot efectua decît bibliotecarii bine pregătiți. Nu este nevoie să accentuăm cit de importantă ar fi pentru istoria culturii descoperirea a noi ex libris-uri din trecut, documente istorice neîndoelnice care pot contribui la formarea imaginii despre o epocă dată, la reconstituirea unei biblioteci risipite⁶).

Cea de-a doua expoziție, cit se poate de interesantă, a avut tema *Vin și struguri în ex libris*. Organizată la Muzeul Agricol, din fondul particular al colecționarului polonez Norbert Lippóczy, aceasta a ilustrat cu prisosință — prin numărul mare de exponate — faptul că un amator

versat poate ridica la rangul de document al epocii chiar și lucrări mici de grafică cu motive considerate minore. Ca dovadă cităm doar semnele de carte ale lui A. Dürer, dintre care — conform catalogului expoziției, el însuși cu valoare bibliofilă — trei conțin acest motiv. Aranjarea celor 78 de piese s-a făcut după indicațiile date de ing. Lippóczy în 1963, cînd această colecție, pe care acum, cu un gest mîrinimos, a dăruit-o Muzeului Agricol, a fost expusă în Muzeul din Tarnów⁷). La această expoziție, unică în felul ei, este reprezentată și țara noastră prin xilogravura în două culori a tînarului artist Vecserka Zsolt din Tirgu Mureș.

În încheiere, amintim doar cîteva date statistice: la Congresul internațional de ex libris au participat 140 de delegați străini, din 18 țări. Cu această ocazie s-au înscris în mod oficial în F.I.S.A.E. asociațiile independente slovece, șii slovene, iar delegații Uniunii Sovietice, profesorul de grafică din Riga, Peteris Uptis și remarcabilul artist Evgenij Goljakovskij (decedat între timp), au făcut primii pași orientativi în scopul adeziunii lor. Din comunicarea dr. med. E. Bologa⁸) aflăm că nici înființarea asociației române de ex libris nu va întîrzia prea mult timp, ea urmînd să reprezinte în mod oficial țara noastră la al XIV-lea Congres, ce va avea loc în 1972, în Danemarca. Necesitatea acestei asociații izvorăște din tradiția, talentul graficienilor și erudiția colecționarilor din țara noastră.

NOTE

- 1) Bologa, Emil I. *Congresul internațional „FISAE” [Budapesta 1970]*. Astra, 4, 1971, 3, p. 15.
- 2) Galambos, Ferenc. *Ex libris — a könyv öre*. [Ex libris — străjerul cărții]. Elet és tudomány. [Viața și știința]. 25/1970/37.. p. 1751—1756.
- 3) Mantero, Gianni. *Les congrès internationaux d'ex libris 1953—1966*. Jędrzejów, 1967. FISAE. p. 10.
- 4) Vătămănu, Nicolae. *Cel dintii ex libris romănesc*. Revista medicală. 11, 1964, 2, p. 228—230.
- 5) Idem. *Ex libris-ul lui Pantaleon Calliarchi*. Revista bibliotecilor, 21, 1962, 3, p. 157.
- 6) Ene, Virgiliu. *Pledoarie pentru ex libris*. Cărți noi. 13, 1970, 3, p. 4.
- 7) Lippóczy, Norbert. *Winna latorosl w ex librisie*. [Vița de vie în ex libris]. [Catalog de expoziție]. Tarnow, 1963. Grudzien [decembrie].
- 8) Bologa, Emil I. *Op. cit.*

DE PESTE HOTARE

La începutul lunii iunie a.c., UNESCO a adoptat

... un simbol mondial pentru Anul internațional al cărții — 1972. Prin intermediul Consiliului internațional al asociațiilor graficienilor (ICOGRADA) UNESCO a obținut concursul graficianului belgian Michel Olyff de a realiza un simbol mondial pentru Anul internațional al cărții. Acest simbol va înfățișa o carte deschisă, pe ale cărei pagini se profilează siluetele a doi oameni care își dau mâna, semn al cooperării internaționale, în timp ce poziția fermă a corpurilor lor traduce importanța cărților în dezvoltarea națională. Simbolul va putea fi folosit, sub forma ce îi se va părea a fi cea mai potrivită, de către administrații poștale, organisme de informare și servicii guvernamentale din toate țările, ca și de organizațiile naționale sau internaționale interesate.

În capitala Republicii Cuba, Havana,

... a avut loc, între 14 și 18 decembrie anul trecut, un Seminar internațional asupra educației permanente. Dezbaterile, situate în contextul revoluției cubane, care a transformat baza relațiilor sociale și a deschis larg accesul masselor populare la educație și cultură, au fost purtate prin prisma revoluției științifice și tehnice contemporane. La sfârșitul reuniunii, a fost adoptată o rezoluție prin care instituțiile și organismele sociale — între care și bibliotecile — au fost invitate să colaboreze în vederea obținerii celor mai bune rezultate în domeniul educației permanente. De asemenea, rezoluția a propus stabilirea unui plan de coordonare a acestor activități de către Ministerul Educației al Cubei. (Chronique de l'UNESCO, 17, nr. 6, iun 1971).

Urmare a mesajului adresat națiunii iraniene la 1 ianuarie 1970, de către Sahnşahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr,

... în Iran a fost constituit un comitet național, sub conducerea lui S.M.I. la Chabanon în vederea îndeplinirii programului Anului Internațional al educației, ale cărui puncte principale sînt promovarea cărții și dezvoltarea bibliotecilor, ca și desfășurarea unor noi activități și cercetări în materie de educație. Dintre numeroasele activități inițiate și desfășurate de acest comitet, amintim crearea unui centru pentru dezvoltarea intelectuală

a copiilor și a tineretului, precum și editarea de diverse publicații în sprijinul acțiunilor din cadrul Anului Internațional al educației.

La Biblioteca landului saxon din Dresda (R.D. Germană)

... volumul achizițiilor de literatură științifică nouă în perioada anilor 1966—1970 s-a ridicat la peste 120 000 de volume. Dintre acestea, 51 000 de volume, valorind circa 1 750 000 de mărci, au avut ca proveniență, pe lângă depozitul legal, schimbul de publicații și donațiile din partea unor instituții din țară și din străinătate. (Der Bibliothekar, 25, nr. 6, iun 1971).

Lectura și necititorii

... este tema unui interesant articol publicat de Benigno Caceres în Bibliographie de la France, nr. 12 din 24 martie 1971.

El constată că proliferarea producției de bunuri destinate divertismentului nu a dus încă în Franța la modificarea tendințelor profunde ale masei largi de cititori și nici nu a mărit decât în mică măsură numărul noulor cititori. Un recent sondaj a demonstrat că aproximativ 60 la sută din cetățeni pretind că nu cumpără niciodată cărți; printre aceștia însă se găsește un număr foarte mare de cititori ai unei „literaturi” de divertisment, formată din romanele-foleton aparute în cotidienele de mare tiraj sau din așa-zisele „romane-populare” de 16—32 de pagini, care se cumpără foarte lesne de la orice chioșc de vânzare a ziarelor. Aceste „cărți” circula intens printre cititori și sînt gustate în cel mai înalt grad de o anumită parte a publicului cititor, pentru că domină piața cu ființa lor omniprezentă și pentru că autorii lor (cunoscuți al genului sau iluștri necunoscuți citiți de milioane de oameni) au sesizat „moda” momentului și dau unui anumit public ceea ce acestuia îi place — o lectură fără probleme, care se citește repede, în orice condiții și care se uită ușor; în timp ce, pentru a citi o carte de tinută, trebuie interceptat circuitul închis al librărilor care difuzează literatură de bună calitate. Această comportare a unei părți însemnate a marelui public față de „literatură” de divertisment îndeamnă la reflecții asupra civilizației loisir-ului. Nu este de ajuns să asigurăm obligativitatea învățămîntului și să înființăm bibliotecile publice gratuite pentru ca lectura să devină o pasiune

generală. Noile mijloace tehnice de difuzare a culturii (mass-media) nu conduc automat spre schimbarea imediată a mentalității mîntimii și spre dezvoltarea lecturii. Schimbările în profunzime sînt lente și va trebui, fără îndoielă, să treacă mult timp pentru ca civilizația loisir-ului să creeze, în toate domeniile, un tip nou de om.

L'Argus de la poésie française

... este titlul unei noi reviste, apărută la începutul anului 1971 și editată de „Poésie Vivante France”. Nu este o revistă de poezie în plus, ci tînde să devină repertoriul operelor poetice și indexul tuturor manifestărilor de acest gen, în curs de apariție sau proiectate a fi realizate. Numărul din ianuarie ouprinde recenzile a 200 de cărți și reviste și peste 100 de informații. Revista constituie un excelent instrument de lucru care se adresează atât specialiștilor în literatură, cit și iubitorilor de poezie.

Repertoriul internațional de traduceri — Index Translatio-num, publicația anuală a UNESCO.

... cuprinde în cel de-al 22-lea volum al său, note despre 38 172 lucrări traduse în anul 1969 în 66 de țări. Dintre țările situate pe primul loc, U.R.S.S. deține înfruntarea — ca și în anii trecuți — cu 3 853 de traduceri, urmată de Republica Democrată Germană, împreună cu Republica Federală a Germaniei, cu un total de 3 538 de titluri. Pe locul al treilea se plasează Spania cu 2 737 de titluri, pe al patrulea Italia, cu 2 483 de titluri iar pe al cincilea Japonia cu 2 175 de titluri, depășind astfel S.U.A. cu cele 2 069 traduceri. Autorul cel mai tradus este Lenin cu 290 de lucrări traduse, apoi Jules Verne și Georges Simenon cu cite 221 titluri fiecare, Shakespeare cu 102 și autorul pentru copii Enid Blyton cu 95 de traduceri. Operele lui Karl Marx au fost obiectul a 92, iar ale lui Engels, a 77 traduceri. Sînt în progres traducerile din autori ca Pearl Buck, Alexandre Dumas tatăl, Andersen, Hemingway, Jack London, R. L. Stevenson, Jean-Paul Sartre, Graham Green, Alberto Moravia, Simone de Beauvoir, Faulkner, Albert Camus enumerați în ordine.

Printre cei cincizeci de autori cu cele mai multe traduceri se numără și André Maurois, Henry Miller, Bertolt Brecht. În schimb dintre scriitorii cunoscuți ai literaturii universale citiva sînt în regres în privința traducerii în anul 1969 a operelor lor, cum este cazul cu Dostolevski, Balzac, Dickens, Mark Twain, Victor Hugo, Pușkin, Guy de Maupassant, Stendhal, Goethe și Daniel Defoe (UNESCO, Presse, Juillet 1971).

„CONTEMPORANUL“

90 de ani de la apariție

Ilustră publicație politică, științifică și literară a socialiștilor români, de la întemeierea căreia s-au împlinit nouă decenii, *Contemporanul* desemnează un moment cu semnificații mari pentru evoluția gândirii și activității socialiste la noi și pentru dezvoltarea culturii angajate, militante. Tribună de afirmare a mișcării socialiste din România în arena luptei ideologice și culturale, *Contemporanul* exprimă orientarea cercurilor socialiste spre o publicistică durabilă — combatantă și de ținută —, capabilă să facă cunoscute în masele largi năzuințele socialiste.

Prin *Contemporanul* din prima etapă (1881—1884), mișcarea socialistă face de largă audiență ideea continuării luptei pentru revendicările general-democratice de pe platforma socialistă, așa cum se configura ea la începutul deceniului al IX-lea al veacului trecut, militând, de la început, pentru interesele maselor exploatate și împilate, pentru idealurile de libertate națională și socială ale poporului.

În a doua etapă (1885—1891), revista îndeplinește nobila misiune de propagator al principiilor socialismului științific, materialist-dialectic, contribuind la unirea mișcării muncitorești cu noua ideologie revoluționară a proletariatului, la ridicarea pe o treaptă superioară a luptelor sociale din țara noastră. Prin *Contemporanul*, *Revista socială*, *Drepturile omului* ș.a., cercurile socialiste, a căror activitate se circumscria pînă atunci la mediile intelectuale, se îndreaptă spre stabilirea de corespondențe între ideile socialiste și terenul acțiunilor muncitorești nemijlocite. Conducea la aceasta dezvoltarea combativității de clasă a proletariatului, care în acea perioadă intra în arena social-politică a țării.

Manifestarea marxistă directă a revistei este marcată de apariția, în coloanele sale, a unor scrieri ale întemeietorilor socialismului științific. *Contemporanul* a reproduș sumarul celui de-al doilea volum al operei fundamentale a marxismului-Capitalul —, de Karl Marx, a publi-

cat extrase din lucrarea *Salariu, profit*, a lui Karl Marx, iar apoi, în extenso, lucrarea lui Friedrich Engels *Originea familiei, a proprietății private și a statului* (nr. 17—24 din 1885—1886), precum și scrisoarea lui Engels către Ioan Nădejde, datată 4 ianuarie 1888 și reprodusă în revistă sub titlul: *Politica noastră* — una dintre cele mai vii și minunate expresii ale legăturilor socialiștilor români cu Engels. Lucrarea *Originea familiei...* înregistrează, prin *Contemporanul*, una dintre primele traduceri din lume, așa cum avea să remarce însuși autorul, la 1891, fiind publicată în România la numai doi ani de la elaborarea sa. Prin valoarea ideilor, prin impresionanta demonstrare a ilegitimității proprietății private asupra mijloacelor de producție, această operă a generat un interes enorm în mișcarea noastră muncitorească, influențând în mod evident direcția și mesajul a numeroase articole apărute în paginile *Contemporanului*.

Pe acest fond, revista, consecventă liniei sale tematice, de tribună general-culturală, va milita sub înfrigurarea nemijlocită a marxismului, domeniile vieții sociale și unele evenimente politice mai însemnate cunoscînd o abordare mai frecventă și fiind înțelese prin prisma materialismului istoric. *Contemporanul* afirmă asemenea idei majore, ca: neconținută și implacabilă evoluție din natură și societate; creșterea diferențierii și antagonismelor între cei doi poli ai societății — bogați și săraci —, căci clasa dominantă, consumatoare și asupritoare, „trăiește pe spatele clasei apăsate, sărace, pieritoare de foame”; cauzele economice ca bază a schimbării orînduirilor sociale; rolul istoric al clasei muncitoare, „singura clasă care poate ajunge la stăpînirea societății”; principiul luptei de clasă, vădit în întreaga istorie a popoarelor, care „nu-i decît istoria luptelor de clasă”; organizarea de către mișcarea socialistă a „poporului muncitor, astfel ca el politiceste să fie o putere precumpănitoare”; „trezirea tuturor uneltelor de muncă în mina poporului muncitor”; acțiunea claselor

sociale în raport cu interesele lor economice-politice ș.a.

În istoria științei și a culturii noastre, publicația fondată de Cercul socialist ieșean își gravează numele ca organ al materialismului militant și ateismului, ca tribună de promovare a unei literaturi sociale. *Contemporanul* a reflectat poziția progresistă, patriotică a atâtor intelectuali de seamă care au înțeles să-și pună capacitatea de creație și fapta militantă în slujba celor mulți și oprimați, care au făcut din ridicarea nivelului de cultură al poporului, din răspîndirea largă în mase a ideilor materialiste, din făurirea unei arte și culturi inspirate din necesitățile dezvoltării progresiste a societății românești țelul suprem al creației și acțiunii lor.

Pe frontul științelor, programul publicației era, de departe, în epocă, cel mai înaintat, mai revoluționar. Ea propaga cunoștințe reale, convingătoare, de interpretare științifică a lumii, de demonstrare a veșniciei materiei, a neîntrepuștii sale mișcări și transformări, de explicare a vieții, a formelor ei de existență și de manifestare, a darwinismului, teoriei celulare, legii transformării energiei, de acreditare a interdependenței dintre materie și spirit, lămurind în termeni direcți primordialitatea materiei față de conștiință. Adevărurile materialiste propagate de revistă dezvăluiau — de la nivelul unor certitudini ale cunoașterii — inconsistența teoriilor idealiste, mistice, a superstițiilor. Multe articole atacau deschis și virulent întreg eșafodajul plăsmuirilor fideiste. Toate aceste articole îndemneau la meditație, care, în cele din urmă, nu putea să nu se transpună în observarea și judecarea fenomenelor din viața socială.

Una dintre campaniile de anvergură ale revistei viza ignoranța și impostura în știință și litere, plagiatul, manualele școlare perimate și cursurile universitare mediocre. *Contemporanul* lua atitudine față de starea deplorabilă a învățămîntului, afirma rosturile sociale ale ameliorării situației în acest domeniu, făcînd inovații de raclele existente pe oamenii politici de la cîrma României burghezo-moșieresti.

O poziție deosebit de activă a avut *Contemporanul* în domeniul literar, cu deosebire în planul esteticii și al criticii. Fenomenul literar-artistic este deslușit prin prisma condiționării și influenței sale sociale, fiind înțeles ca formă de investigație a societății împilatoare și de rostire

a adevărului asupra stărilor acesteia. Direcția estetică a *Contemporanului* se naște ca reacție față de concepțiile idealiste, în speță față de junimismul maiorescian, și, în cadrul unei polemici acide — expresie a înfruntării dintre pozițiile proletariatului și cele ale claselor exploatare —, urmărește a-și transmite și fructifica ecourile dincolo de perimetrul literaturii propriu-zise.

Orientarea generală — marxistă din studii de teorie și critică literară ale lui Gherea — întemeietorul criticii moderne, analitice la noi — și, în ansamblu, teoria și creația literară a *Contemporanului* după 1885 marchează contribuția la promovarea socialismului științific, exprimînd o direcție nouă, deschizătoare de drum pentru preocupările de studiu și creație literară în România.

Personalitatea de avangardă a *Contemporanului* rămîne unică în analele publicisticii noastre științifice-literare din epocă. Culmile pe care se înalță revista se datoresc și împrejurării că însăși fundamentarea ideologică și îndrumarea ei generală poartă amprenta unui reputat teoretician socialist și precursor al culturii socialiste — Constantin Dobrogeanu — Gherea, făurăr de școală marxistă a socialismului la noi, cu fecundă inițiere în formarea profilului atîtor luptători revoluționari și oameni de cultură vestiți.

Marea lucrare pe care o ilustra *Contemporanul* avea să-și proiecteze efectele de durată și să înrîurească profund prin tot ceea ce a însemnat nou și novator, cu adevărat militant, în coloanele sale, gravîndu-se în patrimoniul traic al culturii înaintate, creatoare de valori autentice, viabile.

Propunîndu-și să continue și să dezvolte, în noile condiții politice și sociale de după eliberarea țării, tradițiile revoluționare, democratice ale publicației apărute în penultimul deceniu al secolului trecut, seria nouă a *Contemporanului*, al cărei prim număr a apărut acum 25 de ani, în 1946, s-a înscris în viața socială ca o publicație militantă în slujba politicii partidului comunist, a clasei muncitoare, a poporului ridicat la viață nouă. Integrat în frontul ideologic al presei comuniste, *Contemporanul* are în față obiective mărețe și vaste în direcția realizării marilor răspunderi încredințate de partid, a consacrării eforturilor educației socialiste a maselor, dezvoltării și înfloririi culturii noastre noi.

Nicolae RAUȘ

lucrări de specialitate

[OMAGIU], CAIET FESTIV ÎN
CINTEA SEMICENTENARULUI
PARTIDULUI COMUNIST RO-
MÂN. Piatra Neamț, 1971. 30 f. (Bi-
blioteca municipală Piatra Neamț)

O nouă producție editorială înseamnă, pentru Biblioteca municipală Piatra Neamț, câștigarea unui nou calificativ de „foarte bine”. Așa ne-a obișnuit această novatoare și mereu efervescentă bibliotecă, sub acest semn am dori să-i recenziăm toate lucrările.

Acest *Caiet festiv*... se distinge în primul rând prin gradul ridicat de utilitate a materialelor inserate: autorii (Iorgu Gherasim, Stela Filipov, Teodora Ivan și Eugen Drăgan) au cinstit glorioasa aniversare punând la îndemâna bibliotecarilor îndrumări bibliografice și biblioteconomice din cele mai propice, din cele mai directe. Deosebit de oportună socotim noi prezența, în acest *Omagiu*, a materialului „Prelucrarea și așezarea la raftul liber a cărții social-politice”: în cinstea Partidului, bibliotecarii au datoria să-și orînduiască în condiții optime exact partea din colecții care propagă, în cea mai înaltă măsură, ideologia și politica lui. Oare nu este aceasta o lecție dată nouă tuturor asupra modului în care trebuie să acționăm în fața unui atare eveniment? În afară de oportunitatea temei tratate, trebuie să relevăm și soluțiile perfect valabile conținute în acest material, unul din puținele texte de specialitate care se ocupă de organizarea cărții social-politice la noi în țară.

Mai remarcăm modul inteligent de rezolvare a serii literare „Partidul e-n toate” și a montajului de versuri „Te cînt, Partid”, la care textul de legătură dintre poezii — prezentate integral și alese cu mult discernămint în ceea ce privește valoarea literară — conține regulat mențiuni cu privire la numele poetului și ti-

tlul poeziei; de asemenea, că acest text este corect alcătuit și fără să abuzeze de superlative. Caietul mai conține o bibliografie selectivă cu tema „Partidul Comunist Român în literatura română contemporană”, bine structurată și judicios alcătuită după toate canoanele în vigoare. Și oare se putea găsi o temă mai oportună la aniversarea Partidului decît aceea intitulată „Tineretul și viața” — bibliografie de recomandare adnotată —, care încheie acest *Omagiu*? Să remarcăm, din nou, corectitudinea textului din adnotări. O singură observație: elementele bibliografice inserate pe pagina de titlu sînt diferite de cele inserate pe copertă, astfel că descrierea în sine a publicației constituie o problemă.

„În această perioadă [a sărbătoririi semicentenarului, n.n.], bibliotecarul trebuie să fie preocupat ca, în direcțiile de bază ale muncii cu cartea, să obțină maximum de eficiență” arată în cuvîntul introductiv Eugen Drăgan, directorul bibliotecii editoare.

Ceea ce a căutat să și traducă în fapt, prin multiplicarea acestui material.

A. VALERIU

RÉGI MAGYARORSZÁGI NYOM-
TATVÁNYOK. 1473—1600. RES LIT-
TERARIA VETUS OPERUM IM-
PRESSORUM. Budapest, Akadémiai
Kiadó, 1971. 928 p. + 42 f. pl.

Marea bibliografie a tipăriturilor vechi maghiare, *Régi magyar könyvtár* (prescurtat RMK), elaborată de Szabó Károly între anii 1879 și 1898, a fost timp de aproape un secol principalul instrument de lucru al bibliografilor și istoricilor cărții din țara sa și a stat la baza numeroaselor contribuții ulterioare pe care o seamă de autori le-au publicat decenii de-a rîndul. Din chiar anul apariției ultimului volum al RMK s-a născut ideea unei ediții prelucrate, lărgite, ediție pe care au încercat să o realizeze, concurîndu-se unul pe altul, Dézsi Lajos și Sztripszky Hádor, publicînd însă — între anii 1906 și 1912 — numai două volume de contribuții: Dézsi, *Addimenta...* și Sztripszky *Appendix...*

Între timp, cîteva donații mari au sporit fondurile de tipărituri vechi ridicînd problema inventarierii, dezvăluirii și includerii lor în noua ediție. Aceasta a rămas însă în proiect pînă după cel de-al doilea război mondial. Abia după Eliberare, la Biblioteca Națională Széchényi s-a organizat un colectiv de lucru, lărgit în 1953, care pe lîngă prelucrarea repertoriilor de litere, de ilustrații și de ornamente tipografice ale diferitelor tipografii, precon-

zate în anii anteriori, continua să culegă datele și descrierile noi din lucrările de specialitate, parcurgând și periodicele interne, bibliografiile din străinătate și o parte din arhivele de familie aflate în Arhivele Statului.

În jurul anilor '50, fondul Bibliotecii Naționale *Szécsényi* a mai crescut cu tipăriunile trecute în patrimoniul statului. Procedându-se la luarea în evidență a tuturor exemplarelor de cărți vechi maghiare, cu menționarea și a fragmentelor și a variantelor de ediții, s-a trecut la constituirea cataloagelor alfabetic pe autori, cronologice, pe tipografii, pe limbi, operațiune datorată în mare parte străduințelor lui Fazakas Josef.

Munca de cercetare dusă de-a lungul anilor de colectivul de la Biblioteca Națională *Szécsényi*, care a colaborat fructuos și cu marile biblioteci din străinătate păstrătoare de tipăriuni vechi maghiare, s-a soldat cu descoperirea de noi titluri, necunoscute lui Szabó Károly, realizându-se față de bibliografia lui, o creștere de 30 la sută la cărțile din secolul al XVI-lea, de 40 la sută la cele din prima jumătate a secolului al XVII-lea și de 50 la sută la cele din a doua jumătate a acestuia. În același timp s-au adus cuvenitele îndreptări datelor și informațiilor din RMK astăzi depășite sau schimbate.

Între anii 1955 și 1961 au fost supuse aprobării Academiei Maghiare de Științe un șir de propuneri de îmbunătățire a elaborării noii ediții a bibliografiei, stabilindu-se și criteriile după care se vor include și se vor descrie lucrările ce urmează să le cuprindă. Față de RMK care prezenta, în patru volume, tipăriunile maghiare, cele în alte limbi apărute în țară și cele de autori maghiari tipărite peste hotare în limbi străine, în noua ediție sînt incluse, într-un singur volum, toate cărțile editate pe teritoriul Ungariei, indiferent de limbă, împreună cu tipăriunile maghiare apărute în străinătate. Astfel, în februarie 1962, s-au putut începe lucrările de redactare, iar în 1966—1967, manuscrisul pentru tipăriunile din secolul al XVI-lea a fost desăvîrșit, închizînd în el o mare cantitate de cercetare și de muncă. Pentru facilitarea urmării materialelor și a redactării, între cei cinci autori — Borsa Gedeon, Hervay Ferenc, Holl Béla, Háfer István și Kelecsényi Ákos — munca s-a repartizat după cîteva criterii necesare în anumite etape ale elaborării. Astfel, fiecăruia i-a revenit un număr de centre tipografice, fiecare din ei avea răspunderea unității anumitor elemente din descrierea tipăriunilor, fiecare din ei se ocupa cu o categorie bine definită de tipăriuni, în sfîrșit, indicii i-au redactat individual sau co-

laborînd cite doi. Credem că putem sublinia, ca fiind cel mai consistent, aportul lui Borsa Gedeon, responsabilul lucrării, al lui Hervay Ferenc și al lui Holl Béla. Colectivul s-a bucurat de un sprijin deosebit din partea instituțiilor și a persoanelor chemate să participe la realizarea acestui prim volum al bibliografiei, care poate satisface exigențele cele mai înalte prin concepția și economia lui, prin găsirea celor mai ingenioase soluții grafice pentru concentrarea unei mari cantități de informații într-un spațiu redus.

După introducerea istorică în limba maghiară și engleză, însoțită de îndrumările pentru folosire, urmează explicarea prescurtărilor folosite și o listă a operelor citate în formă prescurtată după care, între p. 63 și 721, este cuprinsă descrierea a 869 de titluri, dintre anii 1473 și 1600, completată într-un *Appendix* cu încă 74 de titluri din aceeași perioadă.

Prezentarea fiecărei tipăriuni este făcută în nouă elemente: 1. numărul curent; 2. descrierea bibliografică (numele autorului, titlul, traducătorul și colaboratorul, locul tipării, anul tipării, numele tipografiei sau al tipografului, întinderea lucrării, formatul, ornamentele cărții); 3. referințe bibliografice; 4. definiția și analiza conținutului; 5. variante; 6. ediții de texte; 7. rezultatele cercetărilor; 8. alte date în legătură cu cartea (ediții, traduceri în limbi străine etc.); 9. indicarea exemplarelor existente.

Pentru ilustrarea, cel puțin a uneia din soluțiile la care au recurs autorii în vederea economiei de spațiu, putem aduce ca exemplu consemnarea grafică a integrității exemplarelor din diferitele biblioteci prin înscrierea într-un cerculeț a cifrei 1 cînd exemplarul este complet, 2 cînd lipsește cel mult 10 la sută din el, 3 cînd are lipsuri în proporție de 10—50 la sută, 4 cînd fragmentul este mai mic decît 50 la sută; în sfîrșit, un cerc liber indică lipsa datelor asupra cărții. Un asterisc adăugat cercurilor cu cifra 2, 3 sau 4 simbolizează existența foii de titlu.

Utilizarea unor mijloace foarte moderne în tehnica redactării a permis ca, pe lîngă amplexarea informațiilor, să se poată introduce în spațiul restrîns al volumului și 42 de planșe cu reproduceri fotografice după foile de titlu, sau, în lipsa acestora, după pagini selecționate din toate tipăriunile vechi maghiare existente în întreaga lume.

În sfîrșit, cei zece indici cuprinși în ultimele 174 de pagini ale lucrării concentrează informațiile după o tematică urmărită în general de cercetătorii în domeniul istoriei cărții și a bibliotecilor, de filologi și lingviști: 1. indice cronologic al locurilor de tipărire în care se cu-

prind și anii în care au funcționat acolo tiparnițe și numărul cărților scoase de sub teascurile acestora; 2. indice alfabetic al locurilor de tipărire cu enumerarea tipografiilor; 3. indice alfabetic de numele persoanelor care au trăit înainte de 1601, menționate în cărțile descrise (numele eroilor din opere beletristice și monogramelt sint puse în ghilimele); 4. indice de numele localităților legate de evenimente întâmplate înainte de 1601, cu trimitere la numele persoanelor care au trăit și au activat acolo; 5. indice alfabetic de titluri în care sînt incluse toate operele, atît cele cu autori cît și cele anonime (titlurile cu caractere grecești sau chirilice sînt cuprinse în liste separate); 6. indice de incipit-urile cîntecelor și poemelor în limba maghiară aflate în tipăriurile descrise în bibliografie, cu arătarea numelui autorului, a titlului și a timpului cînd au fost scrise; 7. indice de materii; 8. indice de limbi (în afară de latină și maghiară care sînt subliniate în indicele pe materii); 9. indice de bibliotecile în care se află tipăriuri vechi maghiare; 10. concordanțe cu bibliografiile mai importante. Poate că ar fi fost util și un indice al autorilor citați în referințele bibliografice din lucrare.

O mențiune aparte se cuvine aparatului științific cu care este înzestrată bibliografia. În referințele bibliografice autorii ci-

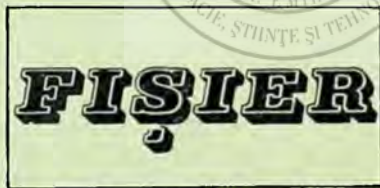
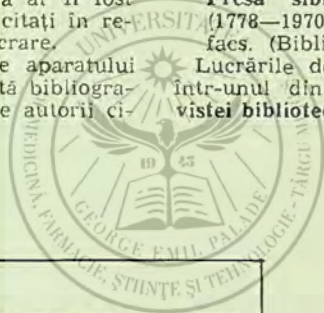
tează cele mai bune și mai importante lucrări apărute pînă în 1970 referitoare la fiecare din cărțile descrise.

În totalitatea ei, vasta operă este o admirabilă realizare a bibliografiei maghiare destinată ca — prin metodele istoriei cărții și a tiparului și prin procedeele bibliografice — să facă posibilă și cît mai ușoară orientarea în fondul de tipăriuri vechi din Ungaria a tuturor celor ce fac cercetări în domeniul istoriei cărții, a științelor sociale și al istoriei.

L. BACĂRU

AU APĂRUT

- **Bibliografia selectivă a județului Tulcea.** Articole din publicații periodice apărute în anul 1970. 1-940. (Tulcea), 1970. 63 p. (Biblioteca municipală Tulcea).
 - **Tudor Pamfile (1883—1921).** Bibliografie. Întocmită de Constanța Bădic. Galați, 1970. 117 p. cu ilustr. (Biblioteca „V. A. Urechia” Galați. Contribuții la bibliografia județului Galați).
 - **Dunăreanu, Elena și Avram, Mircea. Presa sibiriană în limba germană (1778—1970).** Sibiu, 1970. 133 p. + 12 f. facs. (Biblioteca „Astra” Sibiu).
- Lucrările de mai sus vor fi recenzate într-unul din numerele viitoare ale **Revistei bibliotecilor.**

PRESA MUNCITOREASCĂ ȘI SOCIALISTĂ DIN ROMÂNIA. Vol. 3 (1917—1921). Partea I septembrie 1917-iunie 1919. Buc., Editura politică, 1971. 710 p. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.)

Volumul continuă opera de punere în lumină a bogatelor tradiții de luptă revoluționară ale clasei muncitoare din țara noastră, consemnate în paginile presei muncitorești și socialiste.

Precedate de studii lămuritoare, paginile

antologice din cele 29 de publicații muncitorești și socialiste cuprinse în carte — printre care ziare și reviste de largă audiență în publicul muncitoresc al vremii ca „Socialismul”, „Adevărul”, „Lupta”, „Lupta socialistă”, „Erdely Munkás”, „Revoluția socială”, „Social-democrația”, „Wahrheit”, „Munca grafică” ș.a. — reflectă probleme de căpetenie care frământau clasa muncitoare din țara noastră în acei ani de avînt revoluționar, dezvoltarea pe plan organizatoric și ideologic a întregii mișcări muncitorești, incununată, în mai 1921, prin crearea Partidului Comunist Român. Articolele reproduse în acest volum reliefează progresele presei

muncitorești și socialiste din anii 1917—1919 pe linia lărgirii tematicii, a îmbogățirii conținutului ei de idei, a ancorării sale în problemele majore ale epocii. Deosebit de amplu este înfățișată în lucrare desfășurarea valului de greve și demonstrații muncitorești care a cuprins în acei ani întreaga țară. De asemenea, numeroase pagini din carte reflectă în chip pregnant prezența activă a clasei muncitoare și a socialiștilor români la apărarea primului stat socialist din lume, statul sovietic condus de Lenin.

O mare parte a volumului este consacrată acelor materiale apărute în paginile presei socialiste și muncitorești care dezvăluie lupta aprinsă, frământările ideologice legate de realizarea unității întregii mișcări socialiste din România, pentru ca întemeierea noului partid revoluționar al clasei muncitoare — cerut cu stringență de ineseși necesitățile dezvoltării societății românești pe calca progresului — să se înfăptuiască prin cștigarea marii majorități a membrilor Partidului Socialist de partea ideii revoluționare a creării Partidului Comunist Român și afilierea sa la Internaționala comunistă.

Operă istorică de mari proporții, volumul constituie un util și indispensabil instrument de informare.

G. M.

VOLUNTARI ROMÂNI ÎN SPANIA. Buc., Editura politică, 1971, 608 p.

Volumul reconstituie, pe baza documentelor și a amintirilor unor participanți direcți, epopeea războiului civil din Spania și este un omagiu adus celor care au luptat, care au căzut eroic pe pământul iberic în lupta împotriva fascismului și a reacțiunii, pentru libertate, democrație, progres.

În introducerea lucrării se face o sinteză a evenimentelor care alcătuiesc istoria dramatică a Spaniei republicane din perioada anilor 1936—1939. Atunci, în toate țările lumii a luat naștere o largă mișcare de solidaritate cu cauza Spaniei republicane. Alături de republicanii spanioli au luptat 35 000 de voluntari, fii a peste

50 de popoare, constituiți în brigăzi internaționale, din care 500 de români. În prima sa parte lucrarea cuprinde documente ale P.C.R. care cheamă poporul român la solidaritate cu eroicul popor spaniol. Cititorul ia cunoștință pe această cale că încă din primele zile ale războiului, P.C.R. a făcut apel la alte partide și organizații democratice pentru formarea unui comitet de inițiativă care a coordonat acțiunile din întreaga țară, pentru ajutorarea poporului spaniol. Este relevată poziția favorabilă Spaniei republicane a numeroase personalități cu Nicolae Titulescu, Petru Groza ș.a.

Amintirile incluse în volum cum ar fi: Solidaritatea forțelor democratice din România cu Spania luptătoare, Călătorind clandestin spre Spania, Din istoricul regimentului român de artilerie motorizat. Pe front cu infanteriștii români, În zilele eroice apărări a Madridului, Pe frontul de pe Ebro etc. descriu munca partidului pentru trimiterea de voluntari în Spania, drumul străbătut clandestin prin Europa de unii voluntari români care se aflau în ilegalitate, dirzenia acestora în luptă.

Grupajul de medalioane este închinat unora dintre combatanții români căzuți eroic pe pământul însingerat al Spaniei sau mai târziu în mișcarea de partizani din Franța. Sînt reconstituite în paginile lucrării marile bătălii în care voluntarii români au fost prezenți alături de forțele republicane spaniole.

Volumul se încheie cu o documentație valoroasă extrasă din presa română și spaniolă, adrese ale ambasadelor, manifeste și chemări ale P.C.R., note informative ale Direcției Politice de Siguranță și alte materiale care reliefează această pagină glorioasă de luptă din istoria Partidului Comunist Român. Documentele sînt urmate de un tabel de „Date cronologice“ referitor la perioada ianuarie 1936—1 septembrie 1939, care amintește luptele din Spania, relațiile internaționale ale țărilor europene pînă în preajma declanșării celui de-al doilea război mondial și evoluția formațiilor de luptă ale voluntarilor români în Spania. De menționat inițiativa autorilor de a publica un rezumat al cuprinsului cărții în limbile engleză, franceză, germană și spaniolă.

Pasionantă prin faptele ce le încorporează și prin modul în care le abordează, lucrarea se adresează unui cerc larg de cititori.

Aurora ROȘCA

Volumul examinează într-o viziune monografică fenomenul opiniei publice în evoluția vieții sociale. Autorul aduce contribuții la elaborarea *conceptului de opinie publică* și cercetează felul în care s-a format și se dezvoltă în România o nouă opinie publică — reflectare a conștiinței socialiste a poporului — ce a devenit o forță în lupta pentru lichidarea manifestărilor dăunătoare ale trecutului și pentru crearea și menținerea unui climat menit să asigure progresul societății noastre. Se precizează că opinia publică în socialism contribuie substanțial la realizarea edificării noi orînduirii. Ea antrenează forțele și capacitățile umane la îndeplinirea îndatoririlor sociale, stimulează eforturile de înfăptuire a sarcinilor perfecționării proceselor de producție, influențează activitatea complexă de formare a omului nou, constructor activ și conștient al noii orînduirii.

Autorul desprinde două funcții principale ale opiniei publice: 1. *funcția de apreciere* a proceselor și fenomenelor sociale, precum și a comportamentului uman; 2. *funcția de corecție* a proceselor și fenomenelor sociale și a comportamentului uman. El pune un accent deosebit pe explicarea esenței sociale a opiniei publice, descifrînd perspectivele evoluției acestui fenomen.

În carte se surprind resorturile intime ale mecanismului constituirii și manifestării opiniei publice în țara noastră, modalitățile ei de acțiune în etapa actuală, ajungîndu-se la concluzia că: „opinia publică este o formă specifică de exercitare a influenței obștești, de constrîngere și educare efectuată de către colectivitate, formă care nu se contrapune activității statale, constrîngerii juridice“. Sînt prezentate numeroase fapte concrete care demonstrează că astăzi, la noi, opinia publică acționează convergent cu toate organele statului în scopul construirii socialismului și comunismului. Aceasta generează un climat de încredere și siguranță în care se dezvoltă *neconținut respectul omului față de om și al fiecărui individ față de societate.*

Cartea va servi ca instrument de lucru tuturor celor care studiază în rețeaua complexă a învățămîntului politic, cadrelor din aparatul de partid și de stat.

Ioan SIMION

CALENDAR

octombrie, noiembrie, decembrie 1971

1 OCTOMBRIE 1949 — Proclamarea Republicii Populare Chineze.

3 OCTOMBRIE — Ziua recoltei.

— 1922. Între 3 și 4 octombrie a avut loc Congresul al II-lea al P.C.R.

— 1945. S-a înființat Federația Sindicală Mondială (F.S.M.).

4 OCTOMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1871) lui I. C. FRIMU, militant de seamă în mișcarea muncitorească din România (m. 1919).

Petreanu, Nicolae, Baran, Dan. I. C. Frimu, conducător al mișcării muncitorești din România. In : Anale de istorie, 15, nr. 1, 1969, p. 81-91.

I. C. Frimu. In : Popescu-Puțuri Ion, Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare.* Editura științifică, 1971, p. 214-223.

4 OCTOMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1881) lui GEORGE CONSTANTINESCU, inginer constructor român, creator al științei sonicității (m. 1965).

Jianu, I., Băgan, I. și Macoveanu, L. *George Constantinescu.* Editura științifică, 1966. 207 p.

— 1957. U.R.S.S. lansează primul satelit artificial al Pămîntului.

— 40 de ani de la moartea (1931) biologului român NICOLAE LEON (n. 1862).

5 OCTOMBRIE — 90 de ani de la nașterea lui BARBU LĂZĂREANU, scriitor și publicist român (m. 1957), director general al Bibliotecii Academiei R.S.R. între 1947-1956.

Glose și comentarii de istoriografie literară. E.S.P.L.A., 1958. 424 p.

6 OCTOMBRIE — 55 de ani de la moartea (1916) lui DUMITRU MARI-NESCU, militant al mișcării muncitorești din România (n. 1882).

Tudoran, G. *Dumitru Marinescu (1882-1916).* In : Anale de istorie, 12, nr. 6, 1966, p. 140-144. *Dumitru Marinescu.* In : Popescu-Puțuri, Ion, Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare.* Editura științifică, 1971. p. 207-213.

7 OCTOMBRIE — 1949. A fost proclamată Republica Democrată Germană.
10 OCTOMBRIE. Ziua petrolistului.

11 OCTOMBRIE — 75 de ani de la moartea (1896) lui ANTON BRUCKNER, compozitor și organist austriac (n. 1824).

12 OCTOMBRIE — 75 de ani de la nașterea (1896) lui AUREL JIQUIDI, grafician și pictor român (m. 1962).

Aurel Jiquidi. *Album*. „Meridiane”, 1965. 35 p. + 91 f. pl.

Brutaru, Jack. *Jiquidi*. „Meridiane”, 1965. 100 p.

16 OCTOMBRIE — 1945. Între 16 și 21 octombrie a avut loc prima Conferință națională a P.C.R.

19 OCTOMBRIE — 10 ani de la moartea (1961) scriitorului român MIHAIL SADOVEANU (n. 1880).

Vezi referințele bibliografice din *Calendar* (octombrie, noiembrie, decembrie 1970). In: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 9, 1970, p. 576 și Tăutu, Ioana. *Căldătorină cu Sadoveanu*. In: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 9, p. 542—545.

20 OCTOMBRIE 1920. Începe greva generală a muncitorilor din România.

Greva generală din România. 1920. [f.e.] 1970. 472 p.

21 OCTOMBRIE — 50 de ani de la moartea (1921) lui TUDOR PAMFILE, folclorist și scriitor român (n. 1883).

Cinzece de țară. Editura tineretului, 1960. 304 p.

22 OCTOMBRIE — 125 de ani de la nașterea (1846) medicului și naturalistului român DIMITRIE BRINDZĂ (m. 1895).

25 OCTOMBRIE — Ziua forțelor armate ale Republicii Socialiste România.

30 OCTOMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1871) poetului și eseistului francez PAUL VALÉRY (m. 1945).

Degas dans desen. „Meridiane”, 1962. 104 p. *Introducere în metoda lui Leonardo Da Vinci*. „Meridiane”, 1969. 171 p.

31 OCTOMBRIE — 1784. Izbucnește răscoala țăranilor iobagi conduși de HORIA, CLOȘCA și CRIȘAN.

Georgescu-Buzău, Gh. *Răscoala de la 1784 a iobagilor din Transilvania de sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan*. Editura politică, 1962. 336 p.

— 125 de ani de la nașterea (1846) lui EDMONDO DE AMICIS, scriitor italian cunoscut prin romanul educativ *Cuore* (m. 1908).

Cuore, inimă de copil. „Ion Creangă”, 1970. 136 p.

— 90 de ani de la nașterea (1881) lui EUGEN LOVINESCU critic, istoric și teoretician literar român (m. 1943).

Scrieri. Vol. 1—3. „Minerva”, 1969—1971. Vol. 1. 525 p.; vol. 2. 584 p.; vol. 3. 432 p. *Mite*. *Bdăluca*. Editura Eminescu, 1971. 400 p.

Vrancea, Ileana. *Eugen Lovinescu, critic literar*. Editura pentru literatură, 1965. 396 p.

Vrancea, Ileana. *Eugen Lovinescu, artistul*. Editura pentru literatură, 1969. 207 p.

Negoieșcu, Ion. *Eugen Lovinescu*. „Albatros”, 1970. 143 p.

Simlon, Eugen. *E. Lovinescu. Scepticul minuit*. „Cartea românească”, 1971. 719 p.

1 NOIEMBRIE — 1599. Mihai Viteazul intră în Alba-Iulia. Astfel a început să se realizeze planul domnitorului de a uni cele trei țări românești — Țara Românească, Moldova și Transilvania — într-un singur stat.

5 NOIEMBRIE — 20 de ani de la moartea (1951) scriitorului român ION C. VISSARION (n. 1883).

Scrieri alese. E.S.P.L.A., 1959. 180 p. *Ber-Căclulă*. „Ion Creangă”, 1970. 280 p.

7 NOIEMBRIE — ZIUA ANIVERSĂRII MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE.

Copilu-Copilin, D. *Ecouri ale Revoluției din Octombrie 1917 în literatura română*. In: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 11, nov 1967. p. 648—652.

— 30 de ani de la moartea (1941) ADEI MARINESCU, militantă a mișcării muncitorești din țara noastră, eroină a luptei antifasciste (n.1904).

30 de ani de la moartea (1941) militanților comuniști LILI și FRANCIS PARNET, eroi ai luptei împotriva fascismului.

8 NOIEMBRIE — 70 de ani de la nașterea (1901) lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ conducător de seamă al partidului și poporului român, militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale (m. 1965).

— 90 de ani de la nașterea (1881) lui MIHAI GH. BUJOR militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1964).

Bujor, Mihai Gh. *Amintri privind aniversarea a 40 de ani de la eroica luptă pentru pace a muncitorilor gălățeni (13 iunie 1916—13 iunie 1956)*. In: *Anale de istorie*, 2, nr. 4, 1956, p. 3-11.

Bujor, Mihai Gh. *În preajma întemeierii Partidului Comunist Român. (Amintri despre Congresul I al P.C.R.)*. In: *Anale de istorie*, 2, nr. 3, 1956, p. 3—9.

Bujor, Mihai Gh. In: Popescu-Puturi, Ion, Georgescu, Titu. *Purđitori de flamuri revoluționare*. Editura științifică, 1971, p. 456—461.

— 30 de ani de la constituirea (1941) Partidului Comunist din Albania (din 1948 Partidul Muncii din Albania).

10 NOIEMBRIE — Ziua mondială a tineretului.

— 1945. Înființarea Federației Mondiale a Tineretului Democrat (F.M.T.D.).

11 NOIEMBRIE — 85 de ani de la nașterea (1886) lui **CONSTANTIN IVANUȘ**, militant de seamă al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1928).

Mihăileanu, Al. *Constantin Ivănuș (1886—1928)*. In : Anale de istorie, 12, nr. 2—3, 1966, p. 200—204.

Constantin Ivănuș. In : Popescu-Puțuri, Ion, *Georgescu, Titu. Purtători de flămuri revoluționare*. Editura științifică, 1971, p. 312—317.

— 150 de ani de la nașterea (1821) scriitorului rus F.M. **DOSTOIEVSKI** (m. 1881).

Opere. Vol. 1—8. Editura pentru literatură universală, 1966—1971.

Ermilov, V. F. M. *Dostoievski*. Cartea rusă, 1957. 392 p.

Bahtin, M. *Problemele poeziei lui Dostoievski*. „Univers”, 1970. 384 p.

Petrescu, Liviu. *Dostoievski*. Cluj. „Dacia” 1971. 110 p.

12 NOIEMBRIE — 55 de ani de la nașterea (1916) lui **IOSIF CLISCI**, luptător român în Rezistența franceză, căzut la Paris în lupta cu hitleristii (m. 1943).

17 NOIEMBRIE — Ziua internațională a studenților.

19 NOIEMBRIE — 25 de ani de la victoria Blocului Partidelor Democratice în primele alegeri parlamentare din perioada postbelică (1946).

20 NOIEMBRIE — 70 de ani de la nașterea (1901) scriitorului și publicistului român **ALEXANDRU ȘAHIGHIAN** (m. 1965).

— 60 de ani de la moartea (1911) lui **PAUL LAFARGUE**, socialist francez, militant al mișcării muncitorești internaționale, discipol al lui K. Marx (n. 1842).

21 NOIEMBRIE — Se împlinesc 140 de ani de când au început la Lyon (Franța) răscoalele textileștilor, primele lupte armate ale muncitorilor împotriva stăpînirii burgheze (1831).

22 NOIEMBRIE — 70 de ani de la moartea (1901) istoricului și scriitorului român **VASILE ALEXANDRESCU-URECHIA** (n. 1834), fondator al Bibliotecii municipale din Galați.

Schife memorialistice. Editura pentru literatură, 1969. 240 p.

25 NOIEMBRIE — 85 de ani de la nașterea (1886) lui **GHEORGHE NICULESCU-MIZIL**, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1945).

Petreanu, Nicolae. *Gheorghe Niculescu-Mizil (1886—1945)*. In : Anale de istorie, 15, nr. 5, 1969, p. 162—167.

Gheorghe Niculescu-Mizil. In : Popescu-Puțuri, Ion, *Georgescu, Titu. Purtători de flămuri revoluționare*. Editura științifică, 1971, p. 408—415.

26 NOIEMBRIE — 1924. Proclamarea Republicii Populare Mongole.

— 65 de ani de la nașterea (1906) lui **NICOLAE CRISTEA**, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, erou al luptei împotriva fascismului (m. 1943).

Nicolae Cristea (1906—1943). In : Anale de istorie, 4, nr. 2, 1958, p. 141—143.

Roman, Andrei. *Nicolae Cristea*. In : *Voluntari români în Spania*. Editura politică, 1971, p. 474—483.

27 NOIEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1881) lui **GEORGE OPRESCU**, istoric, critic și colecționar de artă română (m. 1969).

N. *Grigorescu*. Monografie critică. Vol. 1—2. „Meridiane”, 1961—1962. Vol. 1. 275 p.; vol. 2. 287 p.

Gheorghe Petrașcu. Monografie. „Meridiane”, 1963. 79 p.

Théodore Géricault. Monografie. „Meridiane”, 1968. 167 p.

Scrieri despre artă, „Meridiane”, 1968. 384 p. Amintiri, evocări. Editura pentru literatură, 1968. 344 p.

Considerații asupra artei moderne. „Meridiane”, 1969. 111 p.

Nicolae Grigorescu — maturitatea și ultimii ani. „Meridiane”, 1970. 116 p.

28 NOIEMBRIE — 1820. S-a născut **FRIEDRICH ENGELS**.

Vezi referințele bibliografice din *Calendar* (octombrie-noiembrie-decembrie 1968). In : *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 9, sep 1968, p. 572; vezi și : Serebriakova, G. I. *Pretudiu* [Din viața lui Fr. Engels]. Editura pentru literatură universală, 1969. 355 p.

Friedrich Engels în publicistica română. Editura politică, 1970. 538 p.

Engels și România. Editura politică, 1970. 288 p.

29 NOIEMBRIE — 1945. Proclamarea Republicii Populare Federative Iugoslavia (din 1963 — Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).

— 1944. Ziua eliberării Albaniei de sub jugul cotropitorilor fasciști.

1 DECEMBRIE — 1918. Unirea Transilvaniei cu România.

— Ziua Africii.

— 1945. Constituirea Federației Internaționale a Femeilor (F.D.I.F.).

— 90 de ani de la nașterea (1881) lui **GH. M. VASILESCU**, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, publicist (m. 1929).

Stănescu, M. C. Gh. M. Vasilescu-Vasea. In : Anale de istorie, 12, nr. 2-3, 1966, p. 205-210.

Gh. M. Vasilescu. In : Popescu-Puturi, Ion, Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare*. Editura științifică, 1971, p. 324-331.

7 DECEMBRIE — 1884. S-a născut dr. **PETRU GROZA**, patriot de seamă, eminent om politic și de stat. (m. 1958).

10 DECEMBRIE — 150 de ani de la nașterea (1821) lui N. A. NEKRASOV, poet democrat-revoluționar rus (m. 1878).

Opere alese. Vol. 1-3. In românește de M. R. Paraschivescu. Cartea rusă, 1955-1959. Vol. 1. 291 p.; vol. 2. 295 p.; vol. 3. 400 p.

12 DECEMBRIE — 150 de ani de la nașterea (1821) lui GUSTAVE FLAUBERT, scriitor francez (m. 1880).

Doamna Bovary. (Moravuri de provincie). Editura pentru literatură, 1968. 344 p.

Educația sentimentală (Povestea unui tânăr). E.S.P.L.A., 1958. 479 p.

Salammbô. Editura pentru literatură universală, 1967. 319 p.

Zalis, Henri. *Gustave Flaubert*. Editura tineretului, 1961. 240 p.

13 DECEMBRIE — 1918. A fost reprimată sîngeros, în Piața Teatrului Național, demonstrația muncitorească din capitală.

14 DECEMBRIE — 25 de ani de la moartea (1946) scriitorului român I. ALEX. BRĂTESCU-VOINEȘTI (n. 1866).

Bietul Tric. Editura tineretului, 1958. 44 p.

I.A. Brătescu-Voinești *povestind copiilor*. Editura tineretului, 1962. 96 p.

Intuneric și lumină. Editura pentru literatură, 1963. 354 p.

Niculădiță Mincună. Editura tineretului, 1967. 232 p.

Nicușor. „Ion Creangă”, 1970. 96 p.

— 425 de ani de la nașterea (1546) astronomului danez TYCHO BRAHE (m. 1601).

15 DECEMBRIE — 1950. Marea Adunare Națională a votat legea pentru apărarea păcii.

17 DECEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1921) scriitoarei poloneze GABRIELA ZAPOLSKA (n. 1860).

Imagini. Editura tineretului, 1967. 80 p.

18 DECEMBRIE — 125 de ani de la moartea (1846) lui VENIAMIN COSTACHE, mitropolit al Moldovei, care a sprijinit cultura și învățămîntul (n. 1768).

19 DECEMBRIE — Ziua tipografilor din Republica Socialistă România.

— 25 de ani de la moartea (1946) fizicianului francez PAUL LANGEVIN, participant activ la lupta rezistenței antifasciste (n. 1872).

23 DECEMBRIE — 1955. Între 23 și 28 decembrie au avut loc lucrările celui de-al VII-lea Congres al P.C.R. (Congresul al II-lea al P.M.R.)

24 DECEMBRIE 1931. Între 3 și 24 decembrie au avut loc lucrările celui de-al V-lea Congres al P.C.R.

25 DECEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1921) scriitorului rus V. G. KOROLENKO (n. 1853).

Opere alese. Vol. 1-2. Editura pentru literatură universală, 1967. Vol. 1. 551 p.; vol. 2. 631 p.

Povestea unui contemporan al meu. Vol. 1-2. „Ion Creangă”, 1970. Vol. 1. 191 p.; vol. 2. 231 p.

— 35 de ani de la moartea (1936) lui CONSTANTIN BURCĂ, comunist român, erou al războiului antifascist din Spania (n. 1912).

Constantin Burcă (1912-1936). In : Anale de istorie, 5, nr. 6, 1959, p. 99-103.

Adorian, Gh. *Constantin Burcă*. In : Anale de istorie, 12, nr. 5, 1966, p. 95-98.

Adorian, Gh. *Constantin Burcă*. In : *Voluntari români în Spania*, 1971. p. 457-463.

26 DECEMBRIE — 200 de ani de la moartea (1771) lui CLAUDE-ADRIEN HÉLVÉTIUS, filozof materialist francez (n. 1715).

Despre spirit. Editura științifică, 1959. 514 p. Hélvétius, C. A. și Diderot, D. *Texte pedagogice alese*. Editura didactică și pedagogică, 1964. 216 p.

Momdijan, H. N. *Filozofia lui Hélvétius*. Editura științifică, 1962. 415 p.

27 DECEMBRIE — 400 de ani de la nașterea (1571) lui JOHANNES KEPLER, astronom și matematician german (m. 1630).

Schuder, Rosemarie. *Flut vrăjitoarei*. Editura pentru literatură universală, 1964. 272 p.

28 DECEMBRIE — 80 de ani de la moartea (1891) lui ION IONESCU DE LA BRAD, economist, statistician și agronom român, participant la revoluția de la 1848 din Țara Românească (n. 1819).

Vasilii, Amilcar. *Ion Ionescu de la Brad*. Editura agrosilvică, 1967. 239 p.

Ionescu-Sisestii, G. *Agronomul Ion Ionescu de la Brad*. Editura agrosilvică, 1955. 38 p.

Petrovici, N. *Ion Ionescu de la Brad (1818-1891)*. In : Anale de istorie, 14, nr. 1, 1968. p. 126-129.

30 DECEMBRIE 1947. **ABOLIREA MONARHIEI ȘI PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE. LA 21 AUGUST 1965 ȚARA NOASTRĂ A DEVENIT REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.**

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (VI)

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Personal

Serviciile de bibliotecă destinate copiilor trebuie îndeplinite de persoane având o cultură generală temeinică și o pregătire profesională de specialitate (studii medii sau superioare în biblioteconomie sau studii medii, respectiv superioare, cu absolvirea unor cursuri de calificare).

În secțiile pentru copii ale bibliotecilor publice activează 1—5 salariați, inclusiv un șef de secție. Încadrarea personalului din acest colectiv este asemănătoare cu cea a lucrătorilor din celelalte servicii. Bibliotecile școlare sînt conduse fie de 1—2 bibliotecari salariați, fie de un bibliotecar — cadru didactic cu indemnizație, fie de un bibliotecar — cadru didactic cu muncă obișnuită (*). Conform art. 208 din *Legea privind învățămîntul în Republica Socialistă România*, bibliotecarul școlar salariat face parte din personalul didactic ajutător și este direct subordonat directorului școlii.

Bibliotecarilor care acționează în mediu populat de copii li se cere, alături de calificarea profesională, să aibă și o pregătire politică și ideologică corespunzătoare pentru a fi capabili să contribuie, cu mijloace specifice bibliotecii, la educarea tineretului nostru în spiritul moralei comuniste, la educația lor generală, politică și cetățenească. Bibliotecarul trebuie să fie un propagator neobosit al concepțiilor științifice despre lume și societate, un militant activ al politicii partidului și statului nostru și un răspinditor al culturii progresiste.

În afara unei bune pregătiri ideologice și politice, bibliotecarul are datoria să-și însușească bazele disciplinelor: istoria și critica literaturii pentru copii; psihopedagogia lecturii copiilor și adolescenților; metoda predării. Este necesar ca el să posede elemente de sociologie a lecturii, astfel încît să fie ca-

pabil a-și da concursul la efectuarea anchetelor și cercetărilor sociologice.

Lucrătorul din secția pentru copii trebuie să vădească și unele trăsături caracterologice și anumite aptitudini, fără de care munca cu cei mici devine dificilă. Și dacă parte din cunoștințele teoretice pot fi completate pe parcurs, în chiar procesul muncii, talentul de a te face iubit și ascultat de copii poate fi cultivat, încurajat și dezvoltat, dar trebuie să fi existat inițial ca atare. De aceea, o probă pentru verificarea aptitudinilor se cere cu necesitate introdusă la ocuparea posturilor de bibliotecari în secțiile pentru copii, mai ales în lipsa — deocamdată — a unei atestări de specializare, eliberată de o formă oficială de învățămînt sau de cursuri de perfecționare.

Stată și calitățile psihice și morale de care e dorit să dea dovadă lucrătorii din secția pentru copii: răbdare, obiectivitate, simț al dreptății, realism, bună dispoziție constantă, bun simț, perspicacitate, sete de cunoaștere, prospețime în gândire, înțelegere și dragoste față de copii — și mai ales talentul de a se impune în fața copiilor, de a se face ascultat și respectat nu în virtutea unor regulamente și canoane, ci prin autoritatea pe care a știut să și-o creeze în rîndul lor.

S-a spus, pe bună dreptate, că în serviciul pentru copii rolul lucrătorului în realizarea unei calități înalte în munca cu cititorii și în procesul de permanentizare a lor este cu mult mai important decît în serviciul pentru maturi. În acest context, vrem să subliniem cu deosebire un aspect uneori uitat, deseori neglijat. Bibliotecarul în general și cel de la secția pentru copii în mod cu totul special trebuie să aibă mereu în vedere că obiectivul numărul unu al activității lui este cititorul și optima lui asistență în func-

ție de care și organizarea și dezvoltarea publicațiilor primește o anumită direcționare**). Că, în zilele noastre mai acut decât oricând, a conserva și organiza cărțile într-o anumită ordine nu este un scop în sine al bibliotecii, ci doar mijlocul care servește pentru valorificarea cea mai înaltă a conținutului publicațiilor, în vederea satisfacerii cerințelor de informare exprimate de cititori, pentru a îmbogăți, prin lectură, personalitatea lor.

Am insistat mai mult asupra acestui aspect din relația cititor-bibliotecar-publicație, pentru că în secția pentru copii de prea multe ori încă se constată că atitudinea lucrătorului este cea a unui pedagog de școală veche, încredințat fiind că instaurarea ordinii și disciplinei în sălile pentru public este principala lui menire.

Biblioteconomia modernă recomandă în relațiile cu cititorii-copii: înălțurarea tonurilor pedagogizante, didacticizante, moralizatoare, a accentelor severe din voce, a interpelărilor de pe poziții de adult-a-toate-știutor; dizolvarea opreliștilor în consultarea colecțiilor din secția pentru copii și epurarea — din vocabular și din inscripții — a exprimerilor care conțin, într-o formă sau alta, ideea de interdicție, de „nu e voie”; instaurarea unui climat de respect și politețe față de copil; elare dreptul și simte fascinant nevoia respectului, iar politețea îl obligă să răspundă cu aceeași atitudine; tratarea de la egal la egal — „ca un om mare” — a copilului, care trebuie să fie convins că spre el bibliotecarul se îndreaptă cu aceeași solicitudine ca și spre ceilalți cititori și că el nu este niciodată neglijat în favoarea altora. Toate acestea duc la stabilirea unui fluid de simpatie și încredere reciprocă între bibliotecar și cititorul-copil, sentimente care fac să dispară multe din asperitățile relațiilor matur-tinăr.

Iar dacă biblioteca pentru copii este o lume care le aparține acestora, ei trebuie convinși de bibliotecar cu argumente pașnice dar decisive, că este în interesul lor ca lucrurile încredințate să fie păstrate în condiții mulțumitoare, pentru ca un număr cit mai mare de frecventatori să profite de ele. Ordinea, disciplina, grija față de bunul public sint condiții sine qua non ale respectului față de semenul tău, ale conviețuirii într-o societate dată, dovadă a gradului de civilizație atins, ca și a bunei-creșteri. Toate acestea sint subînțelese și liber-consimțite.

Iar bibliotecarul trebuie să aibă în vedere că, într-o bibliotecă publică, noțiunile de „disciplină” și „ordine” sint mult mai puțin rigide decât în școală, că un grad oarecare de înțelegere și toleranță față de nevoia obiectivă de mișcare con-

tinuă a copiilor va imprima atmosferei din bibliotecă nuanța de libertate, de degajare și de plăcut, indispensabilă ei. De altfel, bibliotecarul nu trebuie să uite niciodată că, spre deosebire de școală, care este o instituție obligatorie, biblioteca pentru copii este un așezământ de cultură frecventat numai de cei care vor să vină la el.

★

Atribuțiile bibliotecarului care asigură serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii se insomiu în contextul sarcinilor instituției însăși. În mod mai accentuat decât bibliotecarul pentru maturi, lucrătorul din serviciile pentru copii are ca sarcină principală orientarea individuală a lecturii cititorilor săi, ajutorarea fiecăruia dintre ei în vederea rezolvării problemelor referitoare la lectură sau ridicate de ea, înlesnirea accesului la informațiile necesare, prin punerea în valoare a lucrărilor de referință.

În ceea ce privește operațiile tehnice, ar fi bine ca bibliotecarul din secția pentru copii să primească publicațiile gata catalogate și clasificate de către serviciul general de prelucrare al bibliotecii. În sarcina lui ar intra: selecționarea colecțiilor, efectuarea și urmărirea comenziilor, organizarea și conservarea fondurilor, întocmirea cataloagelor secției, servirea cititorilor cu cărți și alte materiale de bibliotecă prin împrumut și în sala de lectură, urmărirea recuperării împrumuturilor, efectuarea statisticii, ținerea în ordine a arhivei secției, organizarea acțiunilor de propagandă a colecțiilor bibliotecii și a bibliotecii însăși, menținerea relațiilor cu instituțiile și persoanele care contribuie la educația și instrucția copiilor.

Bibliotecarul din secția pentru copii trebuie să fie ajutat în activitatea sa de un colectiv obștesc al bibliotecii, format din cei mai atașați cititori-copii (mobilizați de organizațiile de pionieri și, pe cit posibil, activind sub conducerea acestora). În afara ajutorului real pe care-l pot da bibliotecarului reparind cărți, confecționind materiale de agitație vizuală sau copiind fișe, în afara educației biblioteconomice pe care o primesc, copiii din comitetul de sprijin pot să contribuie substanțial la instaurarea unui climat civilizată în sălile pentru public, atit prin exemplul personal, cit și prin intervențiile lor pe lângă copiii zgomotoși. Este bine ca biblioteca să-și formeze un comitet de sprijin format din părinți, profesori, instructori de pionieri și unde este posibil, scriitori de literatură pentru copii, cu care să discute planul de activitate al biblio-

tecii și care să îl poată sprijini în organizarea diverselor acțiuni de popularizare a cărților. În această privință, ca și pentru buna desfășurare a activității cercurilor care se dezvoltă pe lângă bibliotecă, bibliotecarii mai pot face apela specialiști din domeniul respectiv: scriitori, artiști plastici, actori, profesori de diferite discipline.

Bibliotecarul trebuie să instaureze, de asemenea, un climat de continuă furnizare și colaborare cu organizația locală de pionieri, cu școala și biblioteca școlară cea mai apropiată.

Legislația în vigoare cu privire la aplicarea amenziilor și sancțiunilor bănești pentru recuperarea bunurilor bibliotecii***) ar trebui să prevadă că, în ceea ce privește fondurile destinate copiilor, simpla înlocuire a publicațiilor deteriorate sau pierdute este suficientă. Amenzile ridicate și răscumpărările de cărți aduc inevitabil în scenă părinții, care uneori neagă fapta copilului, alții nu sînt dispuși să plătească pentru neatenția lui, de multe ori discută în contradictoriu cu bibliotecarul (atitudini care, neîndoielnic, duc la destrămarea spiritului de înțelegere instaurat) sau chiar interzic copilului să mai frecventeze biblioteca. În orice caz, sancțiunile bănești trebuie să fie aplicate diferențiat, să țină seamă de vîrsta celui în cauză, de comportamentul său în bibliotecă, ca și de cazurile de recidivă.

Măsurile disciplinare împotriva copiilor cu comportament necivilizat, ca și împotriva restanțierilor sau a celor care pierd sau deteriorează publicații nu trebuie să ducă la eliminarea definitivă a celui vinovat din rîndurile cititorilor decît în cazuri extrem de rare. Limitarea împrumutului doar la o publicație, ridicarea dreptului de a frecventa biblioteca pe un timp limitat (o săptămînă sau două), aducerea unei alte cărți în locul celei stricate sau pierdute trebuie să constituie pedepsele cele mai severe.

Sancțiunea de retragere definitivă a permisului de frecventare a bibliotecii

pentru copii nu trebuie aplicată decît elementelor asociate sau cu vîdite manifestări patologice în comportament. În cazurile de abateri grave de la regulamentul sau de dăunare a bunurilor bibliotecii, lucrătorul care aplică sancțiunea trebuie să aibă în vedere că îndepărtarea definitivă din grupul social numit bibliotecă poate avea repercusiuni foarte adînci și de lungă durată asupra atitudinii copilului față de lectură și carte. În cazurile de zgomot sau dezordine, observațiile nu trebuie făcute cu voce tare: acestea jignesc copiii și accentuează vîcarmul; este mai nimerit ca bibliotecarul să încerce a împrăstia grupul turbulent deplasîndu-se printre copii și îndemîndu-i prietenește să respecte liniștea celorlalți. Ironia, sarcasmul, expresiile jignitoare trebuie înlocuite cu adresări politicoase, dar ferme. Pedepsa trebuie aplicată nu ca o reacție instinctivă a bibliotecarului în primul moment după comiterea culpei, ci ca un mijloc bine gîndit pentru educarea copilului.

O dată hotărîtă, sancțiunea trebuie aplicată și respectată, altfel copiii nu vor mai avea încredere în bibliotecar.

NOTE

*) Normele generale de încadrare a bibliotecarilor școlari sînt date în partea a III-a a consultațiilor cu privire la munca cu cititorii-copii, apărută în „Revista bibliotecilor”, 24, nr. 6, iun 1971, p. 381.

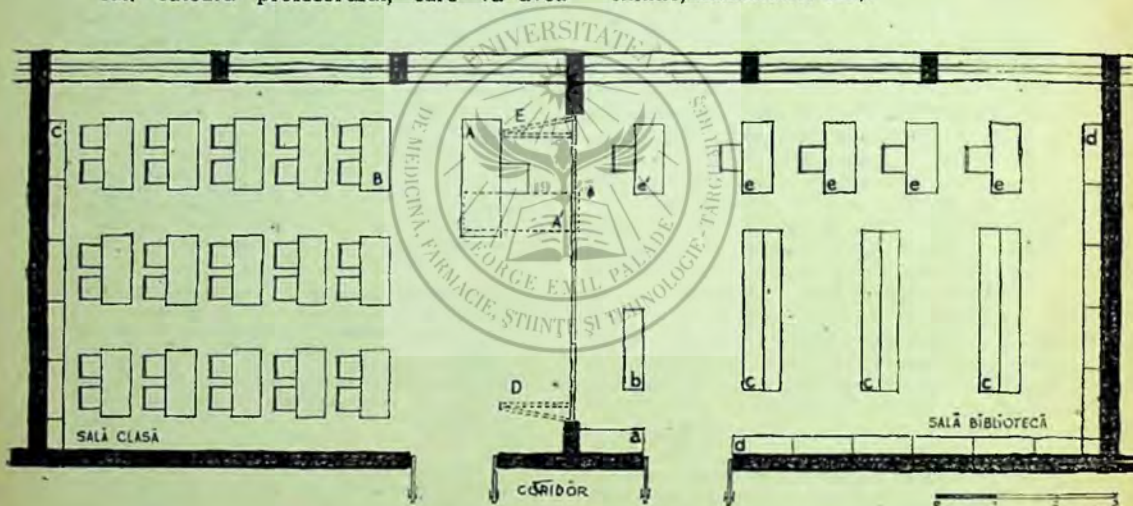
**) De exemplu, dacă într-o bibliotecă pentru copii cititorii agreează mai mult așezarea tematică a colecțiilor și catalogul — foarte atractiv — pe subiecte, decît organizarea sistematic-alfabetică a fondurilor și catalogul pe materii conform c.z.u., atunci bibliotecarul va organiza cărțile conform dezideratelor lor și nu va căuta să constrîngă cititorii la sistemul zecimal.

***) A se vedea în această privință articolele: Lörincz Ladislau. *Cu privire la stabilirea și sancționarea contravențiilor săvîrșite în legătură cu activitatea bibliotecară*. În: Revista bibliotecilor, 23, nr. 6, iun 1970, p. 356-361. — Rîzescu, N. *Recuperarea cărților împrumutate și nerestituite*. În: Revista bibliotecilor, 23, nr. 9, sep 1970, p. 540-541.

O POSIBILITATE DE EXTINDERE A BIBLIOTECII ȘCOLARE

În cazul în care biblioteca școlară se învecinează cu o sală de clasă folosită doar o singură perioadă a zilei sau cu o sală rezervată diferitelor cercuri, atunci sala de lectură a bibliotecii poate fi extinsă — în cealaltă parte a zilei — în această încăpere. Sînt necesare, desigur, unele amenajări. Peretele comun va fi înlocuit cu un perete rabatabil din lemn, care pe partea clasei va purta și tabla. În loc de pupitre, vor fi instalate mese și scaune. În momentul rabatării peretelui, catedra profesorului, care va avea

două picioare pe roți, se va rabate și ea perpendicular pe vechea poziție, devenind masa bibliotecarului. Peretele clasei opus celui rabatabil va fi acoperit pînă la tavan cu rafturi închise, care vor servi pentru depozitarea dubletelor sau a volumelor care circulă mai puțin. În cazul în care clasa servește drept sală pentru funcționarea diferitelor cercuri, atunci în rafturile din sală vor fi plasate titlurile pe profilul cercurilor (științe naturale, chimie, matematici etc.).

LEGENDA

- a = fișier
- b = masă-vitrină pentru expoziții
- c = rafturi duble de mijloc (înălțime 1,20 m)
- d = rafturi adosate (înălțime 1,60 m)
- e = mese pentru răsfoit cărți și periodice
- e¹ = masa bibliotecarului, atunci cînd peretele este închis

- A = catedra profesorului
- A¹ = catedra profesorului-masa bibliotecarului, poziție rabatabă,
- B = mesele elevilor
- C = rafturi închise, de înălțimea sălii de clasă, depozit cărți
- D = perete-tablă din lemn, rabatat.
- E = perete din lemn, rabatat.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

**EX LIBRIS
ANTI BELLUM**

Dolalowski Zbigniew (Polonia)

Kravčov. G. A. (U.R.S.S.)

Paul JOITA: <i>Rôle et tâches d'information dans le développement du programme technique dans l'industrie des constructions de machines</i> . (Principes d'information dans le Centre de documentation de cette industrie)	517	Paul JOITA: <i>The Part Played by the Informing Activity and Its Targets in Promoting the Technical Programme of the Mechanical Engineering Industry</i> . (Effects of the Documentary Centre in this field)	517
Vasile TARABOI: <i>Principes de la projection des systèmes nationaux d'information documentaire, technique et économique</i> . (III)	519	Vasile TARABOI: <i>National Systems for Scientific, Technical and Economic Documentary Information - Basic Principles</i> . (III)	519
Ion FAUR: <i>Aspects de la lecture publique dans le village Cristur-Dea. (Une enquête sur la place de la lecture dans l'ensemble des préoccupations culturelles et les intérêts de lecture dans un village à caractère industriel)</i>	538	Ion FAUR: <i>Aspects of Public Reading in the Village of Cristur-Dea. An investigation on the importance of reading within the framework of cultural interests in a village set in an industrial zone</i>	538
Victoria CURCĂNEANU: <i>La détermination des vedetes pour les noms d'auteurs - personnes physiques</i> . (II)	547	Victoria CURCĂNEANU: <i>Selecting the Personal Author Entries</i> . (IV) (For cataloguing)	547
Dionisie GABOR: <i>En marge du XIII-ème Congrès international des-libris</i>	556	Dionisie GABOR: <i>Marginalia to the 13th International Ex-Libris Congress</i>	556

EXTRAIT DU SOMMAIRE

SUMMARY

REDACȚIA: Str. Biserica Amzei nr. 5-7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

Georg BAICULESCU, Dumitru BĂLAEȘ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONĂȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIN, Mészáros József, Anne-Marie MIRIU (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NIESSBÄCHER, Nislae ONIGA, Mirna PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU

41 000